

BACK to LEARNING

a felnőttek alapkompetenciáinak fejlesztése a magasabb minőségű tanulási lehetőségek elérése céljából

Jó gyakorlatok gyűjteménye

2021

Back to Learning

**Ez a kiadvány az Európai Bizottság
Erasmus+ Stratégiai Partnerségek programja által támogatott
'BACK to LEARNING – a felnőttek alapkompetenciáinak fejlesztése
a magasabb minőségű tanulási lehetőségek elérése céljából' című projekt
keretében készült.**

Projekt azonosító száma: 2018-1-HU01-KA204-047757

Készítette:

Békés Megyei Kormányhivatal, Magyarország
Gál Ferenc Egyetem Technikum, Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, Magyarország
Kodolányi János Egyetem, Magyarország
ETKA ANDRAS, Észtország
Universidad de Valladolid, Spanyolország
Grundbildungszentrum Potsdam, Németország
Ballymun Adult Read and Write Scheme, Írország
Ministry for Education and Employment, Málta

Fordította:

Vidovenyecz Éva, Nagy Gabriella, Ijjasné Róta Annamária

Szerkesztette:

A-TEAM Reklámügynökség Kft.

Kiadja: a Békés Megyei Kormányhivatal

2021

Felelős kiadó: Dr. Takács Árpád kormány megbízott

**A projektet az Európai Bizottság támogatta.
A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.**

Tartalomjegyzék

I. A projekt és a partnerség általános bemutatása.....	4
A projekt bemutatása	4
A partnerség	4
Békés Megyei Kormányhivatal, Magyarország	4
Gál Ferenc Egyetem Technikum, Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, Magyarország.....	5
Kodolányi János Egyetem, Magyarország.....	5
Eesti Taiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon ANDRAS, Észtország	6
Grundbildungszentrum Potsdam, Németország.....	6
Universidad de Valladolid, Spanyolország	7
Ballymun Adult Read and Write Scheme, Írország.....	7
Ministry for Education and Employment Directorate for Research, Lifelong Learning and Employability, Málta...	8
II. A felnőttkori alapkészség fejlesztés helyzete a partnerországokban.....	9
Észtország.....	9
Németország.....	9
Magyarország	10
Írország.....	12
Málta.....	12
Spanyolország.....	13
III. A felnőttkori alapkészség fejlesztésében alkalmazott jó gyakorlatok.....	15
III.1. Észtország	15
III.1.1. A TVTG (Tallinn-i Óvárosi Felnőtt Gimnázium) "TERITA – Új Esély a Tanulásra" c. ESZA projektje	15
III.1.2. A "Képzési és motivációs programok alacsony iskolai végzettségű kisgyermekes szülők részére" elnevezésű projekt	15
III.2. Németország.....	18
III.2.1. A "Könnyű Nyelv" elnevezésű módszer.....	18
III.2.2. A "Tanuló Kávézók" elnevezésű program Felzárkóztató program alacsony iskolai végzettségű felnőttek számára	20
III.3. Magyarország	23
III.3.1. Helyi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések támogató munkaerő-piaci program.....	23
III.3.2. „Együtt az integrációért Békésen” című projekt.....	26
III.3.3. A Kodolányi János Egyetem online távoktatási rendszere	30
III.4. Írország.....	32
III.4.1. Tematikus tanulási módszer – Kertészeti modul.....	32
III.4.2. Önkéntes mentorképzési program.....	34
III.5. Málta.....	37
III.5.1. Iç-Çavetta.....	37
III.5.2. Az „EU Agenda a Máltai Felnőttkori Tanulásért” projekt részeként megvalósuló "Az iskola, mint közösségi tanulási tér" elnevezésű program	41
III.6. Spanyolország	43
III.6.1. Az Olmedo-i Felnőtt Tanulási Központ (CEPA OLMEDO): Digitális és nyelvi kompetenciák fejlesztése	43
III.6.2. A jelen és jövő igényeihez igazodó képzési folyamatok megtervezésének elméleti és gyakorlati képzése	47
IV. Az alacsony készség szintű felnőttek társadalmi elfogadásában, az érzékenyítésben alkalmazott jó gyakorlatok	50
Észtország.....	50
Németország.....	50
Magyarország	51
Írország.....	52
Málta.....	53
Spanyolország.....	53
V. Záró.....	55

I. A projekt és a partnerség általános bemutatása

A projekt bemutatása

A felnőttek alapkészségeinek fejlesztését célzó „Back to Learning – Developing Key Competence of Adults for High Quality Learning Opportunities” című kétéves projektet a Békés Megyei Kormányhivatal által vezetett 8 tagú nemzetközi partnerség valósíthatta meg az Európai Bizottság ERASMUS+ programjának támogatásával. A foglalkoztatási szervként is eljáró kormányhivatal két magyarországi, továbbá német, ír, észt, máltai és spanyol partnerből álló konzorciumban valósította meg a projektet 2018. október 1. és 2020. december 31. között.

Ma már szinte minden EU tagállamban egyre gyakrabban alakul ki munkaerőhiány. A munkaadók által elvárt megfelelő képzettség megszerzése, ezen képzésekbe való belépés azonban a tanuláshoz és a munkavállaláshoz, a közösségi és állampolgári szerepvállaláshoz is szükséges kulcskompetenciák hiányában nehézségekbe ütközik. Az alapkészségek alacsony szintje akadályozza az egész életen át tartó tanulásban való részvételnek.

A projektben az alapkészségek alatt elsősorban a sikeres tanuláshoz és a későbbi munkavállaláshoz egyaránt szükséges alapvető számolási, írási, szövegértési és digitális ismereteket értettük.

A projektben az alacsony készségű felnőttek alapkészség fejlesztését megcélzó képzések szervezésében, a tananyagfejlesztésben, a fejlesztést végző oktatók és az alacsony képzettségű felnőttek helyzetének javításáért tenni tudó szakemberek érzékenyítésében és felkészítésében alkalmazott jó gyakorlatok cseréje valósult meg.

A projekt egyik fő eredménye a partnerszervezetek által alkalmazott módszerek és azok működtetésének tapasztalatait, eredményeit bemutató Jó gyakorlatok gyűjteménye. A projekt során megismert módszerek közül többet ki is próbáltak a partnerszervezetek, az intézményi működésbe való beépíthetőségről összefoglaló tanulmányt készítettünk.

A projekt további eredményeként:

- elkészült a felnőttkori kulcskompetencia fejlesztésben közreműködő szakemberek felkészítésének/továbbképzésének EU-s szinten is alkalmazható keretrendszerére vonatkozó javaslat, valamint
- minden partner javaslatot készített az országa szakpolitikai döntéshozói, a felnőttképzési intézmények és az alapkészség-fejlesztésben bármilyen módon résztvevő szervezetek számára az alapkészség-fejlesztés hatékonyabbá tétele céljából.

A partnerszervezetek bemutatása mellett partnerországokként 2-2, Magyarország esetében a 3 szervezet következtében 3 jó gyakorlatot, munkaerő-piaci programot ismertettünk, melyek közvetlenül, vagy a szakemberek továbbképzése és érzékenyítése által közvetve hozzájárulhatnak a felnőttek alapkészségeinek fejlesztéséhez, a tanulásba/szakképzésbe való bekapcsolódásukhoz és végső soron a munkaerő-piaci integrációjukhoz.

A partnerség

Békés Megyei Kormányhivatal, Magyarország

2011. január 1-jétől a megyei közigazgatási hivatal jogutódjaként, valamint a területi államigazgatási szervek egy részének részleges integrációja útján jött létre, mint a területi államigazgatás csúcsszerve. A kormányhivatal a jogszabályoknak és a kormány döntéseinek megfelelően összehangolja és elősegíti a kormányzati feladatok területi szintű végrehajtását. A Békés Megyei Kormányhivatal a kormány megbízott által vezetett szervezeti egységekből és 9 járási hivatalból áll. A Békés Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztálya és a szakmai irányítása alatt álló foglalkoztatási osztályok – melyek a járási hivatalokon belül működnek – kiemelt szerepet játszanak a megye munkaerő-piaci helyzetének javításában, a foglalkoztatás elősegítésében, a munkanélküliség megelőzésében, mérséklésében. Állami szervezetként mind a munkáltatók, mind az álláskereső számára munkaerő-piaci szolgáltatásokkal, foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal, komplex munkaerő-piaci programok működtetésével 1991 óta állnak rendelkezésre. Fő céljuk, hogy a munkaadók munkaerő szükségletét kielé-

gítsék az igényeiknek megfelelő szakképzettséggel rendelkező munkaerővel, és az álláskeresőket minél rövidebb időn belül munkába helyezték. A főosztály hosszú évek óta valósít meg hazai és nemzetközi együttműködésben különböző projekteket, amelyek a gazdaság igényeihez jobban igazodó szakképzési rendszer kialakítását, a foglalkoztatás elősegítését célozzák.

Gál Ferenc Egyetem Technikum, Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, Magyarország

Magyarország dél-keleti részén, Békés városában működő **GFE Technikum, Szakképző Iskola** az 1902-ban alapított Békési Mezőgazdasági Gyakorló Iskola hagyományait viszi tovább. A szakképző intézmény 2015. szeptember 1-től a Szeged-Csanádi Egyházmegye Gál Ferenc Egyetem bázisiskolájaként működik. Az egyházi fenntartás a közösségek erősítése, a nevelői hatások elmélyítése, a keresztény értékek követése mellett abból is áll, hogy szak- és felnőttképzéseivel segítse a Egyetem képzéseit.

Az idők során többször átalakult az intézmény, megváltoztak a képzések is. Mindez azért, hogy a fiatalok mindig a kor követelményei szerint legyenek felkészítve. Az intézményben iskolarendszerű képzés keretében érettségit és szakmai végzettséget adó technikus képzésre van lehetőség a közszolgálat, vendéglátóipar, informatika, agrár-gépész, mezőgazdaság ágazatban. Az érettségi után megszerezhető szakképesítések többek között a mezőgazdasági gépésztechnikus, mezőgazdasági technikus, informatikai rendszerüzemeltető, vendéglátás-szervező, közszolgálati ügyintéző. A szakképző iskolai képzésben legnépszerűbb képzések: a cukrász, eladó, hegesztő, szociális gondozó- és ápoló, pincér, gépi forgácsoló, mezőgazdasági gépész szakképesítés. A tanulók száma: 450 fő. Az intézmény tagintézményt működtet Szegeden, Gyulán és Budapesten.

Békésen minden igénylő számára tud kollégiumi ellátást biztosítani 3-4 ágyas, kényelmes szobákban. Színes szabadidős tevékenységek, sportrendezvények segítik a tanulók délutáni, esti kikapcsolódását. Az intézmény autósiskolájában T kategóriás jogosítványt lehet szerezni.

Az intézmény széleskörű felnőttképzési tevékenységgel áll a megrendelők rendelkezésére (CVET). Évente kb. 500 felnőtt vesz részt a tanfolyamokon. Részükre szakmai képzések és alapkompétencia fejlesztő képzések állnak rendelkezésre.

Kodolányi János Egyetem, Magyarország

A Kodolányi János Egyetem (KJE) regionális szerepkörű, polgári–közösségi eredetű és elkötelezettségű, alkalmazott tudományok területén tevékenykedő államilag elismert magánegyetem. Az intézmény célja, hogy hozzájáruljon az európai felsőoktatás versenyképességéhez, a magyar felsőoktatás nemzetközi integrációjához.

A magas színvonalú oktatás mellett társadalmi küldetése, hogy oktatási helyszínein és a kapcsolódó térségekben az újjgazdaság, a szolgáltatások, a tudásgazdaság (IKT NBIC technológiák), a fenntartható fejlesztés elmara-dott, periférikus térséget felemelni képes diszciplináris (gazdálkodás és az üzleti szolgáltatások, a társadalomtu-domány, a bölcsészettudomány, művészetek és pedagógusképzés) és interdiszciplináris területein oktasson, ku-tasson, innovációs szolgáltatásokat nyújtson. Az egyetem közhasznú szervezetként közreműködik a tudásalapú társadalom kultúrájának fejlesztésében, a művészetek népszerűsítésében, valamint a környezettudatos gondol-kodásmód elterjesztésében.

A KJE figyelembe veszi a piacgazdaság kihívásait, célja, hogy a kreatív és sokszínű képességeket a tudomány, a kultúra és a fejlődés szolgálatába állítsa. Az oktatás teljes idejű (nappali), részidős (levelező és távoktatási) kép-zés formájában folyik bölcsészettudományi, gazdálkodástudományi, művészeti és társadalomtudományi képzé-si területen Orosházán, Székesfehérvárott és Budapesten. Több szakunkon angol nyelvű képzést is indítottunk.

Az egyetem tudatos külkapcsolat-építő politikájának eredményeként évről évre dinamikus-n növekszik azoknak a külföldi felsőoktatási intézményeknek a száma, amelyekkel diák-és oktatócserében, illetve kuta-tásban működnek együtt. Az egyetem jelenleg több mint 260 partnerintézménnyel működik együtt 36 or-szágból. Az Erasmus partnerségek és más kétoldalú intézményi megállapodásai révén az egyetem minden hallgatója részére megteremti az oktatás nemzetközi környezetét.

A KJE Európa olyan egyeteme kíván lenni, amely diszciplináris képzéseivel a felsőoktatásban a professzionalizáció prémium elemeivel sikeres életpálya vezetésre, interdiszciplináris programjaival pedig a 21. századi digitális, fenntartható és befogadó gazdaságának új szakmáira készít fel.

A Kodolányi János Egyetem minden képzésében a hazai felsőoktatás vezető kooperatív, vagyis a nemzetközi szabványoknak megfelelő munkahelyi gyakorlattal gazdagított, kredit ponttal elismert képzések képző intézménye.

Eesti Taiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon ANDRAS, Észtország

Az ETKA Andras (az Észt Felnőttkori Tanulási Szövetség) non-profit szervezete 1991-ben jött létre az Észtország területén tevékenykedő felnőttoktatást biztosító különböző szervezetek (beleértve a felnőttek részére létrehozott ún. felnőtt középiskolákat is) egyesítése céljából. Tevékenységei közé tartozik a felnőttoktatási fejlesztési politikák kialakítása, az élethosszig tartó tanulás koncepciójának kialakításában való helyi, regionális és országos szintű részvétel, valamint a felnőttképzésben oktatók szakmai továbbfejlesztése. A szervezet 1998 óta rendszeresen megszervezi a Felnőtt Tanulók Hete rendezvénysorozatát.

Nemzetközi kapcsolatait tekintve, az Andras az Európai Felnőttképzési Szövetség és az Európai Alapkészség-fejlesztési Hálózat tagja, valamint a Felnőttképzés Európai Menetrendje (EU Agenda for Adult Learning) Erasmus+ projekt koordinátora. Ezeken felül részt vesz az alapkészségek fontosságát hirdető érzékenyítő kampányok, rendezvények megszervezésében, 2016 óta az Oktatási és Kutatási Minisztériummal együttműködésben országos szintű kampányokon is részt vesz.

Grundbildungszentrum Potsdam, Németország

A Potsdami Alapfokú Oktatási Központ, amely egy projekt keretében került kialakításra az önkormányzati fenntartású, Brandenburg állam¹ székhelyén működő felnőttképzési központhoz, a Volkshochschule-hez tartozik.

Németországban a legtöbb felnőttképzési központ, közöttük a Volkshochschule Potsdam is, 1919-ben alakult meg, amely 2019 évben ünnepelte 100 éves fennállásának évfordulóját. Az elmúlt évtizedekben sok változás történt az intézmény életében, de a cél ugyanaz maradt: képzést biztosítani mindenki számára. A lényeg a “mindenki” szón van, hiszen származástól, életkortól, iskolai végzettségtől vagy nemzetiségtől függetlenül igénybe vehetőek a képzések.

A Volkshochschule Potsdam egy modern, kellemes felnőttképzési és találkozási helyszín, ahol a felnőttképzés stabilan működik. A működtetés a Városi Önkormányzat és a Brandenburg állam által nyújtott pénzügyi támogatásból, valamint egyéb finanszírozási forrásokból valósul meg, melynek köszönhetően specifikus és egyben változatos tanfolyamokat kínálnak kellemes tanulási környezetben. Lehetőség van előadásokon, kirándulásokon, kiállításokon vagy workshopokon részt venni olyan témaköröket érintően, mint például az emberi társadalom, kultúra és design, egészségügy, nyelvek, karrier, informatika vagy az alapképzés. A Volkshochschule számtalan tanfolyamot kínál, amelyek által a résztvevők olyan végzettséget szerezhetnek, képességeket sajátíthatnak el, amelyek nem csak a szakmai előrelépésükhöz járulnak hozzá, hanem a munka világában történő visszatéréshez is. Az ingyenes és bárki számára elérhető tanfolyamokon olyan alacsony iskolai végzettségű személyek kapnak segítséget, akik olvasási, írási és matematikai nehézségekkel küzdenek.

A Volkshochschule Potsdam részeként működő Alapfokú Oktatási Központ² 2015 évben jött létre Brandenburg állam Oktatási, Ifjúsági és Sport Minisztériuma, valamint az Európai Szociális Alap támogatása által. A Központnak 3 fő célkitűzése van:

Tanácsadás

Az Alapfokú Oktatási Központban tanácsadást nyújtanak, iránymutatást adnak a felnőttek számára az írni-olvasni tudás fejlesztésével, valamint alapfokú oktatással kapcsolatosan, segítséget nyújtanak a felnőttek számára, hogy a legmegfelelőbb tanulási formát találják meg (alacsony) képességeik fejlesztésére.

¹ vhs.potsdam.de

² vhs.potsdam.de/vhsneu/grundbildung/

Információnyújtás és tréningek

Az Alapfokú Oktatási Központ megismerteti az érintetteket az írási, olvasási, számítási nehézségek minden aspektusával. Számos tanfolyami lehetőséget kínál, például “Az olvasási és írási nehézségek felismerése”, “Bevezetés a Könnyű Nyelv világába”, vagy “Ismerje meg a Könnyű Nyelv világát” elnevezésű tréningeket.

Hálózatépítés

A Potsdami Alapfokú Oktatási Központ irányítja az alapfokú oktatásban dolgozó szakemberek hálózatát. A hálózat tagjai évente kétszer találkoznak, az alábbi intézményektől érkeznek: a potsdami Munkaügyi Központ, Kereskedelmi és Iparkamara, a Berlinben található Brandenburgi Porosz Paloták és Kertek Alapítványa, a Városi és Állami Könyvtár, a Barberini Múzeum, az Oberlinhaus.

Universidad de Valladolid, Spanyolország

Az Universidad de Valladolid (UVA – Valladolidi Egyetem, www.uva.es) Spanyolország egyik legjelentősebb felsőoktatási intézménye. Átlagosan évente 28.000 hallgató kezdi meg az egyetemen tanulmányait, mely jelenleg több mint 2.600 főállású oktatóval és közel 1.000 fős adminisztratív és egyéb feladatot végző személyzettel rendelkezik. Az UVA doktori programjában (EsDUVA) 29 különböző szakterületre (melyből 13 egyetemek közötti csereprogram) lehet jelentkezni. Adatai alapján évente 1.700 PhD hallgató tanul világszerte, és a képzési programjai tekintetében saját finanszírozási forrással rendelkezik (több területen alkalmazható készségek és kutatás alapú készségek).

A Neveléstudományi és Szociális Munka Karon elsősorban a tanári alapképzés folyik. A karon alapképzés keretein belül 4 féle végzettséget lehet szerezni a társadalomtudományok és az oktatás-nevelés területén, illetve 4 féle végzettséget lehet szerezni a kutatás és nevelés területén, valamint a neveléstudományi kutatási területen van egy doktori program is. Ezen a karon lehet elvégezni a (gyermekek, felnőttek, stb.) tanításához kapcsolódó szakokat is. A jövőben a kora gyermekkori, általános- és középiskolai, valamint felnőttek képzésével foglalkozó oktatási intézményekben nevelőként, vagy tanárként elhelyezkedő és dolgozó hallgatók tanulnak ezeken a szakokon. Az egyetem elkötelezett, hogy olyan szakembereket képezzen, akik leendő tanítványaik számára a legjobbat nyújtják.

Az egyetem széleskörű kapcsolatokkal rendelkezik a felnőttoktatás és kulcs-, ill alapkompétencia területén tevékenykedő szervezetekkel, partnerei között találhatóak például a „Felnőttoktatási Szervezetek Spanyolországi Szövetsége”, a „Valladolid-i Felnőttoktatási Szervezetek Szövetsége”, a Palencia Egyetem vagy a Rondilla Alapítvány. A Valladolid-i Egyetem az Európai Alapkészség-fejlesztési Hálózat tagja, a fenti témában együttműködésben végeznek kutatásokat. A Valladolid-i Egyetem az elsők között tette lehetővé a pályaaorientációs tevékenységek során alkalmazott ún. „kompetenciák egyensúlya” módszer használatát. 2017 novemberében az egyetem, munkájának elismeréseként a Kompetencia-egyensúly és Szakmai Pályaaorientációs Központok Európai Szövetsége (FECBOP) európai minőségbiztosítási védjegyét nyerte el.

Ballymun Adult Read and Write Scheme, Írország

A Felnőttek Írás- és Olvasáskészségét Támogató Ballymun-i Programját megvalósító központ nyújtja Írországon belül a felnőttek írás- és olvasáskészségét, valamint alapkészségeinek fejlesztését biztosító programokat a Dublin-i Ballymun, Whitehall és Santry városrészekben. A felnőtt tanulóknak lehetőségük nyílik írás és olvasási, számolási és egyéb műszaki jellegű képzéseken történő részvételre az alapkészségeik fejlesztése vagy egyszerűen csak az iskolapadba történő visszatérés érdekében.

A képző központot 1986-ban alapították, tevékenységét részben a Dublin-i Városi Oktatási és Képzési Testület ún. Oktatási és Készségfejlesztési Főosztálya, valamint a SOLAS finanszírozza, részben pedig az Európai Szociális Alap 2014-2020 időszakra szóló Foglalkoztatási, Társadalmi Bevonási és Tanulási Programja támogatja.

A központ a felnőttek számára szóló képzéseit kiscsoportos, vagy, amennyiben igény merül fel, egyéni órák formájában nyújtja. Az utóbbi típusú tanítást képzett önkéntes (pedagógiai) szakemberek végzik.

Az olvasás- és írástudásban jelentkező nehézségek az egyén életének minden területén jelentkező hatással bírnak, így a hallgatók számára ajánlott képzések személyes fejlesztést, azaz önbizalom, magabiztosság növelését, kommunikációs, motivációs és csoportmunkában történő feladatvégzést elősegítő készségek fejlesztését is tartalmazzák. A számolási és írás-, olvasáskészségek fejlesztésére irányuló innovatív módszer alkalmazása egy többféle érzékszervre ható megközelítés, melynek során az egyéni tanulási stílusokat figyelembe tudják venni. Az osztálytermi oktatás során különböző technológiai eszközöket, például számítógépet, interaktív táblákat és táblagépeket használnak a tanítási és tanulási élmények érdekében.

A felnőttek fentiekben említett készségeinek magas szintű fejlesztése a foglalkoztathatósági készségek fejlődését eredményezi, valamint jobb egészségi állapotot, aktívabb állampolgári és társadalmi bevonódást idéz elő. A hallgatókat bátorítják arra, hogy a képzés során az összes tanórán kívüli tevékenységen vegyenek részt, szólaljanak fel helyi eseményeken, járjanak például a múzeumokba, művészeti galériákba, színházba és történelmi vagy politikai szempontból fontos helyszínekre szervezett tanulmányi kirándulásokra. Az ilyen jellegű tevékenységek a többféle perspektíva megismerése és az aktívabb állampolgársági részvétel révén segíti elő a tudás tapasztalat útján történő elsajátítását.

A hallgatók egyénileg önként, vagy az alábbi főbb helyi hatóságok és egyéb ügynökségek általi közvetítés útján érkeznek: a Ballymun-i Munkaügyi Iroda, a Ballymun-i Szociális Védelmi Iroda, a Községi Foglalkoztatási Programokban résztvevő szervezetek, Egészségügyi Szolgálatok és a Dublin-i Városi Oktatási és Képzési Testület Felnőttek Tanulási Tanácsadó Szolgálat. A közösségi hálózati megbeszélések e fenti szervezetek részvételével történnek azért, hogy a többféle hatóság bevonását és támogatását igénylő tanulók/ügyfelek számára szélesíteni tudják a rendelkezésre álló szolgáltatások körét és módját.

Ministry for Education and Employment Directorate for Research, Lifelong Learning and Employability, Málta

A Kutatási, Élethosszig tartó tanulási és Foglalkoztatási Igazgatóságot 2009-ben hozták létre az Oktatási és Munkaügyi Minisztériumon belül. Az Igazgatóság feladata a máltai Élethosszig Tartó Tanulás Stratégia megtervezése és végrehajtása; három fő szervezeti egységre tagolódik: a Felnőttkori Tanulási Osztály, melynek hatásköre a képzések biztosítása és projektek lebonyolítása, a Kutatási Osztály, ahol az iskolák és munkáltatók számára végeznek kutatásokat, felméréseket, valamint a Korai Iskolaelhagyásért felelős Osztály. Az Igazgatóság munkájának fő irányvonala az, hogy az állampolgárokat az egész életen át tartó tanulás segítse hozzá egy sokkal személyre szabottabb életpályához.

Az Igazgatóság a szerteágazó tanulási lehetőségeket a legoptimálisabb módon igyekszik kihasználni és koordinálni az Európai Bizottság által kiadott Felnőttkori Tanulás Akcióterv irányelveit figyelembe véve. Feladatai közé tartozik a különböző központjai közül a felnőttek tanulását elősegítő intézmények kiválasztása, toborzása és kategorizálása. Az Igazgatóságon belül 20 fő dolgozik a menedzsment és adminisztrációs területeken, 17 fő a felnőtt tanulási központokban koordinátorként, és 180 fős oktatói személyzet a felnőttek képzésében. A pandémia következtében a 400 képzésből 177 egyidejűleg és online formában folyik több különböző szakterületen. A képzések az alábbi, digitális kompetenciákat is fejlesztő témákban valósulnak meg: családi tanulás; nyelvek; matematika, tudományok és technológiák; kezdeményező- és vállalkozói készségek fejlesztése; szociális egészség és állampolgári kompetenciák; szakképzés. 2020 évben a felnőtt tanfolyamokra több mint 7.600 fő jelentkezése érkezett be az Igazgatóságra.

Az Igazgatóság szorosan együttműködik az Országos Felsőoktatási Bizottsággal annak érdekében, hogy képzései megfeleljenek a Máltai Szakképesítési Keretrendszer követelményeinek és a szabályok szerint akkreditálják azokat. A Helyi Önkormányzatok Főosztályával közösen valósítja meg az ún. „Egész Életen Át Tartó Községi Tanulás” programot, melyet 2010-ben indítottak először. E projekthez kapcsolódóan fontos megjegyezni, hogy az Igazgatóság rendszeresen indít képzéseket a felnőttek olvasás- és írástudásának (máltai és angol nyelvek), számolási (matematikai) készségeinek fejlesztése céljából.

Az Igazgatóság a Felnőttkori Tanulás Európai Menetrendje (EU Agenda) végrehajtásának kijelölt nemzeti hatósága. Részt vesz az EU Felnőttkori Tanulás Munkacsoportjában, és a Felnőttek Készségeinek Szakértői Csoportjában, valamint az Európai Alapkészség-fejlesztési Hálózat tagja. Az Igazgatóság a „Felnőttkori Tanulás Európai Menetrendje Máltán” elnevezésű projekt által támogatott Nemzeti EPALE Támogató Szolgálatot is képviseli Máltán, valamint két – a Határok Áttörése (a digitális médián keresztül olvasás- és íráskészség fejlesztése) és az ún. „Profi-Train” (a munkaalapú tanulásban képzést biztosító személyek szakmai fejlesztése) elnevezésű – Erasmus+ projekt megvalósítója is.

II. A felnőttkori alapkészség fejlesztés helyzete a partnerországokban

Észtország

Észtországban a felnőttkori tanulás aránya folyamatosan növekszik – 2009-ben 10,5%, míg 2019-ben 20,1% volt a részvételi arány a 25-64 éves korosztály körében (Észtországi Eurostat), a többi korcsoport aránya azonban nem ennyire magas. A figyelemfelhívó tevékenység és kampányok fókuszában az alacsony iskolai végzettségű és szakképzettség nélküli felnőttek, a korai iskolaelhagyók, a fiatalok szülei, valamint a meglévő, vagy digitális készségek fejlesztését igénylő felnőttek állnak.

A felnőttkori tanulás népszerűsítésének egyik legfőbb eszköze a szervezet regionális koordinátorai által működtetett regionális támogató hálózat, melynek mind a 15 megyében és a fővárosban is található irodája. Az állami és magán szektor szoros együttműködésben áll egymással; ezen belül az iskolák, non-profit szervezetek, munkáltatók, könyvtárak, múzeumok mind kapcsolódnak a felnőttek képzéséhez. Az Andras szervezete koordinálja a felnőttkori tanulást népszerűsítő és figyelemfelkeltő tevékenységeket. Az alapkészségekhez kapcsolódóan az Andras egyik tagszervezete, a Tallinn-i Óvárosi Felnőtt Középiskola a jelen projektben partnerként vesz részt, melynek eredményei, az összegyűjtött jó gyakorlatok, a többi felnőtt gimnáziumban kerülnek terjesztésre.

Németország

Németországban az alapfokú oktatás 1984-ben indult el intézményi keretek között, a téma fontosságának, fejlesztésének, az alapfokú oktatás szükségességének felismerése több mérföldkőhöz köthető:

1984	Nemzeti Írás- és Olvasáskészség-fejlesztési és Alapfokú Oktatási Egyesület megalapítása
2008	Az első alapfokú oktatási központ létrehozása Alsó-Szászország szövetségi tartományban
2010/11	A Hamburg-i Egyetem által elkészített "Leo-Level-One" elnevezésű tanulmány megjelentetése, mely az első olyan elemzés, amelynek témája a felnőttek írás-olvasási készségeinek elemzése.
2012 - 2016	Írás- és Olvasáskészség-fejlesztési és Alapfokú Oktatási Tartományi Stratégia
2016 - 2026	A nemzeti Írás- és Olvasáskészség-fejlesztés és az Alapfokú Oktatás évtizede – (AlphaDecade)
2018/19	A Hamburg-i Egyetem második tudományos tanulmányának megjelentetése a felnőttek írás-olvasási készségeinek elemzése témájában.

A Nemzeti Írás-olvasáskészség-fejlesztési és Alapfokú Oktatási Egyesületet (Bundesverband Alphabetisierung und Grundbildung e.V.)³ 1984-ben alapították meg. Tekintettel arra, hogy az egyesület non-profit szervezetként működik, fenntartását tagsági díjból, adományokból, valamint értékesítési tevékenységből finanszírozzák. A projektek megvalósítását az Oktatási és Kutatási Szövetségi Minisztérium támogatja.

Munkája szorosan kapcsolódik az információnyújtáshoz, melyhez kapcsolódóan az ALFA-Telephone céggel működik együtt, amely olvasási és írási nehézségekkel küzdőknek nyújt telefonos információt arról, hogy hol kaphatnak segítséget. Ezen felül az eredetileg Németországból származó ALFA-Mobil szervezettel is együttműködik, amely az írástudatlan személyek támogatási lehetőségéről, helyzetéről nyújt információt Németország teljes területén egy kisbuszból. Ezen felül szórólapok, plakátok, televízió- és rádióspotok készítésével, valamint oktatási tartalmak kidolgozásával is foglalkozik.

³ <https://alphabetisierung.de>

A Kormány, a tartományi kormány és azok partnereinek összefogásában elkészült az Írás- és Olvasáskészség-fejlesztési és az Alapfokú Oktatási Tartományi Stratégia 2012-2016, melynek célja az alacsony írás- és olvasási készségekkel rendelkező felnőttek érzékenyítése, a tabuk megszüntetése. Ezt követte az "AlphaDecade" - A Nemzeti Írás- és Olvasáskészség-fejlesztés és az Alapfokú Oktatás évtizede 2016-2020" program.

Az "AlphaDecade" lényege tehát az, hogy a tartományi kormány és egyéb partnerek együttműködésében Németországban fejlődjön az alapfokú oktatás. A 10 éves programcsomag célja, hogy a 2016 és 2020 közötti periódusban csökkenjen a funkcionális analfabéták száma, mellyel egy időben növekedjen az alapfokú oktatás színvonala, szintjei. A legfőbb sikert az mutatja, hogy egyre több alapfokú oktatási program indul, és egyre többen vesznek részt rajtuk. Kérdés és talán a legfőbb kihívást az jelenti, hogy az alacsony írási és olvasási készségekkel rendelkező felnőttek hogyan érhetőek el, hogyan lehet motiválni őket a tanulásra. Az AlphaDecade szakmai csoportja minden évben elkészített egy munkaprogramot, amelyben 5 területet érintően kerültek meghatározásra azon intézkedések, amelyek a fenti célok elérését segíthetik elő az alábbiak szerint:

1. PR tevékenység – még több megjelenés, hirdetés, igény generálása
2. Kutatómunka – több kutatómunka, szakmai tartalmak, oktatási anyagok készítése
3. Tanulási lehetőségek – a lehetőségek optimalizálása, kibővítése, megvalósítása a régióban
4. Professzionalizálás – szakmai továbbképzések, az oktatás minőségének javítása
5. Strukturalizálás – stratégia kidolgozása, a szolgáltatások optimalizálása

Az AlphaDecade program keretén belül a Tartományi Oktatási és Kutatási Minisztérium támogatja a kutatási és fejlesztési célú projektek megvalósítását, melyhez pénzügyi támogatást biztosít. A korábbi kutatások, tanulmányok, valamint a megvalósított támogatási tevékenységek tapasztalataira alapozva ezen projektek célja olyan új cselekvési koncepciók, megközelítések kidolgozása, kipróbálása, tesztelése, amelyek az írási és olvasási nehézségekkel küzdő felnőttek számára nyújthatnak személyre szabott segítséget. A funkcionális írástudatlanságot érintően pedig új megközelítéseket, jó gyakorlatokat gyűjtöttek össze és ismertették meg másokkal. Az erőfeszítések eredményeképpen Németországban az alapfokú oktatás professzionális szintre fejlődött, egységessé vált, mely hozzájárult a várt hatás eléréséhez. Az AlphaDecade számára 180 millió euró került elkülönítésre a költségvetésből. A támogatott projektek közé tartozik a Volkshochschule Potsdam által megvalósított GRUBISO projekt is, amely a mindennapi élethez szükséges alapfokú képzést biztosít.

A stratégiák és projektek olyan, a felnőttek írás- és olvasáskészségét elemző tudományos tanulmányokon alapulnak, amelyeket a Hamburg-i Egyetem professzora, Anke Grotlüschen és kollégái közösen készítettek el. Az első ilyen tudományos tanulmány 2001-ben jelent meg, melynek neve: leo.-Level-One-Studie – „Alacsony tudással rendelkező felnőttek írás- és olvasáskészsége” (Literalität von Erwachsenen auf den unteren Kompetenzniveaus⁴). 2008 évben jelent meg a második elemző tanulmány, a LEO: Élet alacsony írás- és olvasási készséggel (Leben mit geringer Literalität). A második tanulmányból az derült ki, hogy Németországban a 18-64 éves korosztályban 6,2 millió személy funkcionálisan írástudatlan, amely a német összlakosság 12,1%-a. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy minden 8. személy küzd olvasási és írási nehézségekkel, akik 62 %-ban dolgoznak, 50 %-uknak anyanyelve a német.

Magyarország

Magyarországon a 16 és 65 év közötti felnőttek képesség- és kompetenciamérése (PIAAC) a harmadik körben, 2016 és 2018 között zajlott le. A PIAAC felmérést megelőzően Magyarországon is megvalósultak azonban kezdeményezések az alacsony készség-szintű felnőttek felzárkóztatása terén.

2006 és 2008. között valósult meg a „Lépj egyet előre” elnevezésű program, mely az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőtt lakosság képzettségi színvonalának növelését és közvetve munkához jutását tűzte ki célul. A 3 éves programban 6,2 milliárd forintot fordított az állam összesen 20.107 fő képzésének támogatására. Ebben a programban kiemelt célcsoport volt az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező felnőtt-

⁴ uni-bielefeld.de/zpi/download/habil/leo_presseheft_web.pdf

⁵ bmbf.de/files/2019-05-07%20leo-Presseheft_2019-Vers10.pdf

tek, akik befejezhették a 7-8. osztályt, illetve megszerezhették a szakképzés megkezdéséhez szükséges közismereti és szakmai kompetenciákat. A 7-8. osztályos felzárkóztató programokban összesen 720 fő vett részt, általános iskolai végzettséget sem igénylő szakképesítést több mint 2000 fő szerzett.

Ezt követően, a 2010-es években is folyamatos volt a nagyobb volumenű, kifejezetten alacsony iskolai végzettségű felnőttek felzárkóztatását célzó, európai uniós finanszírozású, többségében szolgáltatási, képzési és elhelyezkedési támogatást is tartalmazó központi komplex munkaerő-piaci programok megvalósítása.

Az egész életen át tartó tanulás programjához szorosan kapcsolódó „Újra tanulok” című kiemelt projektben 2012-2015 között összesen 176 ezer közfoglalkoztatásban álló, alacsony végzettségű felnőtt képzése valósult meg. A képzésben résztvevők a képzés ideje alatt is közfoglalkoztatási bérben részesültek, a képzésekhez kapcsolódó költségeket a program finanszírozta. Ezen létszám közel $\frac{3}{4}$ -e a kifejezetten téli időszakban megvalósított, ún. téli közfoglalkoztatás képzéseihez kapcsolódott, 127,5 ezer főből 120 ezer fő tett sikeres vizsgát. 2013/2014. év telén több mint 46 ezer fő vett részt alapkompétencia fejlesztést célzó, 3 hónapos felzárkóztató, írási, olvasási, szövegértési és alapvető számolási készséget fejlesztő képzésekben a lakóhelyük szerinti településen.

A „Újra tanulok” program lezárulását követően, 2016-tól indult el az ugyancsak országos, 2022-ben befejeződő „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt 30 Mrd Ft támogatásból 100 ezer fő képzésbe vonását célozva. A bevonandó létszámból 92 ezer fő befejezett 8 általános, vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A projekt célja, hogy a közfoglalkoztatás időszaka alatt megvalósuló képzésekkel ösztönözze az alacsony iskolai végzettségű, munkaerő-piacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosságot a munkaerő-piaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére. A projekt képzési kínálatában szerepelnek az alapkompétencia fejlesztést, a 7-8. osztály megszerzését és az alapvető digitális ismeretek átadását célzó programok is.

Magyarország is kiemelt figyelmet fordít a felnőttek digitális alapkészségeinek fejlesztésére, az EU támogatásával 2015-2021 közötti időszakban a 22,9 milliárd forintos keretösszegű „Digitális szakadék csökkentése” című kiemelt projektben legalább 260 ezer fő digitális készségeinek fejlesztését célzó képzések valósulnak meg. A legfeljebb alpfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettségű felnőttek „Első lépések a digitális világba”, valamint az „Önállóan használom az informatikai eszközt” elnevezésű, egyenként 35-35 órák képzésben vehetnek részt ingyenesen.

A magyarországi PIAAC felmérés eredményei 2019. év végén kerültek publikálásra. A szövegértés esetében az eredmény (264 pont) 2 ponttal maradt el az OECD-országok átlagától, a legalacsonyabb teljesítménnyel jellemezhető személyek aránya (akik 1. szinten vagy az 1. szint alatt teljesítettek) 18,5% volt. A felnőttek számolási készsége átlagosan 272 pont volt, ez szignifikánsan meghaladta az OECD-országok 262 pontos átlagát, a legalacsonyabb teljesítménnyel jellemezhető személyek aránya viszont 17,7% volt, 6%-kal alacsonyabb az OECD országok átlageredményénél.

Az alacsonyan teljesítők aránya tehát magas, ugyanakkor az egyes életkori csoportokon belül is jelentős szórás tapasztalható az alapkészségek szintjében. Az alapkészség-hiánnyal leginkább sújtott és a nemzetközi szinten is kiválóan teljesítő rétegek közötti növekvő különbség főleg a fiatalokra vonatkoztatva jelent komoly veszélyeket, hiszen e korosztály életen át tartó tanuláshoz való viszonya, illetve a munkaerő-piaci integrálhatósága kulcsfontosságú tényező mind a gazdaság, mind a társadalom és az egyén szempontjából egyaránt.

A felmérések szerint kb. 1,4-2,7 millió 16-65 év közötti munkaképes korú felnőtt magyar, alapkészségeinek elégtelen szintje miatt nem képes munkaerő-piaci lehetőségeit optimálisan kihasználni, a változó elvárásoknak folyamatosan megfelelni, szakmai kompetenciáit és munkavégzési hatékonyságát a szükséges ütemben fejleszteni. Ezek az emberek egyszerre képeznek munkaerő tartalékot és fejlesztési potenciált, valamint jelentenek kockázatot és alkotnak sérülékeny csoportot a magas szintű alkalmazkodási képességet kívánó helyzetekben.

A 2019-2020-as évben Magyarország kormánya a szak- és felnőttképzés rendszerét rendszerszinten újította meg. A magyar munkaerő-piac készségigényeire és az ipar 4.0 kihívásokra rugalmasan és hatékonyan válaszoló szakképzés és munkaerő-piaci képzések rendszere szükségképpen mindenki számára megfelelő kompetenciafejlesztési lehetőségeket biztosít a tanulásba való belépéshez, a szakmai fejlődésben és a szakmai képesítések megszerzésében, valamint a munkahelyen történő előrelépésben akadályokat képező alapkészség hiányok hathatós felszámolására. Így az alapkészségek fejlesztésével egyúttal pozitívan hat a munkaerő termelékenységére, a vállalkozások versenyképességére, a gazdaság válságállóságára és a felnőtt lakosság ellenálló-képességére globális krízisek (klímaváltozás, járványok) idején.

Írország

Írországban a felnőtt lakosság körében kialakuló olvasás- és írástudásbeli nehézségek tudatosítása és formális elismerése az 1980-as évek közepén indult meg a különböző közösségek körében. Hivatalos adat azonban 1997-ben szerepel először a Nemzetközi Felnőtt Olvasás- és Íráskészség Vizsgálatban arról, hogy a kormány a témát az országos éves jelentésében napirendi pontként sorolja fel, amikor feljegyezték, hogy négyből egy ír állampolgár esetében mutatható ki olvasási nehézség az alapvető szövegek értelmezése során.

E felmérés eredményeire reflektálva a kormány kiadott egy ún. zöld könyvet a felnőttkori tanulásról, melyet hamarosan követte a „Tanulás Az Életért – a felnőttkori tanulás fehér könyve 2000” elnevezésű kiadvány. Mindezek hozzájárultak egy nemzeti írás- és olvasáskészséget fejlesztő stratégia kialakításához és végrehajtásához, melyeket továbbiak követtek, kiegészítve azzal, hogy forrásokat is rendeltek hozzájuk az alábbiak szerint:

- 2002 – 2006 Nemzeti Olvasás- és Íráskészség-fejlesztési Terv
- 2007 – 2013 Nemzeti Fejlesztési Terv
- 2007 – 2016 A Társadalmi Bevonás Nemzeti Akcióterve
- 2016 – 2021 Tőkebefektetési Terv
- Írország 2040 „A mi tervünk” (feb. 17)

A 2013-as OECD felnőttek készségeinek felmérésére irányuló PIACC kutatásának adataiból származó további információk.

A Nemzetközi Felnőtt Képesség- és Kompetenciamérési Program (PIACC) egy, a felnőttek olvasás- és íráskészségeire vonatkozó átfogó nemzetközi felmérés volt, melyet 2011 és 2012 évben bonyolítottak le. Írországban közel 6.000 16-65 év közötti fő körében végezték el a PIACC felmérést és értékelést az olvasás- és írási, számolási és műszaki (technológiai) képességeket érintően. Az eredmények szerint a felnőtt ír lakosság 17,9%-a (6-ból 1 fő) teljesített egy 5 pontos skálán a legalacsonyabb értékű vagy az alatti teljesítményt. Írország az olvasás- és íráskészség szintjét illetően a felmérésben részt vevő 24 országból a 17. helyen állt ekkor. A felmérés az ír felnőtt lakosság 25%-a esetében állapított meg 1. szintű tudást a számolási készségek tekintetében, melynek következtében az ország átkerült a nemzetközi listán a 19. helyre. Az ír felnőtt lakosság 42%-a teljesített 1. szintű tudásnak megfelelően, vagy az alatti szinten a technológiai készségeket illetően, melyek az olyan feladatok megoldására irányultak, hogy hogyan tudják használni az internetet információkeresés céljából.

A 2002 – 2006 Nemzeti Olvasás- és Íráskészség-fejlesztési Terv forrásokat különített el a felnőttek alapkészségeinek oktatásában dolgozók számára annak érdekében, hogy a felnőttek oktatásához szükséges szakmai kompetenciákat, végzettségeiket megszerezzék. A Felsőoktatási és Képzési Tanúsítási Tanács által akkreditált Waterford Technológiai Intézmény kidolgozott és az ország több helyszínén lebonyolított egy olyan specifikus képzést gyakorló szakemberek számára a készségeik elismertetése céljából, mely ma már a Nemzeti Minősítő és Szakképzési Szintek országos rendszerének részét képezi. A képzés végén (12 modul elvégzését követően) ún. Olvasás- és íráskészség-fejlesztési szakember bizonyítvány szerezhető, melyet tovább lehet fejleszteni egy Általános felnőttoktatási szakember, majd végül egy felsőfokú szakirányú végzettséggé (további 6 modul teljesítésével).

A megfelelő végzettség lehetővé teszi a szakember számára, hogy regisztráltassa magát az Ír Tanítói Testületnél, mely ma már kötelező abban az esetben, ha a munkaviszonyt az állam finanszírozza. Más felsőoktatási intézmények is, például a Dublin-i Városi Egyetem és az Ír Maynooth Egyetem akkreditálnak felnőttkori és közösségi oktatási és képzési programokat.

Málta

Az Igazgatóság széleskörű tapasztalatokkal rendelkezik az alapkészségek fejlesztése és felnőtt tanulás terén, több kezdeményezést is megvalósított az olvasás- és írástudatlanság felszámolására, különös tekintettel az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező felnőttek körében. Számos képzést szervezett az alapkészsé-

gek fejlesztésétől a különböző kreatív tanfolyamokig. Az alapkészség fejlesztésére irányuló támogatott képzések többsége matematikai, máltai és angol nyelv, és informatikai témájú, melyeket mind több, egészen a nagyon kezdő szinten is meghirdetnek. Az Igazgatóság az ipari szereplők körében is bonyolított le teszt jelleggel olvasás- és íráskészséget elősegítő (máltai és angol nyelv), valamint számolási készséget fejlesztő (matematika) projekteket. Ez főként azon felnőtteknek szólt, akik a fenti alapkészségek területén nem szereztek korábban semmilyen képzettséget. A képzés célja a felnőttek tudásának a Máltai Szakképesítési Keretrendszer szerinti 1. szintre (15 kreditpontot érő) történő fejlesztése, mely bizonyítványa tulajdonosát feljogosítja a következő (2. szintű) oktatási és képzési szintre történő belépéshez. Az Igazgatóság az ilyen típusú képzéseket decentralizálta, így azok most már elérhetőek a helyi önkormányzatoknál, közösségi központokban és civil szervezeteknél is.

Ezen felül az Igazgatóság számos további kezdeményezést is útjára indított a Felnőttkori Tanulás Európai Menetrendje projekt támogatásával, melyek elsősorban az iskolákat veszik igénybe a közösségi tanulás helyszínül. E konkrét kísérleti projekt alapja az az ötlet volt, hogy az általános iskolákat felnőttek oktatására is igénybe lehet venni. A projekt célja a veszélyeztetett helyzetben lévő szülőkkel való munka megkönnyítése volt az iskolák számára, illetve az alapkészségek fejlesztése, elsajátítása. A képzés ezen felül egyéb eszközöket is adhatott a szülők kezébe, melyek segítségével teljesebb, „holisztikus” módon tudtak gyermekeiknek segíteni a tanulásban, jobban részt venni a nevelésükben. A projekt 2016 és 2017 között valósult meg, és a tanulás gyakorlatiasabb módszerének innovatív elemeit alkalmazta. A tanulandó témákat maguk a résztvevők választották ki. Az oktatók annak alapján állították össze a tanmenetet, melybe beillesztették az olvasás-, és íráskészséget fejlesztő gyakorlatokat is. A projekt 2017-2019-ben folytatódott. 2020-21 során a projektben egy transzverzális szakpolitikai csoport ki fogja dolgozni az alapkészségeket fejlesztő keretrendszer modelljét, melynek célja az együttműködő partnerek körében történő figyelemfelkeltés az információ és tanácsadási szolgáltatások elérésére, valamint a jelenlegi rendszer és képzések minőségének átalakítására vonatkozóan.

A felnőtteket oktató szakemberek kompetenciáinak fejlesztését tekintve a tanulmányok arra világítottak rá, hogy helyi szinten kevés a – különösen a szakképzés területén – szakképzettséggel rendelkező megfelelő felnőttképzési szakember. Ez azt jelentette, hogy kevés, a felnőttek oktatásában alkalmazott technikákra specializálódott képzést lehetett indítani, tehát az Igazgatóság alkalmazásában álló, felnőttek oktatásával foglalkozó szakemberek részéről belső igény merült fel a kompetenciáik fejlesztését illetően. Ez a Felnőttoktatási Nemzeti Tanúsítvány létrejöttét eredményezte, melynek fő célja a felnőttkori tanítás területén dolgozó szakemberek készségeinek összegyűjtése és fejlesztése, valamint a felnőtteket oktató szakember mint önálló szakma elismertetése volt. Az Igazgatóság a gyakorlati módszerek és technikák alkalmazására összpontosított a felnőttek holisztikus módon történő segítése és fejlesztése érdekében. A képzés egy hároméves időtartamú, 5. szintű végzettséget adó kurzus volt, mely összesen 13 kötelező és választható modulból, néhány – utasítások elsajátítását tartalmazó – órából és gyakorlati részekből állt. Az első képzés 2014-ben volt megközelítőleg 190 fő részvételével.

Spanyolország

A spanyol oktatási rendszert országos szinten több, alábbi jogszabály szabályozza: a 2/2006. május 3-i alaptörvény, a 8/2013. december 9-i oktatásról szóló alaptörvény az oktatás-nevelés minőségének fejlesztéséről.

Az 5. cikkely fekteti le az élethosszig tartó tanulás alapelveit, mely szerint „minden embernek meg kell, hogy legyen a lehetősége arra, hogy kapacitását, tudását, készségeit, képességeit és kompetenciáit elsajátítsa, fejlessze és bővítse saját (személyes és szociális) fejlődése érdekében.” A felnőttoktatás célja egyben az is, hogy „a 18 év feletti egyén tudást és készségeket sajátítson el, fejlesszen, vagy bővítsen a személyes és szakmai előrehaladása, fejlődése céljából.”

Főbb célkitűzései az alábbiak:

- Az alapkészségek elsajátítása, a meglévő tudás és készségek folyamatos fejlesztése, bővítése.
- Az oktatási rendszer különböző tanulási formáihoz történő hozzáférés elősegítése.

- A szakképzettség fejlesztése vagy új szakma elsajátítása.
- A személyes készségek fejlesztése.
- A társadalmi, kulturális, politikai és gazdasági életben történő részvétel elősegítése.
- A társadalmi kirekesztődés kockázatának csökkentését, felszámolását elősegítő programok kifejlesztése.
- A személyes, családi és szociális konfliktusok békés úton történő rendezésének elősegítése.

A felnőttoktatási rendszer az alábbi szisztéma szerint épül fel:

- Alapkészségek oktatása:
 - I. Az alapvető fontosságú területeken történő olvasás- és írástudás fejlesztése és képzése.
 - II. A felnőttoktatáson belül a középszintű tanulmányok megkezdéséhez szükséges alapkészségek képzése.
 - A felnőttek középfokú képzése, melynek célja a középszinten megszerezhető kötelező végzettség elérése.
- A kötelező iskolai végzettség megszerzését követő tanulmányok:
 - Érettségi (az egyén által választott saját tantárgyakkal)
 - Szakképzés (mely magán foglalja az alap-, közép- és felsőfokú szinteket)
- Egyéb tanulási módok:
 - A közép- és felsőfokú oktatásba történő felvételre történő felkészítő
 - Informatikai képzések
 - Mentorálási tevékenység
 - Nyelvtanulás
 - A spanyol mint idegen nyelv tanítása külföldiek részére
 - Egyéb tanfolyamok: munka- és egészségvédelmi, közlekedésbiztonsági tanfolyam, stb.
 - A formális és informális tanulás keretei között elsajátított korábbi tudás érvényesítése, elismerése.

A felnőttoktatást folytató intézmények fajtái:

- Specifikus Felnőttoktatási Központok
- Felnőttoktatási tanfolyamok
- Büntetés-végrehajtási intézményekben történő oktatási tevékenység
- Középiskolák

III. A felnőttkori alapkészség fejlesztésében alkalmazott jó gyakorlatok

III.1. Észtország

III.1.1. A TVTG (Tallinn-i Óvárosi Felnőtt Gimnázium) “TERITA – Új Esély a Tanulásra” c. ESZA projektje

1. A program célja és háttere

A program 2016 és 2018 augusztusa között valósult meg, melynek legfőbb célja a felnőtt tanulók iskolarendszerű képzésben történő részvételének növelése, a lemorzsolódások megelőzése, valamint a középfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése volt. A projekt megvalósítása az Európai Szociális Alapból került finanszírozásra.

2. A program célcsoportja

A program célcsoportjába azon felnőttek tartoztak, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek és/vagy alapkészségeik hiányosak.

3. A programban megvalósított tevékenységek

Annak érdekében, hogy az iskolarendszerű oktatásban résztvevő felnőttek számát növelni lehessen, egy jól felépített promóciós kampányt indítottak el, amely több komponensből állt: televízió- és rádióhirdetés, közösségi felületeken történő terjesztés, pályaválasztáshoz, munkakereséshez kapcsolódó rendezvényeken történő részvétel, jó gyakorlatok terjesztése a középfokú végzettséggel rendelkezők körében, valamint egy kifejezetten felnőttek számára rendezett 1 hetes programsorozat (felnőtt tanulási hét) megszervezése.

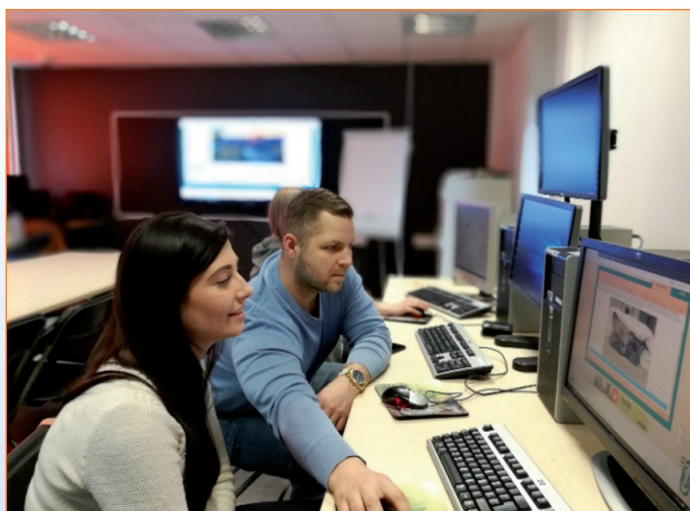
A lemorzsolódások csökkentése, valamint a végzettséggel rendelkezők számának növelése érdekében egy iskolapszichológusokat, diákokat (pl. diákigazgatók), családterapeutákat és pszichológusokat összefogó támogató hálózatot hoztak létre. Ez utóbbi esetében az ESZA program által biztosított források lehetővé tették a felnőttoktatást végző iskolák számára, hogy ingyenes gyermekfelügyeletet biztosítsanak a kisgyermekes diákok számára.

A középfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése érdekében a képzési kínálatot kibővítették, ilyen például a “Zéró-tanfolyam” (Hogyan lehet visszatérni a tanuláshoz), felzárkóztató tanfolyamok (tantárgyak: matematika, észt és egyéb idegen nyelvek, kémia, fizika), valamint számítógépes tanfolyamok. A segítségre szoruló diákoknak tanárok segítettek a magasabb szintű ismeretek megszerzésében.

Célul tűzték ki azt is, hogy megpróbálják azon felnőttek észt nyelvtudását növelni, akik orosz nyelven tanulnak valamely képző intézményben, melynek módszere az, hogy cserediák program keretében más felnőttképzési intézményben tanulhattak. E program legfőbb célja az volt, hogy a felnőttek még jobban megismerjék, elsajátítsák a nyelvet.

A projekt során felmerült azonban, hogy nem minden tanár rendelkezik megfelelő számítástechnikai ismeretekkel, így ennek megoldásaként informatikai tanfolyamot indítottak számukra, ahol általános IT ismeretekre tettek szert, valamint gyakorlatot szereztek, hogy hogyan bonyolítsanak le Moodle tanfolyamokat a diákok részére.

A visszajelzések alapján elmondható, hogy a hallgatók igen nagyra értékelték azt, hogy az ala-

A TVTG tanulói informatikai tanfolyamon

csenyebb képességű személyek számára plusz órákat szerveztek. A „zéró/kezdő-tanfolyam”, valamint a felzárkóztató tanfolyamok azok számára adtak egy kezdő löketet, akik régóta nem vettek részt iskolarendszerű oktatási formában, így a tanfolyamoknak köszönhetően nőtt a magabiztosságuk, hogy igenis képesek lesznek elvégezni a középiskolát.

4. A program eredményei

A programban történő részvételnek köszönhetően, továbbá a promóciós kampány megvalósítására fordítható pénzügyi forrás révén nőtt a társadalmi tudat a tekintetben, hogy az alacsony iskolai végzettséggel, vagy hiányzó készségekkel rendelkező felnőttek számára valóban vannak tanulási lehetőségek. Az iskolarendszerű képzésbe visszatérők száma nőtt. 2018 évben 694 diák tanult az intézménynél, mely 68 fővel több, mint az előző évben.

Az alacsonyabb képességű tanulók felzárkóztatása érdekében tett lépéseknek köszönhetően csökkent a lemorzsolódási arány és nőtt a középiskolai bizonyítvánnyal rendelkező felnőttek száma. 2016 évhez viszonyítva 2018-ban 60 fővel többen szereztek bizonyítványt a TVTG-nél.

A projekt pénzügyi keretéből a tanulók számára különböző informális és fejlesztő programokat sikerült megszervezni, például múzeumlátogatást, színházlátogatást, közös mozi látogatást, tudományos intézményekbe, történelmi helyszínekre szervezett kirándulásokat. Ennek köszönhetően általános ismereteik is bővültek több területet illetően.

A programnak, valamint a kialakult (iskolapszichológusokból, diák képviselőkből, „Zéró-tanfolyam”ból, felkészítő tanfolyamokból, pedagógusokból álló) támogató hálózat működésének köszönhetően nőtt a tanulók motivációja és a hajlandóságuk is afelé, hogy befejezzék megkezdett tanulmányaikat. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a lemorzsolódások száma jelentősen csökkent, és nőtt a végzettséggel rendelkezők száma.

Növekedett a tanulók informatikai tudása, amelyet későbbi tanulmányaik és munkájuk során is tudnak hasznosítani.

A program nyomon követéséhez kapcsolódó tevékenységek közé tartozik többek között a tanulók informatikai ismereteinek bővítése, egy oktatási szakember, egy segítő pedagógus alkalmazása, aki segítséget nyújthat mind a rászoruló diákok és a tanárok számára is.

A TVTG tanulóinak látogatása az AHHA Tudományos Központban (Tartu)

III.1.2. A „Képzési és motivációs programok alacsony iskolai végzettségű kisgyermekes szülők részére” elnevezésű projekt

1. A program célja és háttere

A képzési programok célja az volt, hogy az alacsony iskolai végzettségű kisgyermekes szülők segítséget kapjanak az iskolapadba történő visszatéréshez, tanulmányaik befejezéséhez. 2018 január és szeptember között Észtországban 10 megyében indultak el az igényekhez igazodó képzési programok (jellemzőik: minimum 15 kontakt óra – motivációs tevékenységek és intézménylátogatások). Összesen 122 fő vett részt a programban (a tervezett létszám 100 fő volt). A program finanszírozása „A felnőttkori tanulásra vonatkozó megújított európai cselekvési program” (EAAL) elnevezésű Erasmus + program keretében valósult meg.

2. A program célcsoportja

A program célcsoportjába olyan általános vagy középiskolai végzettségű, vagy elavult ismeretekkel rendelkező alacsony iskolai végzettségű szülők tartoznak, akik 7 évesnél kisebb gyermeket nevelnek.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A képzési programok megvalósításához szükség volt szervezőkre, támogatókra, jogi intézmények bevonására, mely utóbbi többségében civil szervezeteket jelentett. A szervezőket és támogatókat az Andras nevű hálózaton keresztül sikerült megtalálni. Az ő feladatuk többségében az volt, hogy kialakítsanak egy legalább 10 fős, a célcsoportba tartozó személyekből álló csoportot, dolgozzák ki a képzési programot, kérjenek visszajelzést a csoportba vontaktól, kísérjék figyelemmel a későbbi életútjukat.

Kezdetben közös konzultációkat tartottak a képzési programot megvalósítók számára. Ezeken az eseményeken került kialakításra a munkaterv, a feladatmegosztás, valamint a tervezett megvalósítás.

A program lehetőségének meghirdetése, a célcsoport elérése a közösségi médián keresztül, valamint személyes megkeresések révén valósult meg. Ennek érdekében a szervezők több intézményt is bevontak, többségében képző intézményeket, egészségügyi iskolákat, a térségi Egészségbiztosítási Pénztárt, a Pályaválasztási Tanácsadó Központot, valamint minden olyan érdekelt személyt, aki közösségi szinten tud segíteni. A célcsoportba tartozók magabiztossága, önmegítélése rendkívül alacsony volt, ezért próbálták gyakori telefonbeszélgetésekkel, személyes találkozókkal kellemesebbé, közvetlenebbé tenni a bevonást, ösztönözni, motiválni a „visszatérésre” a szülőket.

A célcsoport bevonása: igen nagy kihívásnak bizonyult a célcsoportba tartozók felkutatása, a komfortzónából történő kilépés ösztönzése, valamint a képzésbe történő bevonás. Gyermekfelügyeletet, közös kávézást, ebédet szerveztek számukra. A program befejezését követően minden résztvevő életútját figyelemmel kísérték, ki az, aki folytatta tanulmányait, szakmai fejlődést ért el, elhelyezkedett, vagy előrejutott a társadalmi ranglétrán.

A visszajelzések alapján elmondható, hogy a résztvevők leghasznosabbnak a tanulási és munkerőpiaci lehetőségekről kapott információkat, a segítség igénybevételeének lehetőségét tartották. Pályaválasztási tanácsadók segítségével megismerhették önmagukat, képességeiket, igényeiket és, hogy létezik egy támogató hálózat, amelyhez fordulhatnak. A középiskoláknál, szakképző intézményeknél tett látogatások is igen hasznosnak bizonyultak. Értékeltek, felülvizsgálták saját képességeiket, szükségleteiket, igényeiket, a támogató hálózat létjogosultságát. A későbbiekben a szervezők megvizsgálták, hogy ki mennyit jutott előre a tanulás terén, ennek érdekében felkeresték az összes résztvevőt, valamint az iskolákat is.

Képzési program Parnü megyében. Gyermekfelügyelet lehetősége a program ideje alatt.

4. A program eredményei

Az összes (122 fő) résztvevő közül 42-en folytatták tanulmányaikat, tértek vissza az iskolapadba. 24 fő folytatta tanulmányait iskolarendszerű oktatási rendszerben, ezen belül felnőtt középiskolákban, szakképző intézményeknél, 18 fő pedig felkészítő programon vett részt.

A tanulmányok terén elért előrelépés mellett további jelentős változásokat, eredményeket értek el egyes résztvevők: 2 fő bejelentkezett regisztrált álláskeresőnek, 13 fő non-profit szervezethez csatlakozott, 3 fő különböző szolgáltatást vett igénybe, 15-en pedig munkába álltak. A résztvevők leginkább azt értékelték, hogy kialakult egy olyan regionális hálózat, amely kiváltotta a hovatartozás élettérzését.

Mindezek eredményeképpen a résztvevők fontos ismereteket szereztek a tanulmányaik folytatásához: támogató hálózatot alakítottak ki és hajlandóakká váltak újra tanulni.

Összességében elmondható, hogy az emberek oktatási rendszerbe történő visszatérésének támogatásában a legnagyobb szerepet a személyes kapcsolatteremtés és a közösségi hálózat jelentette. A képzési programok működése bemutatásra került különböző felnőttoktatási intézményeknél.

Az alábbi videók a program résztvevőiről készültek (angol nyelvű):

https://www.youtube.com/watch?v=Q2_50JLmjWA&t=34s

<https://www.youtube.com/watch?v=mlPEFkoO4rs>

III.2. Németország

III.2.1. A “Könnyű Nyelv” elnevezésű módszer

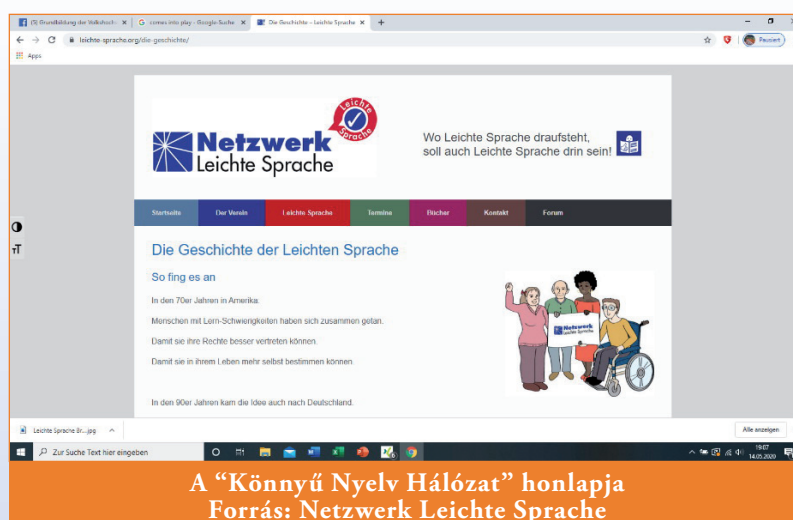
1. A program célja és háttere

A brandenburgi Alapfokú Oktatási Központok egyik kiemelt feladata az, hogy rávilágítsanak arra, hogy Németországban több mint hatmillió felnőtt küzd írási és olvasási nehézségekkel. Ennek érdekében a Központok ingyenes képzési foglalkozásokat hirdettek meg. 2005 évben indította el a “Hogyan állapítsuk meg, van-e olvasási és írási nehézsége egy felnőttnek” elnevezésű tréningjét. A foglalkozásokba legfőképpen a helyi önkormányzat egyes szervezeti egységeinek – foglalkoztatási osztály, állampolgári és lakhatási ügyek osztályai – munkatársai kerültek bevonásra. Az alkalmazottak többsége azonban visszautasította az ingyenes tréning lehetőségét szabaddíó hiányára hivatkozva, amely mindössze 4 órát jelentett volna. Kiderült az is, hogy a kiválasztott szervezeti egységek tekintetében sem jelentett prioritást a program célja, az abban történő részvétel. A kérdés tehát az volt, hogy hogyan lehetne vonzóvá tenni a foglalkozásokon történő részvételt és, hogy a bevont szervezeti egységek dolgozói jelentkezzenek a tréningre. Itt került szóba a “Könnyű Nyelv” elnevezésű program lehetősége.

A “Könnyű Nyelv” elnevezésű program háttere:

A “Könnyű Nyelv” ötlete 1970-ben született meg az Egyesült Államokban.

A mentálisan sérült személyek számára szertették volna az információszerzést megkönnyíteni, mely egy könnyebben érthető nyelvhasználatot igényelt. Mit is jelent ez: rövid, tömör mondatok egyszerű és ismert szavak használatával. Az önkormányzattól érkező tájékoztató és hivatalos levelek szövegezése általában rendkívül bonyolult: szakkifejezésekkel és idegen szavakkal

teli hosszú mondatok, bárki olvassa, a szövegek megértése nehéz. A mentálisan sérült személyek számára ez még nagyobb kihívást jelent, hiszen egyáltalán nem tudják értelmezni az olvasottakat, mert a mondatok rendkívül hosszúak és rengeteg információt tartalmaznak.

A People First ("Az ember az első") elnevezést viseli az 1974-ben alapított, mentálisan sérült személyekből álló amerikai szervezet. A tagok belefogtak bizonyos szövegek újraírásába, egyszerűsítésébe. Így született meg a "Könnyű Nyelv", mint fogalom.

Németországban az 1990-es években jelent meg a "Könnyű Nyelv" eszméje. 2001-ben alakult meg az első People First szervezet. Egy sokkal intenzívebb társadalmi bevonást tűztek ki célul, melyhez először szükség volt az információk egyszerű nyelvezetű, érthető formában történő hozzáférhetőségének biztosítására. 2006 évben szintén Németországban alakult meg a "Könnyű Nyelv Hálózata" elnevezésű csoport, amely egy olyan nemzetközi szerveződés, melynek tagjai több európai országból, Németországból, Ausztriából, Olaszországból és Svájcban származnak. A "Könnyű Nyelv" képzési program szabályairól és a képzési programokról szóló információ a hálózaton keresztül jut el az érdeklődőkhöz.

Meghirdetésre kerültek a "Bevezetés a Könnyű Nyelv világába" elnevezésű tréningek, melyek működtek. A foglalkozásokon történő részvétel iránt nagy érdeklődés mutatkozott az önkormányzati dolgozók, szervezeti egységek részéről, mivel tudatában voltak annak, hogy az általuk készített bonyolultabb szövegeket, hivatalos dokumentumokat nehezebb megérteni, tehát mindenképpen előnnyel járt számukra részt venni az órákon. Mindemmel lehetőség adódott arra is, hogy felhívják a figyelmet az alapfokú oktatás, ezen belül is az olvasási és írási nehézségek fejlesztésének fontosságára is.

Főbb célok:

- Az alapfokú oktatás fontosságának tudatosítása (Németországban több, mint 6 millió felnőtt küzd olvasási és írási nehézségekkel)
- A felnőttek, mint fő célcsoport olvasási és írási nehézségeinek megkönnyítése azáltal, hogy olyan írott dokumentumok készülnek, amelyeket könnyű elolvasni, könnyű megérteni.

2. A program célcsoportja

Az alábbi célcsoportba tartozó személyek vehetnek részt az ingyenes programban:

- A helyi önkormányzat egyes szervezeti egységeinek (foglalkoztatási osztály, állampolgári és lakhatási ügyek osztálya) tisztviselői;
- Iskolákban, családsegítő és egyéb támogató intézményekben dolgozó szociális munkások;
- Mentálisan sérült személyeket foglalkoztató, támogató szervezetek, vállalkozások;
- Kulturális intézmények, például múzeumok, könyvtárak.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A képzési lehetőségről egyrészt a Volkshochschule Potsdam honlapján (vhs.potsdam.de) keresztül szerezhettek tudomást a célcsoportba tartozók, majd egymás között áramlott az információ. Emellett a helyi önkormányzat számára felkínálásra került a lehetőség, így az érdeklődők közvetlenül jelentkezhetek a foglalkozásokra. Az Alapfokú Oktatási Központ széles kapcsolati hálójával rendelkezik, így hírleveleken, eseményeken keresztül is eljutott az ingyenesen elérhető képzési lehetőségek híre az érdeklődők felé. Amennyiben egy csoport igényli, személyre szabott foglalkozásokat is tudnak biztosítani.

A foglalkozások időtartama eltérő is lehet attól függően, hogy az adott csoportnak mi az igénye, ennek megfelelően a képzés megvalósulhat az alábbi formákban:

- Egész napos képzés (6 óra)
- Fél napos képzés (3 óra)
- Rövidített képzés (1,5 óra)

2020. évtől kezdődően két típusú képzésen lehet részt venni:

- Bevezetés a Könnyű Nyelv világába
- Haladó szint

Mindkét képzési típus elérhető webinár formájában is.

A „Bevezetés a Könnyű Nyelv világába” elnevezésű képzési típus a következő modulokból áll:

- A „Könnyű Nyelv” története
- A „Könnyű Nyelv” szabályai
- Fordítási-, írási gyakorlatok, feladatok

A résztvevőknek hozniuk kell saját, lehetőség szerint rövid szöveges dokumentumokat, amelyeket az 1 napos képzés során szeretnének leegyszerűsíteni a „Könnyű Nyelv” módszer alkalmazásával.

Jelenleg a képzésen történő részvétel azért ingyenes, mert maga az Alapfokú Oktatási Központ projekt Európai Unió forrásból valósul meg. A projekt teljes megvalósítási időtartama alatt ingyenesen igénybe vehetőek a foglalkozások, azonban ha a projektet nem sikerül meghosszabbítani, kérdéses, hogy maradhat-e ingyenes a szolgáltatás.

A Foglalkoztatási és Szociális Minisztérium honlapján elérhető egy ingyenesen letölthető kiadvány free brochure (pdf formátumban letölthető), amely bemutatja a „Könnyű Nyelv” módszert.

4. A program eredményei

2016 és 2020 között 257 fő vett részt a „Könnyű Nyelv” tanfolyamon összesen 160 óra keretében. Nagyon hatékony módszernek bizonyult a program az olvasási és írási nehézségek tudatosítása tekintetében, valamint az egyszerű nyelvezetű információs tartalmak készítéséhez kapcsolódó készségek megszerzésében.

2016 és 2020 között megvalósult foglalkozások részletes adatai:

Képzési alkalmak száma összesen:	29
Összes óraszám:	160
Összes résztvevő száma:	257
A képzésen részt vett önkormányzati dolgozók száma összesen:	69
A képzésen részt vett szociális munkások száma összesen:	91
A képzésen részt vettek száma kulturális intézményekből érkezők tekintetében:	97

Mind az egyéni és szervezeti szintű hatás is jelentősnek tekinthető. Nem csak a „Könnyű Nyelv” módszer megismerésén van a hangsúly, hanem, hogy az emberek az élet több területén, különböző módokon is alkalmazni tudják a tanultakat. Az órákon történő részvétel csak egy ugródeszka ahhoz, hogy az emberek minél gyakrabban használják a módszert segítve így azokat is, akiknek írási vagy olvasási nehézségeik vannak.

II.2.2. A „Tanuló Kávézók” elnevezésű program Felzárkóztató program alacsony iskolai végzettségű felnőttek számára

1. A program célja és háttere

A Volkshochschule (Felnőttképzési Központ) 2013 évben költözött át egy modern és tágas épületbe. Akkor indult el a „Tanuló Kávézók” elnevezésű program is, amelyben olyan német, valamint külföldről bevándorolt állampolgárok vettek részt, akiknek írással és olvasással kapcsolatos nehézségeik voltak. 2016 évben azonban a célcsoportokat külön választották, mivel nagyon megnőtt a képző központba jelentkezők száma, így egy új képzé-

si helyszín, egy új képzési központ került kialakításra. A “Tanuló Kávézók” elsősorban a német anyanyelvű állampolgárokat, valamint azon lakosokat fogadják, akik nem németországi születésűek, de régóta laknak az országban és jól beszélik a nyelvet.

A funkcionális analfabéta típusú felnőttek célcsoportja nagyon heterogén. Többségüknek nem csak egyfajta nehézséggel kell megküzdeniük, nem csak a megfelelő írás és olvasás jelent problémát. Ez viszont gyakran ahhoz vezet, hogy rendszeres jelleggel nem tudnak részt venni oktatáson, van olyan, aki eleve fél jelentkezni egy 2-3 hónapig tartó képzésre.

Ennek megoldásképpen indultak el az ún. felzárkóztató foglalkozások alacsony iskolai végzettségű személyek számára, amelyen történő részvételhez nem szükséges előzetesen regisztrálni. Bárki, bármikor csatlakozhat, részt vehet egy foglalkozáson. Nincs szükség regisztrációra és személyes adatok megadására. A kezdet igen nehéz volt. Az első 3 hónapban szinte egyetlen jelentkező sem volt, vagy éppen megjelent 1-1 érdeklődő. A későbbiekben többen jelentkeztek a hatékony PR tevékenységnek (partner szervezetek tájékoztatása, sajtóhír megjelentetése, szóróanyagok terjesztése) köszönhetően. Önkéntesekre volt szükség, mivel egy tanár nem tud mindenkivel foglalkozni. 1 év elteltével hetente 8–12 felnőtt jött rendszeresen a foglalkozásokra.

Új program indítása Potsdam egyik kerületében

2018 novemberében a Központ elindított egy új, alapfokú oktatási témájú projektet, a GRUBISO-t, amelynek legfőbb célja az volt, hogy Potsdam egyik kerületében is szerveződjének “Tanuló Kávézók”.

A GRUBISO Potsdam egyik hátrányos helyzetű területén működik. A Felnőttképző Központ úgy döntött „oda megy, ahol szükség van rá”. Két együttműködő partner is részt vett a megvalósításban. Az egyik a Friedrich-Reinsch Ház, ahol az ott lakók együtt járnak tanfolyamokra, kórusba, gyűlésekre, nyelvórákra és sok más foglalkozásra. A házban található egy nagy, a “Tanuló Kávézók” fogadására alkalmas helyiség.

A másik együttműködő partner a Tafel Potsdam (Gondoskodj & Osztozz) szervezete volt, melynek célja, hogy megmentse a kidobás elől a fel nem használt élelmet, amelyet a rászorulóknak megkaphatnak. A “Tanuló Kávézók”-at a Tafel épületében nem lehetett kialakítani helyhiány miatt, azonban a központ heti rendszerességgel ellátogatott az egyesülethez, hogy beszélgessen azokkal az emberekkel, akik éppen várnak ételért. Kávéval, teával kínálták őket, valamint könyveket is vittek számukra. Még kisebb játékokba is bevonták az ott várakozókat.

A „Tanuló Kávézók” elindítását megelőzően több fesztiválon, eseményen részt vett a képző központ, ellátogatott különböző intézményekhez. A cél az volt, hogy minél több kapcsolatot építsenek ki, jövőbeni jelentkezőket szerezzenek, és olyan önkénteseket toborozzanak, akik bekapcsolódhatnak a „Tanuló Kávézók” megvalósításába.

A foglalkozások a Friedrich- Reinsch házban indultak el, keddi napokon délutánonként volt lehetőség részt venni a programon, azonban az első három hónapban egy jelentkező sem volt. Miután elindultak a tényleges foglalkozások, egyre nőtt a látogatók száma, 2019 júniusában két plusz alkalom is meghirdetésre került. Ezek közül az egyik egy olyan épületben kapott helyet, ahol a képző központnak is van irodája, a másik foglalkozás pedig maradt a Friedrich- Reinsch Házban, viszont csak délelőttönként.

Speciális “Tanuló Kávézó”

Bevezetésre került minden második hónapban az ún. “Speciális Tanuló Kávézó”, ahová előadókat is meghívtak, akik különböző témákról tartottak előadásokat. Az egyik ilyen téma az egészséges táplálkozás volt. Ez egy 2 napos workshop volt, amelynek első napján egy szakember az egészséges ételekről tartott előadást, a résztvevők teszt kérdőívet töltöttek ki, és beszélgettek az egészséges életmódról. A második nap programja leginkább arról szólt, hogy a résztvevők különböző egészséges ételeket készítettek a helyszínen. A 2 napos program azzal zárult, hogy a csoport együtt elfogyasztotta az elkészült finom ételt.

2. A program célcsoportja

A program célcsoportjába német anyanyelvű, funkcionális analfabéta típusú, olvasási és írásbeli nehézséggel küzdő felnőttek tartoznak. A programokon a bevándorlók, ideiglenesen Németországban tartózkodók nem vehetnek részt.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A Volkshochschule foglalkozásain általában 5-10 fő vesz részt, akikkel két tanár foglalkozik, valamint 4 önkéntes is segíti a munkát. A résztvevőket kávéval, teával és némi édes süteménnyel fogadják, amely megteremt a közvetlen hangulatot. Ezért hívjuk a foglalkozásokat “Tanuló Kávézó”-nak (tanuló kávéház). A felkészítés általában délután 4 órakor kezdődik és este 7 óráig tart, azonban nem feltétlenül szükséges a kezdésre pontosan megérkezni. Egy kisebb hátrányos helyzetű városrészben, Schlaatz-ban heti három foglalkozás is elindult kedd és szerda délutánonként 4 és 7 óra között, valamint csütörtök délelőttönként 9 és 12 óra között.

A “Tanuló Kávézó” heti három alkalommal várja az érdeklődőket. A résztvevőknek nem szükséges előre jelentkezniük a foglalkozásokra. Érkezőkor a résztvevőket édes-sós süteménnyel, innivalóval, friss gyümölccsel és zöldséggel várják, mindig van idő egy kis kötetlen beszélgetésre is, így megteremtődik egy kellemes alaphangulat és a résztvevők úgy érzik, hogy szívesen látják őket. Az érdeklődők bármikor csatlakozhatnak egy-egy foglalkozáshoz, amikor valakinek el kell mennie, egyszerűen csak elhagyja a termet. Úgy működik a “kávézó”, mint egy közösségi ház.

A “Kávézót” az egyik pedagógus vezeti, őt segíti 2-4 fő önkéntes munkatárs. A résztvevők egyénileg oldják meg a feladatokat. Különböző írott dokumentumokat kapnak, és ők maguk döntenek el, hogy melyiket választják, attól függően, hogy éppen miben szeretnének fejlődni, azonban természetesen hozhatnak saját szövegeket, dokumentumokat is.

Foglalkoznak olvasással, írással, kismértékben matematikával, az angol nyelv fejlesztésével, számítógép használatával, de fontos némi pénzügyi alaptudás, életmódhoz, vásárláshoz kapcsolódó ismeretek megszerzése is. Az önkéntesek és a pedagógusok munkájának köszönhetően néhány alkalom után már jelentős a fejlődés. A központ minden tudásszintnek (az alapképesség szintek elnevezése az Alpha szint) megfelelő szöveget, dokumentumot tud biztosítani.

Rendelkeznek megfelelő eszközökkel, ahhoz hogy a résztvevők használni tudják az internetet, ami szükséges, ki tudják nyomtatni. A résztvevők nagyon örülnek, ha haza tudják vinni a kinyomtatott papírokat, sokszor van szükség nyomtatásra. Emellett viszont továbbra is kiemelten fontos a személyes kapcsolat, a beszélgetés a tanulók között.

A “Tanuló Kávézó” működtetése mára a képző központok részévé vált. Összesen 7 alapfokú oktatási központ működik Brandenburg tartományban és mindegyik központban heti egy alkalommal igénybe vehető a “Tanuló Kávézó” teljesen ingyenesen. Általában a képző központ dolgozói irányítják a foglalkozásokat, emellett önkéntesek segítik a munkát. Az első lépés lényegében az ismerkedésről szól (könnyű beszélgetés, közös kávézás, csipegetés). Majd kiválasztásra kerülnek a tanulók számára a megfelelő szövegek és el is kezdődhet a munka. A foglalkozásokhoz 7-7 laptop és 1 nyomtató áll rendelkezésre, így a résztvevők tudják használni az internetet és a különböző

programokat. A résztvevők általában nagyon hamar használatba veszik az eszközöket, hiszen nagyon népszerűek. Azonban az is előfordulhat, hogy a résztvevőknek segítségre van szükségük az informatikai eszköz használatban, tehát nem csak az írás- és olvasási készségek fejlődnek, hanem a számítógép használatához szükséges készségek is.

Online elérhető szakmai anyagok:

- Computer program BELUGA (olvasás, írás és számítási gyakorlatok),
- Oldenburger Lesekartei: Reading texts and tasks,
- VHS Lernportal: Reading, writing, calculating (online és ingyenes program)

Mivel a foglalkozásokon nem csoportos, hanem egyéni fejlesztés történik, szükség van önkéntesek bevonására. A helyi könyvtár segítségével meghirdetésre került az önkénteskedési lehetőség, amelynek eredményeképpen első körben 12-en jelentkeztek. Az összes jelentkező meghívásra került egy “Tanuló kávézó” foglalkozásra, hogy mindenki személyesen megtapasztalja miről is szólnak a foglalkozások és, hogy kihez mennyire illik ez a tevékenység. Ennek eredményeképpen végül 6 önkéntes fejezte ki részvételi szándékát és maradt egészen 1 évig a programban. A későbbiekben 2 fő kiesett a programból egyszerűen azért, mert a helyi tömegközlekedési lehetőségek nem tették lehetővé a foglalkozásokra történő eljutást (Potsdam külvárosában éltek). Az önkénteseket évente 2-3 alkalommal összehívják, hogy megosszák egymással tapasztalataikat, esetleges kérdéseiket. Nagy szükség lenne új önkéntesek bevonására, de ez nem olyan egyszerű. Ennek oka legfőképpen az, hogy az elvégzett munkáért a képző központ nem tud anyagi juttatást biztosítani, még a busz-, vagy vonatjegyeiket sem térítik.

Az az önkéntes, aki minimum 6 hónapot folyamatosan eltöltött az intézménynél, lehetőséget kap arra, hogy részt vegyen a Volkshochschule ingyenes foglalkozásán. A Tanuló kávézók mellett kéthavonta közös kirándulásokat szerveznek az önkéntesekkel pl. a helyi filmmúzeumba, a berlini parlamentbe, vagy akár elmennek közösen egy színházi előadásra. Nyáron és karácsony környékén közös partit szerveznek. Nagyon sok tanuló vesz részt ezeken a programokon és nem csak a foglalkozások, hanem maguk a résztvevők is fontossá váltak az intézmény számára.

4. A program eredményei

Nagy sikernek mondható, hogy hetente 5-7 fő vesz részt rendszeresen a Volkshochschule foglalkozásain. A Schlaatz térségben szervezett programok tekintetében van olyan foglalkozás, amelyre hetente 22 fő látogat el. A központban 5 fő részvétele a jellemző. Szoros a résztvevőkkel való kapcsolat, így lehetőség van mindenkit alaposan megismerni.

Úgy tűnik, hogy működik az a módszer, hogy az érdeklődők előzetes regisztráció nélkül látogatnak el egy foglalkozásra, elfogyasztanak egy csésze teát, némi aprósüteményt együtt az ott lévőkkel.

A “Tanuló Kávézók” rendkívül jó hatással vannak a résztvevőkre. Nem csak, hogy magabiztosabbá válnak a tanulók, hanem megismerkedhetnek hasonló problémákkal küzdő személyekkel, egy közösség tagjává válnak, ahol különböző témákról beszélgethetnek. A “Tanuló Kávézók” abban is segítséget nyújtanak, hogy a résztvevők megtanulják, hogyan segítsék saját magukat. Amellett, hogy tudatosul bennük, nincsenek egyedül, a mindennapi életben is hasznosítják a tanultakat.

A lemorzsolódási arány igen alacsony, a résztvevők többsége rendszeresen jár a foglalkozásokra.

Hosszú távú célként fogalmazódott meg, hogy a tanulók a későbbiekben jelentkezzenek a Volkshochschule-nél szervezett alapfokú tanfolyamokra, de ezen a területen még nem értek el nagy sikereket.

III.3. Magyarország

III.3.1. Helyi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködéseket támogató munkaerő-piaci program

1. A program célja és háttere

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program közvetett és közvetlen módon a gazdaság fejlesztését célozza azáltal, hogy a helyi/térségi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések (paktumok) keresletének megfelelő munkaerőt biztosít az adott térségben.

A paktum széles körű együttműködésre épít, így a projektek eredményeként 1 megyei szintű, 1 megyei jogú városi szintű és 8 helyi járási szintű foglalkoztatási paktum jött létre Békés megyében. Tagjai a foglalkoztatás területén releváns állami, önkormányzati és gazdasági szereplők, akik számára a program lehetővé tette, hogy elmondják, milyen képzettségű munkaerőre van szükségük. Ezáltal rugalmas, a valós keresletet és kínálatot figyelembe vevő, a foglalkoztatási-fejlesztési együttműködések támogatását és megerősítését fókuszba helyező, helyi szintű együttműködésen alapuló program valósul meg.

Fontos cél volt az is, hogy javítsuk a hátrányos helyzetű, hiányos alapkészséggel rendelkező felnőttek szakmai képzésekhez való hozzáférését.

2. A program célcsoportja

A programba a térségünkben munkát vállalni szándékozó álláskereső, hátrányos helyzetű személyek és inaktívak vonhatóak be.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A projekt a programba bevont személyek részére munkaerő-piaci szolgáltatásokat, képzési programokat, bérjellegű támogatásokat biztosít annak érdekében, hogy elősegítse a nyílt munkaerő-piacon történő elhelyezkedésüket. A kormányhivatal olyan képzéseket indított, amelyek a foglalkoztatók szükségleteire reagálnak. A képzésen történő részvétel az álláskereső részére ingyenes, a résztvevők a képzés időtartama alatt keresetpótló juttatásban, illetve útiköltség támogatásban részesülnek. A programok a munkáltatóknak is támogatást kívánnak nyújtani a munkavállalók alkalmazásához adható bérköltség támogatásokkal, akár 100%-os mértékben.

Az alacsony alapkészség szinttel rendelkező és ezáltal az élethosszig tartó tanulásba bekapcsolódni nem tudó felnőttek képzéshez való hozzáférése javítása érdekében több egymásra épülő intézkedés is megvalósult.

A kormányhivatal széleskörű társadalmi bázisra támaszkodva szervezi meg a működését. A foglalkoztatáspolitikai terén kitűzött célokat is mindig megfelelő szakmai felkészültséggel és a működési területén elhivatott partnerszervezetekkel közösen valósítja meg. Az elmúlt három évben kamarákkal, felsőoktatási intézményekkel, civil szervezetekkel kötött együttműködési megállapodásokat, többek között a szakképzés és a foglalkoztatás előmozdítása érdekében.

A Békés megyei foglalkoztatási paktumok projektfejlesztési időszakában több ágazati megbeszélésre került sor. A megbeszélések során a foglalkoztatók részéről ismétlődő problémaként merült fel, hogy a projekt célcsoportját alkotó személyek foglalkoztathatóságának egyik legfőbb gátja az általános kompetenciák (írás, olvasás, számolás) hiánya, röviden megfogalmazva a funkcionális analfabetizmus.

Ezen problémára is reagálva a kormányhivatal 2018. évben szakképzési munkacsoportot alakított a megye szakképzésének előremozdításában érdekelt, együttműködést vállaló szervezetekkel, többek között kamarák, oktatási és szakképzési intézmények, felsőfokú oktatási intézmények és meghatározó munkaadók részvételével. A munka eredményeként 22 tématerületen, közösen megvalósítandó, rövid-, közép- és hosszútávú cselekvési tervek kerültek elfogadásra, melyekben többek között szerepelnek a felnőttkori tanuláshoz való hozzáférés, a hátrányos helyzetű felnőttek szakképzésbe való belépéséhez szükséges felzárkóztatásuk érdekében teendő intézkedések is.

A felnőttkori alapkészség fejlesztést célzó cselekvési terv megvalósítása során a megyei szinten megvalósuló foglalkoztatási paktum keretén belül egy alapkészség szintjének mérését és fejlesztését támogató képzési munkacsoport állt fel a munkáltatók, képzőintézmények és a konzorciumi partnerek bevonásával. A munkacsoport feladata volt egy olyan kérdősor összeállítása, mely a projektbe bevonni kívánt célszemélyek meglévő kompetenciáit méri fel azzal a céllal, hogy közülük kik azok, akiknél leghatékonyabb lenne a meglévő alapkompétenciákat a munkáltatói igényekre alapozott képzési programmal továbbfejlesztetni, valamint másik két hiányterületként azonosított kérdésre, a mobilitási hajlandóságra és a munkavállalói motivációra ad választ.

A hátrányos helyzetű álláskereső körében elvégzett kutatásban 944 fő részvételével került sor a kérdőív felvételére. A tesztel megsondázott álláskereső 16%-ának olyan alacsony volt a készség szintje, hogy munkaerő-piaci integrációjuk képzéssel nem támogatható, 61%-uk esetében pedig kizárólag kompetenciafejlesztő képzést követően javasolt a szakmai képzésbe való bevonásuk. A megkérdezettek mindössze 23%-a volt alkalmas arra, hogy közvetlenül szakmai képzésbe kerülhessen.

A kérdőíveket a legjobb hatás elérése érdekében a kormányhivatal járási hivatalainak a foglalkoztatás szakterületén dolgozó munkatársai vették fel, mégis sok esetben azzal kellett szembesülniük, hogy az ügyfelek időpazarlásnak veszik az ilyen „teszteléseket”, a matematikai-logikai feladatokhoz a többség hozzá sem kezdett – túl azon, hogy az alapvető számítási feladatok látványa már önmagában riasztóan hatott, vélhetően nehézséget okozott a feladat megértése is.

A fenti eredmények alátámasztották ugyan, hogy készségfejlesztő képzések indítása indokolt, azonban az első visszajelzések – mely szerint az ügyfél nem boldogul egyedül a kérdőívvel, a feladatok túl hosszúak és bonyolultak – érzékelhető volt, hogy mind a módszer, mind az eszköz finomhangolást igényel.

A „Back to Learning” projekt során szerzett nemzetközi tapasztalatokat is felhasználva került sor a kompetencia kérdőív továbbfejlesztésére annak érdekében, hogy egy olyan eszköz álljon a szakemberek rendelkezésére, mellyel vizsgálni tudják azon képességeket, melyek az alapját képezik a személyre szabott fejlesztési irányok meghatározásának. Nagyon fontos, hogy a kérdőív felvételén dolgozó kollégák ismerjék a célt és kellően érzékenyek legyenek a célcsoport problémáira, tudják, hogy mikor és hogyan kell a mérőeszközt használni. Ezért a fejlesztés során figyelembe vettük a kérdőívet felvevő kollégák visszajelzését, a kérdőív felépítését és használhatóságát, illetve az ügyfelek „reakcióját” illetően. A visszajelzések alapján egy kisebb munkacsoport átdolgozta a kérdőívet, a járási foglalkoztatási osztályok vezetőivel egyeztetve meghatároztuk az átdolgozott kérdőív helyét az „ügyfél-útja” modellben. A kérdőív bemutatásra került a kollégáknak, amiben nagy hangsúlyt kapott egy részletes módszertani útmutató, amely útmutatást ad a kérdőív felvételének „mikéntjéhez”, „hogyanjához”.

A megújult kérdőíveket pilot jelleggel 3 hónapig használták a kollégák, mely után ismételt visszajelzést adtak. A visszajelzések alapján ez egy jól kidolgozott, alapos, az alapképességeket, képességeket eredményesen felmérő kérdőív. A kiértékelés során nyert információk segítik a tanácsadó munkáját, és a jövőbeli célok megfogalmazását az ügyfél tekintetében. A kérdőív rámutat arra, hogy az elhelyezkedési tervek összhangban vannak-e a személyes készségekkel, képességekkel.

2019 júliusától kezdődően 11 alapkompétencia fejlesztést célzó képzés indult 148 fő részvételével. A résztvevők (3 fő kivételével) mindegyike sikeresen elvégezte a képzést, a képzés sikeres elvégzéséhez szoros mentorálásra volt szükség. A felzárkóztatás sikerét mutatja, hogy több ügyfél már a képzés közben is jelezte, hogy a későbbiekben „ráépülő” képzésen kíván részt venni. 2020. évben a pandémia nem tette lehetővé újabb képzések indítását, így a többségük vagy regisztrált álláskeresőként várja a képzési lehetőségeket, vagy átmenetileg közfoglalkoztatásban került elhelyezésre.

A képzés tematikája a következő volt:

- ráhangoló, motiváló tréning
- alapozó/megújító fejlesztés
- tanulási készségek fejlesztése
- életviteli kompetenciák fejlesztése
- mentálhigiénés fejlesztés
- idegen nyelvi fejlesztés

A megyében megvalósuló 10 foglalkoztatási paktum keretében az alábbi szolgáltatások és támogatások valósultak meg:

- Szolgáltatásba bevont: 4189 fő
- Képzésbe vont: 480 fő
- Foglalkoztatás bővítését szolgáló bértámogatás: 377 fő
- Bérköltség támogatás: 2275 fő
- Vállalkozóvá válást segítő támogatás: 294 fő

A projektek teljes költségvetése 5 912 000 000 Ft, mely teljes egészében Európai Unió forrásból valósul meg, ebből a kompetencia kérdőív kidolgozására fordított összeg: 6 825 000 Ft.

4. A program eredményei

- Az alapkompétencia-fejlesztést célzó munkaerő-piaci képzések vonatkozásában kidolgozásra került egy követelményrendszer, melyet a jövőben a felnőttképzési intézmények számára is elérhetővé teszünk ajánlattételi felhívásban. Így biztosítható, hogy az alapkészség-fejlesztésben résztvevő álláskeresők azonos szempontok és követelmények szerint szervezett, a további tanuláshoz megfelelő bemenetet biztosító képzésben vegyenek részt.
- Szoros együttműködés alakult ki a térség munkáltatóival, képzőintézményekkel, önkormányzatokkal és az érdekképviselői szervezetekkel egyaránt. A foglalkoztatási paktumok eredményei is egyértelműen bizonyítják a helyi szervezetek és közösségek összefogásnak eredményességét. Egy konkrét helyi probléma megoldásában elkötelezett szervezetek szoros együttműködése jelentős hozzáadott értéket képviselnek az egyéni akciókhoz viszonyítva. A jövőben is a közös munkában látjuk a megoldást bármely olyan területen, ahol a konzorciumi szervezeteink alapfeladatuknál fogva érdekeltek.
- A gyakorlati tapasztalatok alapján átdolgozásra került - alapkompétenciát, mobilitást és motivációt is mérő - kérdőív nagyban hozzájárul az ügyfél mind jobb megismeréséhez, pontosabb képet ad az ügyfél-állomány általános kompetencia jellemzőiről, a megszerzett információk integrálhatóak az ügyfél megismerési, majd egyéni cselekvési terv készítésének folyamatába.

III.3.2. „Együtt az integrációért Békésen” című projekt

1. A program célja és háttere

A közel 20 ezer lakosú Békésen a megye legnagyobb, közel 2000 fős cigány közössége található. Az egykori cigánytelep, amit a helybeliek egyszerűen csak Párizs-nak neveznek, a város legelmaradottabb kerülete. Mára már csak a helybéli cigányság egy kisebb hányada lakik itt más elszegényedett családokkal. Körükben jóval nagyobb arányú a szegénység, a munkanélküliség. A terület lakosainak integrálása, felzárkóztatása a város vezetésének egyik stratégiai célja.

Békés Város Önkormányzatának „Együtt az integrációért Békésen” címmel megvalósított projektje szervesen kapcsolódik a leromlott városi területek rehabilitációjához. A projekt az Európai Szociális Alap és a hazai központi költségvetés előirányzatából került finanszírozásra.

A projekt célja a szegregált lakóköznyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkóztatásának és integrációjának segítése:

- a későbbi tanuláshoz szükséges bemeneti alapkompétenciák fejlesztésével,
- a munkaerő-piaci beilleszkedést segítő piacképes szakmai képzéssel,
- családmentori tevékenységgel,
- álláskeresői tanácsadással és pályaaorientációval,
- a szegregált lakóköznyezetben élő felnőttek és gyermekek szemléletformálást, negatív szocializációs hatásokat csökkentő, jól funkcionáló egészséges közösségek építésének támogatásával,
- lakhatási körülmények javításával.

2. A program célcsoportja

A program elsődleges célcsoportja Békés város azon lakókerületében élő 16-54 éves lakónépesség (1119 fő) 25%-a, azaz 240 fő, ahol a roma lakosság aránya kiugróan magas (47,1 %), akik hátrányos helyzetük miatt szociális problémákkal küzdenek. A lakókerületben magas a munkaerő-piacról kiszoruló, alacsony jövedelmű és alacsony iskolai végzettségű, szegregált körülmények között élők aránya.

„Párizs” településrész

3. A programban megvalósított tevékenységek

A városban a hátrányos helyzetű lakosság szociális és foglalkoztatási gondjainak kezelésére számos intézmény működik. A projekt eredményessége szükségessé tette, hogy a városunkban működő intézmények, szervezetek, egymással összefogva és tevékenységüket összehangolva tudjanak dolgozni a társadalmi integráció érdekében.

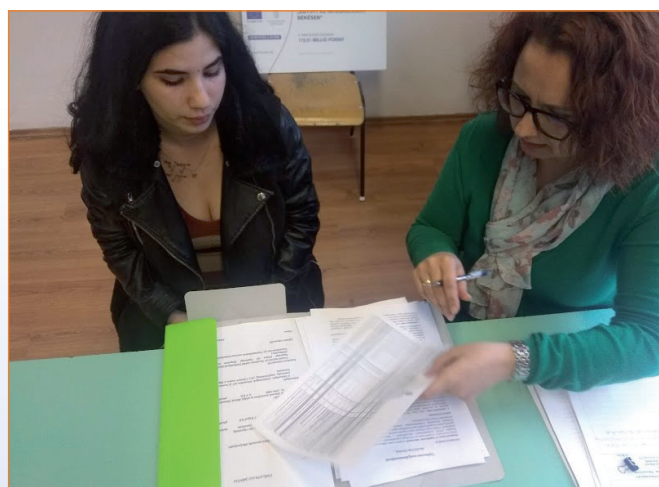
Az együttműködő konzorciumi partnerek kiválasztásánál meghatározó szempont volt, hogy a célcsoportot jól ismerő azon szervezetek vegyenek részt a projektben, akik a társadalmi integrációban hatékonyan tudják segíteni a célcsoportot. Békés Város Polgármesteri Hivatala a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központtal, a GFF Békési Szakképző Iskolával és a Békési Kommunális és Szolgáltató Kft-vel alakított konzorciumot.

A projekt tevékenységek:

- Családmentori tevékenység:
A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ az érintett kerület szegénységben élő, többségében roma származású lakosság helyzetéről, életmódjáról megfelelő háttértudással rendelkező 8 fő szociális munkás alkalmazását és szakmai munkáját támogatta. A szociális munkások a célcsoport sajátosságainak kezelésére módszertani segítséget kaptak, a terepen helyzetfelmérést végeztek, a programba bevonható ügyfelekkel egyéni fejlesztési tervet készítettek. Az ügyfelek kiválasztásának alapja a rászorultság mellett, a változásra, illetve a tanulásra való hajlandóság, az együttműködés, motiváció, és az új ismeretek megszerzésére való nyitottság volt. A szociális munkások az ügyféllel/ családdal rendszeresen kapcsolatot tartottak, pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadással, hivatalos ügyekben való segítségnyújtással támogatták az egyéni fejlesztési tervek megvalósítását, a programban maradáást.
- A Szolgáltató Központ helyi szervezetekkel együttműködve szervezett munkaerő-piaci integrációt elősegítő programokat
 - Álláskeresési tréning: célja az álláskeresés folyamatának és lépéseinek megismerése, munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése.
 - „Vannak céljaim” címmel szociális csoportmunka: kiemelt figyelmet kaptak az önálló életvitelre képessé tevő és a munkaerő-piacra való belépést motiváló program és a képességet fejlesztő foglalkozások.
 - Tanácsadás, pályaaorientáció: pályadöntést segítő egyéni és csoportos tanácsadások során az egyéni problémák alapos feltárására került sor, az önbecsülés megerősítésén keresztül a célok elérését segítette a kormányhivatal békési foglalkoztatási osztályának tanácsadója.

Álláskeresési tréning

Egyéni tanácsadás

A tevékenységek kialakítása, fejlesztése során fontos szempont volt a helyi partnerek megkeresése, bevonása és az érintett akcióterületen élő lakosság sajátosságainak figyelembe vétele. Külön megemlítenéd a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió helyi munkatársainak segítségével.

- A Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium feladata az alapkompétencia fejlesztést szolgáló, illetve a helyi igényeknek megfelelő szakmai képzések biztosítása (Alapkompétencia képzés, Asztalos ipari összeszerelő, Konyhai kisegítő, Tisztítás technológiai szakmunkás, Kertépítő és fenntartó képzés).
- A konzorciumot vezető Békés Város Önkormányzata és intézményei közösségfejlesztést célzó programokat szervezett: antidiszkriminációs rendezvény, a roma nap és családi nap. Az egészségfejlesztést célzó tevékenységek között a szűrővizsgálat és drogrevenüciós program kapott helyet. A bűnmegelőzést a közbiztonság javítását elősegítő képzési, szemléletformáló programok is megrendezésre kerültek. Az önkormányzat felelt a képzésben résztvevők megélhetési támogatásáért, valamint a lakhatási feltételek javítását szolgáló kapcsolódó projekt megvalósításáért.
- A Békési Kommunális és Szolgáltató Kft. foglalkoztatói tréninget szervezett. Az ügyfelek a foglalkoztatói elvárásokat ismerhették meg, valamint munkaügyi kérdésekben szerezhettek jártasságot.

Családi nap

Bűnmegelőzési prevenciós program

Drogrevenüciós program

Kertépítő és fenntartó képzés gyakorlat

4. A program eredményei

A projekt által kitűzött célok eléréséhez fontos feltétel volt a segíteni tudó szervezetek széleskörű helyi együttműködése. A projektben résztvevő szakemberek szaktudása, tapasztalata együttesen szolgálta a leszakadó társadalmi helyzetű családok megsegítését. A közreműködő szervezetek és szakembereik között kialakult egy szoros kapcsolati háló, amelyet a későbbiekben is hasznosítani lehet. A projekt egyértelmű bizonyítéka, hogy az integrációs problémák kezelése nem várhatóak el kizárólag egy szervezettől, a jelenlegi ellátórendszer lehetőségei és eszközei önmagukban nem elegendők. Az önkormányzati, a civil, képzési és

gazdasági szféra szereplőinek aktív szerepvállalása is szükséges. Az intézmények közötti tudatos és funkcionális együttműködés a siker egyik forrása.

Közvetlen hatása a projektnek, hogy a településrészen élők alapkompenciáit és elhelyezkedésre lehetőséget biztosító szakmai kompetenciáit fejlesztettük. Nőtt a szakmával rendelkezők száma, ezáltal nőhet a jövedelemszerző képességük. 166-an jelentkeztek képzésre, 158-an sikeresen levizsgáztak, a lemorzsolódás 8 fő (5 %).

A projektben megvalósított programok és a résztvevők száma az alábbiak szerint alakult:

Tevékenység megnevezése	Száma		Résztvevők száma
Egészségfejlesztés	3	alkalom	130
Jogi tanácsadás	12	alkalom	
Bűnmegelőzést, közbiztonság javítását célzó program	4	alkalom	150
Családi nap	1	alkalom	150
Folyamatos szociális munka	36	hónap	240
Anti-diszkriminációs rendezvény	1	alkalom	150
Kompetenciamérés		folyamatos	240
Foglalkoztatás elősegítését célzó képzések száma	10	képzési program	166
Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő program	4	egyéni és csoportos	75

A program modellértékű, mert nem csak a konkrét szociális problémák kezelésére koncentrált, hanem összehangolt oktatási, egészségügyi, közösségfejlesztő tevékenységekkel igyekezett a közösségben tartós változásokat elérni. A projekt a szociális segítségben és az oktatásban közreműködőket meggyőzte, hogy a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozók mentorálása, egyénekre irányuló közvetlen támogatási rendszere a leghatékonyabb módszer a kitűzött célok sikeres elérésében akár a munkahelyeken, akár a tanulásban vagy éppen az emberi kapcsolatok terén.

A projekt végén kérdőíves felmérést és interjúkat készítettünk a projektbe bevont résztvevők körében. Az eredmény azt mutatja, hogy Békés város legelmaradottabb kerülete lakosainak integrálása, felzárkóztatása terén sikerült eredményeket elérni. Javult a foglalkoztatás, további tanulási, állásváltóztatási tervekről többen számoltak be. Javult az együttműködés a szociális munkásokkal. A projekthez kapcsolódó szociális bérlakás program segíti a fiatalok önálló életkezdését, a lakásokban tapasztalható zsúfoltság csökkentését. A helyi média rendszeresen tudósított a projekt eredményeiről, a célcsoport tagjainak személyes sikereiről és ezáltal javult a roma lakosság elfogadottsága, csökkent az előítéletesség.

A kompetencia-fejlesztés más országokban is alkalmazható, sikerét több elem is biztosíthatja:

- a fejlesztésben érintett szervezetek szoros együttműködése
- aktív mentorálási program, amely nem csak a célcsoport tagjait érinti, hanem a családokat is
- összehangolt, alapkompenciákat is fejlesztő programok – tréningek, képzések
- szakképzési lehetőségek biztosítása – elhelyezkedés támogatása
- bűnmegelőzési, egészségfejlesztési, drogprevenciós programok
- a szolgáltatásokat, képzéseket a lakóhelyhez közel kell biztosítani

Kapcsolódóan elérhető anyagok

- <http://bekestop.hu/bekes/top-5-2-1-15-bs1-2016-00002/>
- <https://www.bekesvaros.hu/galeria-TOP-5.2.1-15-BS1-2016-00002>
- <https://epale.ec.europa.eu/hu/blog/egyutt-az-integracioert-bekesen-cimu-projekt-bemutata>

III.3.3. A Kodolányi János Egyetem online távoktatási rendszere

1. A program célja és háttere

Az intézmény egy olyan szoftvert alkalmaz a hátrányos helyzetű célcsoportok oktatóinak képzésére, mely alkalmas a személyes közreműködés nélküli oktatásukhoz. A program online eszközt, felületet ad a felnőttképzések személyes közreműködés nélküli megtartásához. A nagyobb térségekből jelentkező képzésben résztvevők képesek hatékonyan elsajátítani a megfelelő tananyagot. A program kialakításának célja az utazási költségek, az időráfordítás csökkentése, a személyes kontaktus minimalizálása, az egyéni elfoglaltságok melletti rugalmas oktatás megvalósítása.

2. A program célcsoportja

A program célcsoportjai olyan felnőttek, akik megfelelő digitális alapkompenciával rendelkeznek és szándékukban áll tanulni. Jelenleg szociális és oktatási területen dolgozók képzésében, továbbképzésében használjuk a rendszert, egyszerű használata miatt esetlegesen állásukra alapkompenciájuk fejlesztésére is bevonható. Célcsoportjai jelenleg: pedagógusok, szociális és egészségügyi rendszerben dolgozó segítő foglalkozásúak. Évente 300-800 fő képzését valósítjuk meg segítségével.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A Moodle és Skype for Business programok kombinálásával blended-learning oktatást valósítunk meg a képzésben résztvevőkkel. A program képes különböző szerepkörök kezelésére: adminisztrátor, igazgató, kurzuskészítő, tanár, nem szerkesztő tanár, tanuló, vendég. A szoftver támogatja az android és a IOS rendszereket is mobiltelefonon, tableten. A programcsomag a következő funkciókkal támogatja az oktatást:

- Bannerfelületen híreket adunk legújabb képzéseinkről, intézményünkéről, programjainkról.
- Írott, fotókkal támogatott és videótartalmakon keresztül útmutatót adunk a felület használatáról.
- A képzésben résztvevő követni tudja a felvett kurzusokon belüli tananyagegységeit.
- Naptár funkcióban megjelenik számára minden olyan információ, képzési időpont, melyen szükséges részt vennie az előrehaladáshoz.
- Saját felületén kommunikálhat a képzésszervezővel, képzésben résztvevőkkel és az oktatókkal egyaránt.

Az oktató képes:

- Követni a résztvevők számát, adatait, a haladási ütemét.
- Szerkeszteni kurzusa tananyagegységeit, feltölthet szöveges, képes és videós tartalmakat, linkeket.
- Kapcsolatot tartani fórumüzenetben a csoport tagjaival a képzések időpontjáról, tartalmáról.
- Létrehozni az online konzultációkkal kapcsolatos linkeket, hogy a Skype segítségével e linkekre rákattintva azonnal csatlakozzanak a konferenciákhoz.
- Tesztet, visszajelzést segítő feladatsorokat létrehozni, melyek egy vizsgaszituációban időkorlátban érhetőek el.

A képzésben résztvevő képes:

- Tanulni szöveges és videós tartalmakon keresztül.
- Hozzáférni az online konzultáció linkjeihez. A kurzusokon belüli leckékben megjelennek a tananyagok, ahol videós tartalmak segítik a megértést és linkek, melyek az egyes fogalmakat magyarázzák meg.
- Hozzáférni az online előadásokra létrehozott prezentációkhoz és az előadások rögzített videótartalmaihoz.
- Online tesztvizsgákat és valódi vizsgákat tenni;
- Személyes megjelenéssel Skype segítségével levezgázni az adott kurzus tartalmából.

A programot alkalmazzuk a célcsoportba tartozó felnőttek elérésére, megszólítására, motiválására, a programba/képzésbe való bevonásra.

A programunk képes és alkalmas online képzésre a képzésben résztvevő egyéni időkeretében a feltöltött tartalmak segítségével és személyes jelenlét megvalósításával távoli helyszínekről.

Programunkban pedagógusok, egészségügyi dolgozók és szociális rendszerben dolgozók végzik jelenleg kredit értékű kötelező továbbképzéseiket, illetve a diploma utáni ráépülésben a kurzusaikat.

A szoftvercsomag fejlesztését saját forrásból valósítottuk meg, jelenleg is saját kollégáink fejlesztik a programot, illetve vásárolunk hozzá különböző modulokat annak érdekében, hogy nemzetközi szinten is alkalmazhassuk.

A szoftver segítségével a tartalmak más nyelvekre való lefordításával különböző nyelvi környezetben használjuk a rendszert. A program a vírushelyzet idején alkalmas volt személyes jelenlét nélküli oktatás megvalósítására, vizsgáztatásra.

4. A program eredményei

A képzésben résztvevők visszajelzései alapján:

- A kurzusok résztvevői rövid oktatás és/vagy videós tartalom megnézése és rövid személyes mentorálás után alkalmasak a használatára. Szükséges jó minőségű internet hozzáférés és alapszintű informatikai tudás a működtetésére.
- Az oktatókat hosszabb képzésekkel szükséges alkalmassá tenni a tananyagok fejlesztésére, az élő online oktatási tartalmak megjelenítésére és az alkalmazott módszerek közötti szelektálásra (digitális tábla, vizuál tábla, prezentációk, stb.)

Amennyiben lehetőség van, úgy az online oktatást célszerű keverni az egyéni konzultációkkal. Az első néhány alkalom szükséges az oktató és a képzésben résztvevők között, mert így oldottabban megvalósulhat a képzés és tudják, hogy az egyes képek, piktogramok mögött ki kérdez.

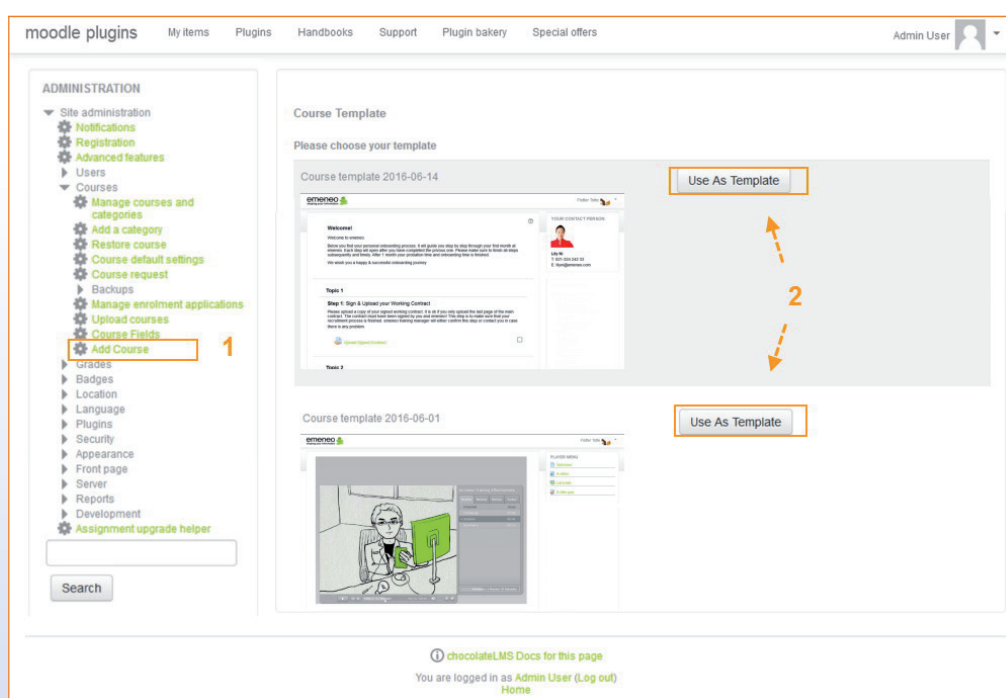
Vannak olyan kurzusok, melyek igénylik a személyes jelenlétet. Ezek főként a szociális készségeket, képességeket fejlesztő (önismeret, kooperativitást igénylő kurzusok), ahol a személyes jelenlét elengedhetetlen.

Az oktató részéről az otthoni távoktatás jelentős felkészülést jelent, míg motiváció szempontjából kevesebb visszajelzést kap a képzésben résztvevőktől.

A képzésben résztvevők visszajelzései 95%-ban pozitívak, bár igénylik a szociális kapcsolatokat legalább a programok elején és végén. Az 550 fős reprezentatív felmérésünk szerint az online oktatási rendszerünkkel a képzésben résztvevők több, mint 90%-a teljesen elégedett vagy elégedett. 45%-uk a vegyes (blended-learning), míg 39,7%-uk az online oktatást jelölt meg, mint legmegfelelőbb oktatási formát. Kiemelt jelentőségű, hogy a digitális rendszereken történő hozzáférés 79,3%-ban laptopon, telefonon és tableten történik, míg csak a fennmaradó közel 20%-uk éri el rendszereinket asztali számítógépen.

A program alkalmazható más országokból is.

A Moodle szoftver weboldala: <https://moodle.com/solutions/higher-education/>

III.4. Írország

III.4.1. Tematikus tanulási módszer – Kertészeti modul

1. A program célja és háttere

Számos tanuló alacsony szintű írás-olvasási, számolási és technológiai készséggel rendelkezik, amikor először jelentkeznek a Felnőttek Írás- és Olvasáskészségét Támogató Ballymun-i Programjára. Az ilyen jellegű és összetételű csoportok esetében a tematikus tanulás használata nagyon sikeresnek bizonyult.

A fenti cél elérése érdekében számtalan változatos tematikus tanfolyam áll rendelkezésre, például élelmiszer, táplálkozás és egészséges étkezés, egészség és fitness, személyes fejlődés, gyermekfejlődés és játék, forma és tér, min-ták és kapcsolatok, kézműves foglalkozások, természetrajz, kertészet, konténer kertészet, ültetés és cserépben nevelés, történelem és földrajz témákban. A tanfolyamok során az olvasást, írást, helyesírást, számolást, és a technológiát (műszaki készségeket) integráló különféle tanítási és tanulási technikákat, és módszereket alkalmaznak.

A tanulóknak lehetőségük van egy országosan akkreditált tanúsítvány megszerzésére is, mely a QQI (Quality and Qualifications Ireland = Minőség és Képesítés) által kiállított 2 és 3 szinteknek felel meg. Sok esetben ez az első olyan tapasztalat számukra, melynek köszönhetően országos szinten elismert és elfogadott tanúsítványt szereznek. A tanulási programok kiindulási pontja a tanuló aktuális tudásszintje, attól függően, miben szeretnének a program által fejlődni és kitűzhetik saját céljaikat is.

A sokféle, kreatív és innovatív tudás fejlesztése érdekében a tanulók számára tematikus programok kerültek összeállításra a számolás, írás és olvasás, valamint a technológiai kompetenciák fejlesztésének támogatására különböző olyan gyakorlati feladatok formájában, amelyeket a mindennapi életükben is tudnak majd alkalmazni.

A tematikus, szöveggörnyezetbe helyezett tanulási módszer a tanulók előzetes ismereteire, tapasztalataira, érdeklődési területeire és igényeire épülő készségek fejlesztése.

2. A program célcsoportja

A tanulók általában a városban élő, hosszabb ideje tanulási tevékenységet nem folytató, vegyes korcsoportú, képességű és kulturális háttérrel rendelkező személyek. Többen közülük negatív múltbeli tanulási tapasztalattal rendelkeznek, sokaknak írástudásbeli nehézségei vannak, melyhez alacsony önbecsülés és féltékenység társul. Másoknak az angol számít idegen nyelvnek.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A kertészet témája köré kidolgozott képzési program ötlete a tanulókkal a Ballymun-i Felnőttképzési Központ üres udvarán kialakítható virágos- és veteményeskertről folytatott beszélgetést követően merült fel.

A tanulók egy csoportja már egy ideje járt írás, olvasás és számolás órákra, de lassúnak találta a készségek fejlődését. Az oktatóval a gyakorlati alapú tanulásnak a „frontális, helyben ülős” tanulási módszerrel szembeni érdemeiről folytatott beszélgetés során a tanulók beszámoltak arról, hogyan képesek önállóan tanulni a saját otthonukban vagy kertjükben végzett alapvető gyakorlati tevékenységek útján.

A beszélgetést követően a csoport oktatója kutatómunkába kezdett és kialakított egy olyan programot, amely bevonja a tanulókat és hatékonyabb tanulási eredményeket produkál. Az oktató tudományos területen rendelkezik szakmai képesítéssel és háttérrel, és lelkes kertész. Összegyűjtötte azon kollégákat, akik a helyi közösségi kertészeti kezdeményezés tagjaiként fejlesztették kertészeti készségeiket, és szívesen mentorálták a tanulókat az új program ideje alatt.

Az alapvető írás-olvasási készségek, számolási és technológiai készségek fejlesztését elősegítő tanulási terv és a tanfolyam tanterve került kidolgozásra gyakorlati kertészeti feladatok formájában, mely tanulási eredményei megfelelnek az akkreditált QQI kertészeti modul 2. szintjének.

A tanfolyamon első lépésként a tanulók a megfelelő kertészeti terminológiát használó írásbeli tervek készíttettek a növényültetésre vonatkozóan a növekedéshez szükséges elemek megtervezésével, a szükséges mennyiségű vetőmag, komposzt és ültetőedények kiszámításával, és forrásként felhasználható egyéb elemek rendszerezésével.

A csoport oktatója a tanulók írástudásának megfelelően osztotta ki a feladatokat. Egyes tanulók az osztály Ipad-jén készíttettek jegyzeteket a különböző ültetési rendszerekről és karbantartási szabályokról, így ismételve

és megerősítve a megfelelő nyelvezetet az egész csoport számára. Ez népszerűnek bizonyult, mivel a tanulók az instrukciókat máshol is felhasználhatták.

A kertészeti projekt során aktívan tanulták az olyan matematikai műveleteket, mint a szorzás és osztás, adatfeldolgozás, burgonya növekedésének összehasonlítása három különböző módszer: a zsákban, talajban és három különböző újrahasznosított tárolóban történő ültetéssel, és ezek eredményének feljegyzése alkalmazásával. Az osztály tanulói telefonon elérhető hétköznapi applikációkat és az osztály Ipad készülékét használták a kertészeti terminológia és folyamatokra vonatkozó jegyzetek készítésére.

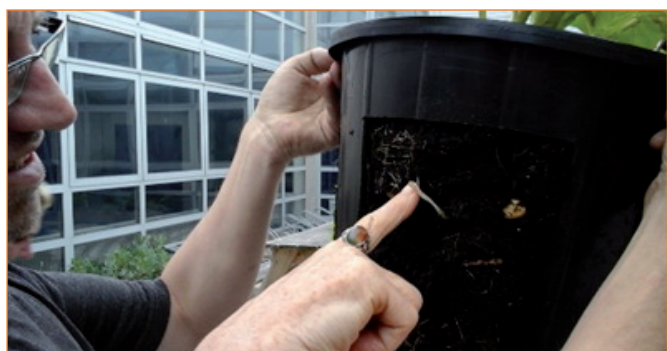
A tanulók örömmel, kreatív és innovatív módon hasznosítottak újra anyagokat és eszközöket az udvaron történő használatra, például az egyik tanuló újrahasznosított fából készített ültetődobozokat, amelyeket lefestettek, és cukkini és paradicsom ültetésére használtak. A cukkini palánták tárolóedényeit régi újságpapírból készítették. A futóbab és zöldborsó vetésére wc-papír gurigákat használtak. Egy régi szemetest lefestettek és bab, valamint borsó ültetésére használták fel.

A tanfolyam végén a csoport saját konténerkertjében termelt alapanyagokból készült finom ebéddel ünnepelte meg a tanévet: mentával, zöldbabbal és cukorborsóval készült újkrumplit és vízitormás, snidlinges és petrezselymes salátát tálaltak koktélpáradicsommal és cukkínivel.

A program költségeit, az oktatói díjakat és az anyagdíjat a Dublin-i Városi Oktatási és Képzési Testület éves, felnőttek írás-olvasáskészségének fejlesztését támogató alapjából finanszírozták.

A módszer fenntarthatóságát a más tanulóktól érkező kérelmek is alátámasztják, melyek arra irányulnak, hogy a jövőben szívesen részt vennének a kertészeti tanfolyamon. Az eredeti program tanítási és tanulási gyakorlatának „újragondolása” lehetővé tette a program során megtanult készségek továbbfejlesztését, és más, különböző QQI szinteken elérhető tematikus tanulási programokba való átültetését.

Fényképek és tanulói vélemények

“Saját tárolót készítettünk újságpapírból a cukkini palántáknak, és újkrumplit szaporítottunk építkezésnél használatos vödörökben. Szét- és átültettünk snidlinget és mentát.”

“Élvezem ezt a tanfolyamot, és sokat tanulok a kertészetről. Szeretnék saját zöldségeket és virágokat termesztani a kertemben. Szerettem magokat ültetni, és látni, ahogy fejlődtek.”

4. A program eredményei

A tanulás e gyakorlati módszere nagyon sikeres volt, a lemorzsolódási aránya nulla, amely a program hatásának mérése szempontjából fontos tényező. A tanulók a szünetek ideje alatt is elmentek a központba a növényeket gondozni, amely a tanulók részvételi motivációjának bizonyítéka, és második fontos tényező a program hatásának mérésében.

Az írástudás, számolási, technológiai és kertészeti készségek mellett a társakkal való együttműködésnek köszönhetően fejlődött a csapatmunka, kommunikációs és szervezési készségek. A közösségi interakciót még inkább elősegítette, hogy a résztvevőket más tanulók kérdezték a kertészeti programról. A program résztvevőitől az ültetéssel és termesztéssel kapcsolatban kért tanácsok a bizalom és önbecsülés fejlődését eredményezték, amely – bár nehezen mérhető –, óriási személyes hatással bírt.

A tanulók látványra gyönyörű virágokat, növényeket ültettek, gyógynövényeket és zöldségeket termesztettek, mely hozzájárult a még további beszélgetések és pozitív vélemények kialakulásához. Az átalakított udvari kert szép látványát nagyra értékelték a központban dolgozó, tanuló és az oda látogató személyek, és az a program résztvevőinek büszkesége lett.

Az újonnan elsajátított készségek és információk alkalmazhatók a tanulók saját kertjeiben és közvetlen környezetében is. Néhány tanuló továbbfejlesztette új készségeit és magabiztosságának köszönhetően csatlakozott a helyi Tiszta Városok Bizottságába és/vagy Községi Kertjeibe. A következő tanévben a tanulók sikeresen elvégezték a QQI 3. szintű Konténer-kertészeti modult.

A tematikus tanulás koncepciója annyira egyszerű, hogy egy adott program könnyen alkalmazható és átvehető bármely ország bármely tanulócsoportjának megfelelően. Nincsenek különös figyelmet igénylő tényezők a program adaptálása során, fő feltételként csupán annyit fontos tudni, hogy a program illeszkedjen a tanulói csoport demográfiai tulajdonságaihoz, igényeihez, érdeklődéséhez és készségszintjéhez.

III.4.2. Önkéntes mentorképzési program

1. A program célja és háttere

Ez az önkéntes mentorképzési program a Dublinban és körzetében működő írás-olvasáskészség fejlesztését végző központokban került kidolgozásra az elmúlt években. A programot eredetileg a központok és a National Adult Literacy Agency (NALA – Nemzeti Felnőttkori Olvasás- és Íráskészség-fejlesztési Ügynökség) együttműködésben dolgozták ki. A közbenső években kiderült, hogy a képzések olyan mértékű különbségeket mutattak, hogy a Dublin-i Városi Oktatási és Képzési Testület az összes képzését felülvizsgálta, majd kidolgozott egy egységes programot az összes, a központok által megvalósított önkéntes mentorképzésre vonatkozóan Dublin városában. Ezzel nagymértékű következetességet és megbízhatóságot garantáltak a szakmai képzési program minőségi megvalósításában.

Amikor valaki egyéni írás-olvasást fejlesztő önkéntes mentori munkára jelentkezik, sok esetben nincs pontosan tisztában azzal, hogy egyes emberek hogyan érik el a felnőttkort alapvető írás-olvasási, számolási és technológiai készségek nélkül, vagy hogy ezen hiányosságok milyen negatív hatást gyakorolnak a mindennapi életükre. Mielőtt egy felnőtt tanulóval elkezdenek dolgozni, meg kell ismerkedniük a felnőttoktatás alapjait ismertető filozófiai és pszichológiai elméletekkel, valamint a tanításban, tanulásban használt technikai és módszertani eszközökkel.

Amikor valaki az alapkészségekkel kapcsolatban fordul segítségért, lehet, hogy első alkalommal nyilatkozik az írás-olvasási nehézségeiről. Ehhez gyakran társul félelem, szégyenérzet, zavar, alacsony önbizalom és önértékelés, és a személy pszichésen vagy érzelmileg nem is kész csatlakozni egy fejlesztő csoporthoz.

Az egyéni mentorálás célja, hogy segítse a tanulót a félelmei és negatív érzései leküzdésében, a tanulás módjának elsajátításában, bizalmat és magabiztosságot felépíteni, és arra bátorítsa őt, hogy csatlakozzon egy hasonló nehézségekkel küzdő tanulókból álló csoporthoz, ahol együttműködésben tanulnak. A módszer időt biztosít a tanuló számára, hogy megszokja, hogy felnőttképzési központba jár, és megfigyelje, mi történik ott.

A képzett önkéntes mentor értékes szakember, aki lehetővé teszi az írás-olvasás fejlesztését egyéni formában. A szolgáltatás szakképzett felnőttképzési oktató általi biztosítása megfizethetetlen, és nem is lenne költséghatékony

megoldás. Továbbá, a képzett önkéntes mentorok által szerzett szakmai tapasztalatok előmeneteli lehetőséget nyújthatnak számukra, mivel részmunkaidőben felnőttképzési oktatóként tevékenykedhetnek, amennyiben megvannak a szükséges szakmai képesítéseik.

A központ az egyéni mentorálási gyakorlat fenntartása érdekében egy kb. 25 főből álló képzett önkéntes mentori testületet tart fenn a tanulók képzési igényeinek kielégítésére. Arra törekszenek, hogy oktatóik változatos jellemzőkkel bírjanak eltérő nemből, életkorban, szakmai, kereskedelmi és kreatív készségeik szintjében, amely lehetővé teszi a tanulók és mentorok profiljának megfelelő párosítását a tanulói igények és érdeklődés szempontjából.

A mentorképzés általános célja az ismeretek átadása, a rendelkezésre álló technikák, módszerek és erőforrások bemutatása, valamint az egyén számára a hatékony mentorrá váláshoz szükséges készségek gyakorlása. A jó gyakorlat egyik példája is lehetne az összetett intelligenciátényezők és különböző tanulási stílusok elismerése, azaz, hogy mennyire változatos tanítási és tanulási stratégiákat és anyagokat lehet alkalmazni a különbségek leküzdésére. A központ meggyőződése, hogy az önkéntes mentori oktatói képzése átfogó, és megfelelő tudásanyagot biztosít az önkéntesek számára, mely szellemisége és a nyújtott készségei révén alkalmassá teszi a résztvevőket az alacsony alapkompenciával rendelkező emberekkel történő mindennapi munkára.

2. A program célcsoportja

Az önkéntes mentorképzési program közvetlen célcsoportja olyan önkéntesekből áll, akik alacsony alapkészséggel rendelkező felnőtteket kívánnak segíteni az írás-olvasási, számolási és technológiai készségek fejlesztése érdekében. A második közvetlen célcsoportot azon szakképzett felnőttképzési oktatók alkotják, akik nem rendelkeznek tapasztalattal az írás-olvasás készségek fejlesztésében, illetve az alapfokú felnőttképzésben dolgozó hivatásos oktatók, akik a jövőben ilyen fejlesztéssel kívánnak majd foglalkozni.

Az írás-olvasási készségek fejlesztését egyéni formában végző önkéntesek a mentorképzésről a közösségben megjelenő figyelemfelkeltő tevékenységeken, helyi szervezetek és más források hálózatain keresztül, vagy országos szinten a NALA érdekképviselőin keresztül tájékozódhatnak országos rádió és tv csatornákon. A központhoz általánosságban 40 jelentkezés érkezik az önkéntes mentorképzésre, és az interjút követően 14 – 16 jelentkező kap meghívást az egyes képzési programokon való részvételre.

A közvetett célcsoportot az alacsony olvasás- és íráskészséggel rendelkező személyek alkotják, akik tartanak egy képzési programba történő csatlakozástól.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A 37,5 kontaktórából álló képzés 15, egyenként 2,5 órás alkalomból tevődik össze. A résztvevőknek ezen felül beadandó feladatokat, például reflexiós naplót, munkalap sablonokat, és csoportmunkában tanórai prezentációkat kell készíteni.

A program témái:

- Bevezetés, a program áttekintése, célok és célkitűzések
- Az olvasás- és írás, valamint számolási készség definíciói
- Az olvasás- és írási nehézségek okai és következményei
- A helyi, országos és nemzetközi szintű adatok a nemzetközi írás- és olvasáskészségek terén meglévő tudás felméréseinek alapján
- A felnőttképzési szakemberek és oktatási pszichológusok gyakorlatára hatással bíró filozófiai és pszichológiai vonatkozású felnőttoktatási alábbi elméletek ismerete:
 - Malcolm Knowles - Andragógia
 - Vygotsky – Szociális interakció, konstruktivizmus, állványelmélet
 - Paolo Freire – Az elnyomottak pedagógiája
 - Jack Mezirow – Transzformatív tanulás
 - Piaget – Kognitív fejlődés
 - Carl Rogers – Tapasztalati tanulás és a tanulás elősegítése

- Maslow – Szükségletek hierarchiája
- Howard Gardner – Többszörös intelligencia
- Lave és Wenger – Gyakorlati közösségek, szituációs tanulás
- A tanuló/oktató tanítási/tanulási kapcsolatainak építése
- Az olvasási, írásbeli, helyesírási, számolási és technológiai készségek fejlesztéséhez szükséges tanítási és tanulási technikák, módszerek, források és anyagok
- Tanítási és tanulási anyagok felkutatása és készítése
- Sajátos és általános tanulási nehézségek
- A tanulást felmérő és értékelő módszerek
- Tanulói előrehaladás.

A képzés különböző technikák és módszerek, például prezentációk, powerpoint, brainstorming, páros, csoportos és az ún. „tükrözött/fordított osztályteremben” történő csapatmunka alkalmazásával zajlik. Ez a jó gyakorlatok bemutatása során megduplázódik, hiszen minden oktatási és tanulási helyzetben nagyon fontos a változatosság a folyamat minden aspektusában. Mindez az aktív tanulást segíti elő a passzívvál szemben, és arra ösztönzi a tanulót, hogy saját gyakorlatában is alkalmazza ezt, amikor tanulóval foglalkozik. A gyakorló mentorok és tanulók visszacsatolása szintén fontos része a képzésnek, és jelentős hatása van a képzésen résztvevő, gyakorló mentorok tanulói szükségletekre irányuló tudatosítása szempontjából.

A program elhivatott, szakképzett, a felnőttoktatást támogató oktatókkal és oktatói mentorálási rendszerrel rendelkezik, melynek részeként gyakorló felnőttoktatási szakemberek támogatják az önkéntes mentorokat a szakirodalomra és alkalmazott módszerekre vonatkozó információk megosztásával. A képzés során folyamatosan értékeli a résztvevők alkalmasságát a tanulókkal történő munkát illetően.

A program költségeit, az oktatói díjakat és az anyagdíjat a Dublin-i Városi Oktatási és Képzési Testület éves, felnőttek írás-olvasáskészségének fejlesztését támogató alapjából finanszírozzák.

A program fenntarthatóságához az is hozzájárul, hogy lépést tart az alapfokú felnőttképzés tanítási/tanulási módszertanának legújabb vívmányaival, illetve aktuális főiskolai, egyetemi továbbtanulási lehetőségekkel támogatja az önkénteseket. Az újonnan végzettek, és a már tapasztalt önkéntes mentorok pozitív visszajelzései egyaránt alátámasztják a program tartalmának hatását. A képzésre jelentkezők egyre bővülő várólistája azt jelzi, hogy a program iránti érdeklődés szélesebb körben is folyamatos. A tanulókat szolgáltatások igénybevételére irányító szervezetek részéről az írás-olvasási készségek egyéni módon történő fejlesztésére érkező rendszeres megkeresések szintén hozzájárulnak a szolgáltatások magas színvonalának biztosításához.

Fényképek és résztvevői vélemények

Patricia, egyéni önkéntes mentor és tanulója, Thelma.

A BARWS önkéntes mentorképzési programot elvégzett és egyéni mentorként tevékenykedő munkatársai. Néhányuknak már volt oktatáshoz kapcsolódó végzettsége és munkatapasztalata, míg mások a képzést követően kezdték meg további tanulmányaikat a felnőttoktatás és közösségi képzés területén.

”Számomra ez az önkéntes mentorképzés nyitotta meg a felnőttoktatás csodálatos világát. Épp befejeztem továbbképzés céljából felsőfokú tanulmányaimat, de úgy éreztem, ebben a programban sokkal többet tanultam. A tartalom, az anyagok és az oktatásba visszatérő felnőttek valódi tapasztalatai rendkívül értékesek voltak számomra, mint mentor.”

”A mentorképzési program a tanulásba visszatérőkre vonatkozó különböző tanítási/tanulási módszereket mutatta be számomra. Együttműködő tanulási szemléletben tanulhattunk egymástól, és különböző módszereket is gyakorolhattunk az egyéni tanítás megkezdése előtt.”

”Az önkéntes mentorképzési programunk szakszerűen, interaktív és élvezetes módon valósult meg, mind kutatási és gyakorlati tapasztaláson alapuló anyagok felhasználásával. Számomra fontos üzenete a képzésnek azon felnőtt tanulók tiszteletének fontossága, akik átérték az írástudatlansághoz kapcsolódó szegényt, valamint azon élettapasztalataik értéke, amelyet a tanulásukba is beépíthetnek.”

4. A program eredményei

Az elmúlt években a tanfolyamon nagyon lelkes a részvétel, alacsony lemorzsolódási aránnyal (általában magánéleti okokból adódóan). Megfigyelhető, hogy a tanulók hogyan győzik le félelmeiket, erősítik magabiztosságukat és önértékelésüket az önkéntes mentorokkal történő munka révén. Pozitív visszajelzések érkeznek a közösségi szervezetektől is, akik a szolgáltatások igénybevétele felé irányítják az embereket.

A központ számára a program sikere biztosítja, hogy amikor egy tanulóval kell dolgozni, folyamatosan rendelkezésre áll egy jól képzett önkéntes mentori csapat. Az önkéntesek változatos szakmai háttere és munkatapasztalata lehetővé teszi, hogy szélesebb a releváns készségek palettája az önkéntes mentorok tanulókhöz történő hozzárendelése során.

Az önkéntes mentor képzési program bármely országban adaptálható az olvasás- és írástudási készségek fejlesztésével foglalkozó önkéntesek helyi igényeihez igazodóan.

A képzés egyes elemei felhasználhatók érzékenyítő képzések esetében az alacsony írástudással rendelkező egyének fejlesztésével rendszeresen foglalkozó szakemberek számára. Ezek a „front-office”-ban dolgozó személyek általában a közintézményekben, állami szerveknél, rendőrségnél, egészségügyben vagy közösségi szervezetekben látják el feladataikat. Az olvasás- és írástudás problémájára irányuló tudatosítást elősegítő képzések jelentős mértékben javítják az adott ügyféllel történő interakció szakszerűségét.

III.5. Málta

III.5.1. Ic-Ċavetta

1. A program célja és háttere

Az álláskeresőkre részére nyújtott alapszintű írás- és olvasási készséget fejlesztő foglalkozások arra világítottak rá, hogy szükség van egy speciálisan felnőttek számára szóló képzési tananyag kidolgozására. Ennek eredményeképpen készült el egy olyan szakmai anyag tervezet, amely teljes mértékben az ügyfelek igényeihez lett igazítva. A szakanyag később továbbfejlesztésre került, így született meg az ‘Ic-Ċavetta’ módszer, majd később egy kapcsolódó applikáció kifejlesztése is.

Az ‘Ic-Ċavetta’ (jelentése: A Kulcs) egy olyan, tankönyveket, ismeretkártyákat, játékokat, ismeretanyagokat tartalmazó eszközcsomag, amelyek célja a máltai nyelv írásának és olvasásának megtanítása.

A tankönyvcsomag az alábbi 3 könyvből áll:

- 1. tankönyv: A könyv 30 fejezetből áll, a máltai ABC betűi külön-külön fejezetben kerülnek bemutatásra – egy fejezet egy betű. A fejezetek számos gyakorló feladatot tartalmaznak, melyek célja, hogy a betűket több különböző módon, szöveggörnyezetben, szavakon keresztül ismerhesse meg az olvasó.
- 2. tankönyv: A megismert betűkből szavak formálódnak, így az olvasók továbbismerkednek a betűkkel különböző szóösszetételekben, jelentésben.
- 3. tankönyv: A szavakból mondatokat, különböző témájú szövegeket alkothatnak a felhasználók, de lehet a téma a foglalkoztatás is, így például, hogy hogyan kell megírni egy önéletrajzot, jelentkezni egy állásra.

A máltai nyelv előzetes ismeretére nincs szükség, hiszen az 'Ic-Ċavetta' módszer lényege az, hogy teljesen az alaptól indul. A szavak formálásánál arra törekednek, hogy inkább a felnőttek által (akár munkahelyi környezetben) használt kifejezéseket ismertetik meg a tanulókkal, és nem azokat, amelyeket gyerekeknél mondunk, használunk. Így a tanulók sem azt érzik, hogy "kisiskolásként" kezelik őket, hanem olyan felnőttekként, akiknek csak speciális fejlesztésre van szükségük.

A tankönyves módszer mellett az 'Ic-Ċavetta' online foglalkozásokat is szervez, továbbá egy applikáció is ki-fejlesztésre került.

2. A program célcsoportja

A program célcsoportjába olyan felnőttek tartoznak, akiknek valamely alapkészségét szükséges fejleszteni, így ide tartoznak azon személyek, akik beszélik a nyelvet, de nem tudnak máltai nyelven megfelelően olvasni, írni.

3. A programban megvalósított tevékenységek

Személyes kapcsolattartás, egyéni gondozás

- A résztvevőket a Paulo Freire Intézet (PFI) munkatársai keresték fel, többségében szociális munkások, egyéb alkalmazottak, önkéntesek.
- A résztvevők száma szekciónként változó, 1-4 fő között volt. Ez azért így került kialakításra, hogy még több figyelmet kapjanak a résztvevők, és így még kevésbé volt "hivatalos" az egész folyamat. Legtöbb esetben a foglalkozások felépítése, időbeosztása nagyon rugalmas volt, figyelembe vette a résztvevők igényeit és egyéb elfoglaltságait. Az Intézet munkatársai folyamatosan nyomon követték a résztvevőket, viszont voltak olyanok, akik kevésbé voltak motiváltak, vagy többen hiányoztak, így rájuk több figyelmet fordítottak. Ez úgy valósult meg, hogy telefonon keresztül rendszeresen felkeresték őket és ösztönözték arra, hogy látogassák a foglalkozásokat.

Személyre szabott program

- Az eszközcsoomag személyre szabott programokat kínál, melyek célja, hogy a veszélyeztetett csoportok számára megkönnyítse az oktatási lehetőségekhez történő hozzáférést, a munkába állást.

A módszer technológiai aspektusa

- A kifejlesztett applikáció jóval népszerűbb a fiatal felnőttek körében, hiszen ők előbb használják a mobiltelefonjukat, mint elolvasnának egy könyvet. Kevésbé érzik zavarónak használni az applikációt akár nyilvános helyeken is, például buszmegállóban ácsorogva, megbeszélésre várva. A bemutatott tevékenységeken kívül további játékos eszközök is segítik a munkát.

Mivel a projekt egy keresztény civil szervezettől származik, így a 15 oktató bevonásában a társadalmi igazságosság alapvető polgári jog elve is szerepet játszott. Az 'Ic-Ċavetta' bevezetését követően találkozókat szerveztek számukra, azzal a céllal, hogy megismertessék őket, hogyan kell az eszközcsoomag egyes elemeit használni. Megismerhették, hogyan jött létre az 'Ic-Ċavetta', melyek a céljai és milyen eredményeket várnak a programtól. Ezen felül az oktatókat az eszközcsoomag értékelésébe is bevonták. Bemutatták a munkafüzeteket, ismertették, hogy a tanulók várhatóan milyen eredményeket szeretnének elérni, kihangsúlyozva azt is, hogy ezeknek továbbra is igazodniuk kell a tanulók oktatási és pszichológiai tanulási igényeihez. 70 társadalmi kirekesztettséggel veszélyeztetett, írás-olvasási és elhelyezkedési nehézségekkel rendelkező személy részesült írás- és olvasás-fejlesztési célú képzéseken.

Az 'Ic-Ċavetta' eszközcsoomag használatához készült egy kézikönyv, amely elsősorban az oktatóknak szól, segítséget nyújt számukra abban, hogyan tanítsák a felnőttek számára az írást és olvasást. A kézikönyvben részletesen bemutatásra kerül minden olyan tevékenység, amely a tanulók esetében előfordulhat. Az oktatók tulajdonképpen speciális iránymutatást kapnak arra is, hogyan segítsék a tanulókat, ha azok például nehézségekbe ütköznek.

Az eszközcsoomagot eredetileg a Paulo Freire Intézet fejlesztette ki az alábbi 3 szervezettel együttműködésben:

- Jobsplus (Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat)
- Inspire (a fogyatékkal élőket, valamint családtagjaikat segítő alapítvány)
- a Richmond Alapítvány (mentálisan sérült személyeket, valamint családtagjaikat segítő alapítvány)

Az 'Iċ-Ċavetta' megjelenését követően, a program népszerűsítése is elindult - főként különböző felnőtteket és fiatalokat segítő oktatási intézményekben. Ezen felül a munkafüzeteket, a tanuló kártyákat és az összes projektet alkotó elemet eljuttatták azon szervezetekhez is, akik használni kívánták azokat.

Tekintettel arra, hogy akkoriban máltai nyelven ilyen típusú források nem igazán álltak rendelkezésre, az 'Iċ-Ċavetta' egyes elemeit végül középiskolákban is elkezdtek használni. Ugyanezen okból olyan külföldiek is elkezdtek használni a módszert, akik alapszintű máltai nyelvtudást kívántak szerezni.

A mobiltelefonos applikáció igény esetén ingyenes letölthető és használható.

Az eredeti eszközcsoomag kifejlesztése az Európai Szociális Alapból származó pénzügyi támogatásból (ESF 3.66) valósult meg. A projektötlet (2011 évben) David Muscat és Carmen Mamo nevéhez fűződik. A Paulo Freire Intézet további pénzügyi támogatásban részesült a Társadalmi Párbeszéd, Fogyasztóvédelmi és Állampolgári Jogok Minisztériuma által, melynek forrása a Civil Társfinanszírozási Alap volt. Mindemellett a Málta-i Vodafone Alapítvány a projekt digitalizálása céljából pénzügyi háttérrel biztosított. A kifejlesztett honlap és applikáció ingyenesen elérhető.

A Paulo Freire Intézet helyi szinten 2000 óta kínál máltai nyelven íráskészség-fejlesztésre irányuló foglalkozásokat felnőttek számára. Az 'Iċ-Ċavetta' programhoz használt anyagok valójában ezen tapasztalatokra támaszkodva kerültek kidolgozásra. A tanulók közvetlenül is felkereshetik az Intézetet, más esetben szociális munkások, ügynökségek, civil szervezetek, iskolák irányítják őket a szervezethez. A foglalkozások jelenleg is zajlanak.

Országos szinten elmondható, hogy számos iskola, intézmény oktatója jelzi igényét az 'Iċ-Ċavetta' szakmai anyagainak használatára. Jelenleg az applikáció népszerűsítése van folyamatban a máltai tv csatornákon keresztül azzal a céllal, hogy minél szélesebb körben használják a programot.

4. A program eredményei

Az eszközcsoomag széles körben került disszeminálásra: a témában a Máltán és Gozo-n található érintett civil szervezetek, iskolák, egyéb szervezetek – beleértve a kormányzati szervezeteket is (például Foglalkoztatási és Képzési Központ, Tananyagfejlesztés, Egész Életen át Tartó Tanulás és Foglalkoztathatósági Főosztály) – körében. Ezen felül, a különböző szervezetektől érkező képzett oktatók megkapták az eszközöket, így saját ügyfeleik számára is tartottak foglalkozásokat.

A program módszertana úgy került kialakításra, hogy ne formális oktatási környezetben valósuljanak meg a foglalkozások, ezért nem is osztályteremben, hanem inkább otthonosabb környezetben tartották meg azokat. Az elején ezért sem került beépítésre utóértékelési fázis. Ahogy egy modult elsajátítottak a résztvevők, haladhattak tovább a következővel.

Később kifejlesztették az írás-olvasás tanításának digitális formáját, amelyet a Málta-i Vodafone Alapítvány nevű szervezet támogatott, valamint elkészült a <https://cavetta.org.mt/> linken elérhető honlap is. Az applikáció szövegfelolvasó-funkcióval rendelkezik, így az alkalmazást az abszolút kezdők is bátran használhatják, akár egyedül is.

Létrejött továbbá egy Facebook oldal, amelyet eddig már több mint kétezren látogattak.

A Paulo Freire Intézet továbbra is tartja foglalkozásait azok számára, aki szeretnék az 'Iċ-Ċavetta' módszert használni. Az eszközcsoomag igénybevételére az iskolákban, különböző intézményekben és Községi Házakban lehet jelentkezni. A közelmúltban kisvideók is készültek a foglalkozásokról, amelyek megtekinthetők a Facebook-on is (<https://www.facebook.com/pfimalta/>).

Az alacsony iskolai végzettségű fiatalok és felnőttek tekintetében jelenleg az 'Iċ-Ċavetta' az egyetlen olyan módszer, amely a máltai nyelv elsajátítását célozza meg. A programban résztvevők esetében az tapasztalható, hogy nő a magabiztosságuk, önbecsülésük. Az eredmények szerint összefüggés van az írástudás fejlődése és az önbecsülés növekedése között. Azok a résztvevők, akik – akár csak alapszinten is – el tudták sajátítani a máltai írást és olvasást, büszkének érezhették magukat, hogy milyen személyi fejlődést értek el – különösen azok, akik ezen képességek megszerzésével a középiskolai tanulmányok befejezése óta küzdöttek. Az elért eredmények pozitív hatással voltak a mindennapokra és családi életükre is, hiszen a hasonló nehézségekkel küzdő családtagjaikat is tudták arra motiválni, hogy vegyék komolyan az írás- és olvasási készségek fejlesztését. Abban is segítséget nyújtott a program, hogy a résztvevők új technológiai megoldással ismerkedhettek meg, a szeretteikkel történő kommunikáció minősége fejlődött az otthon, illetve a külföldön élők tekintetében is.

Egyre több, felnőtt számára máltai nyelvet tanító önkéntes oktató jelentkezik az eredeti projektben kidolgozott 'Iċ-Ċavetta' munkafüzetekért. Az applikációt már több, mint 1.000 fő használja.

Az 'Iċ-Ċavetta' egyénre és a helyi közösségre gyakorolt hatásáról konkrét elemzés még nem készült, azonban ez a későbbiekben igen hasznos lenne nem csak az eszközcsoomag sikerességének kiértékelése végett, hanem annak feltérképezése érdekében, hogy hogyan lehetne azokat továbbfejleszteni.

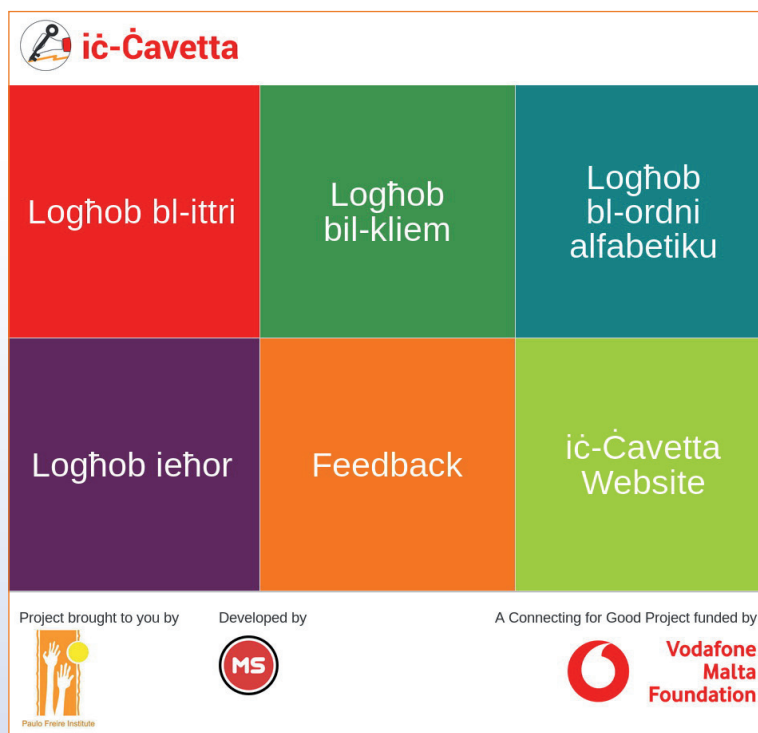
A program sikerfaktorai

Az eszközcsoomag alapját az a 3 részes könyvcsoomag jelenti, melynek célja a szavak felismerésének és a máltai betűk fonetikus tanítása. Ezek után következhet az olvasás rövidebb mondatokon, kisebb paragrafusokon keresztül történő elsajátítása. A módszer lényege, hogy olyan szavakat ismertessenek meg a tanulókkal, amelyek felmerülnek akár a környezettudatosság témakörében, vagy az elhelyezkedéshez kapcsolódóan. Célja az, hogy megismertesse a tanulókat a mai világ kérdéseivel, olyan aktuális témákban, mint például az önéletrajzírás, állásra történő jelentkezés segítséget nyújtson.

Az applikáció használata leginkább arra irányul, hogy a tanulók megismerjék a modern technológiákat, amelybe beletartozik természetesen a mobiltelefon és a számítógép használata is.

Az 'Iċ-Ċavetta' elnyerte a Nemzeti Könyv Tanács "A Nemzet Könyve Díját" (Premju Nazzjonali tal-Ktieb) "Tankönyv" kategóriában, a Máltai Hírközlési Hatóság eBusiness Díj keretében a Legjobb Applikáció Díját, valamint az EPALE Díj, a Legjobb Digitális Oktatási Projekt Díjat.

A programról bővebb információ a <https://cavetta.org.mt/> címen elérhető honlapon található.

III.5.2. Az „EU Agenda a Máltai Felnőttkori Tanulásért” projekt részeként megvalósuló „Az iskola, mint közösségi tanulási tér” elnevezésű program

1. A program célja és háttere

Az „EU Agenda a Máltai Felnőttkori Tanulásért” egy olyan EU-s finanszírozású projekt, amelyet jelenleg a Kutatási, Élethosszig tartó tanulási és Foglalkoztathatósági Igazgatóság valósít meg. A projekt egyik fő célja, hogy iránymutatást és támogatást nyújtson azok számára, akiknek az alapvető készségeit szükséges fejleszteni.

„Az iskola, mint közösségi tanulási tér” elnevezésű projekt célja, hogy innovatív tanulási módszerek használatával, kipróbálásával segítse a hátrányos helyzetű csoportokat, ezáltal rugalmas tanulási környezetet biztosítva számukra. A kezdeményezés hátterében az áll, hogy felhívja a figyelmet a felnőttek által vezetett informális közösségi tanulási tér fontosságára, ezáltal lehetővé válik az, hogy a felnőttek (szülők, gondviselők és egyéb felnőttkorúak) egy mindenre kiterjedő, informális keretek között megvalósuló felnőttkori tanulási „útvonalon” tudjanak előrehaladni. A program egy olyan kezdeményezés, amelynek célja, hogy fejlessze a közoktatásban tanuló gyermekek szüleinek, gondviselőinek alapvető készségét. A középpontban továbbra is az áll, hogy a szülők és a gondviselők felismerjék és továbbfejlesszék saját tudásukat és alapkészségeiket. Így lehetővé válik, hogy újra részt vegyenek a tanulásban, bátran megvitathassák a nehézségeket okozó területeket, és nem utolsósorban fejlesszék saját gyermekeik készségeit is.

2. A program célcsoportja

A program célcsoportjába azon személyek tartoznak, akiknek alapkészségei fejlesztésre szorulnak, ezen belül is a közoktatásban tanuló gyermekek szülei és gondviselői.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A programban történő részvételre egy online felhívás jelent meg az általános iskolák számára. A felhívásra hat általános iskola jelentkezett, összesen 13, helyben megvalósuló tanfolyamra. Néhány iskola úgy döntött, hogy kétszer, vagy akár többször is részt vesz a programban, így összesen mintegy 150 tanuló került bevonásra. A témákat maga az adott közösség (igények felméréseivel), valamint az iskola választotta ki, lehetővé téve az alulról felfelé irányuló megközelítést. A választott témák között szerepelt az írás-olvasás, a számolás, valamint kódok használatával történő digitális írás-olvasás, egészség és biztonság, mentális jóllét és alapvető szülői készségek. A program rugalmasságának köszönhetően a tanulók motivációja meg tudott maradni, így végig is csinálták a tanfolyamot.

A programban egyaránt fontos volt a mennyiség és a minőség is annak érdekében, hogy a program végrehajtása megfeleljen a máltai felnőttoktatás által támasztott igényeknek. Feltáró kutatások alapján beazonosításra kerültek a felnőttek igényei, melyhez mérten biztosították a megfelelő forrásokat ahhoz, hogy minden résztvevő felkészülhessen a saját tanulási „útvonalára”. A minőség biztosítása több tényezőből állt össze, például személyes kapcsolattartás az iskolavezetőkkel, közösségi interakció és konzultáció a közösséggel azért, hogy előzetes visszajelzéseket kapjanak, valamint összegyűjtsék az iskolák és főiskolák eszközeit/erőforrásait. A tanfolyamok során a közösségi mobilizáció számos technikáját alkalmazták a magabiztosság és motiváció növelése érdekében.

Az Igazgatóság lehetőséget biztosított az iskolák számára, hogy saját pedagógusokat toborozzanak (az iskolai közösségből), amelyre a képzést és finanszírozást a program nyújtotta. Amennyiben az iskolák nem rendelkeztek kellő kapacitással, az Igazgatóság (szolgáltatási osztályán keresztül) biztosított oktatókat a program megvalósítására a különböző közösségekben. Az oktatók és az iskolai koordinátor személyre szabta a programot a felnőtt tanulók körében közzétett igényfelmérési kérdőív alapján.

A hálózat létrehozásához a témában érintett döntéshozók, kormányzati egységek és minisztériumok, pl. az Oktatási és Foglalkoztatási Minisztérium, a Máltai Egyetem, a Máltai Művészeti, Tudományos és Technológiai Főiskola, az Oktatási Szolgáltatások Alapítványa, az Országos Továbbképzési és Felsőoktatási Bizottság, valamint közösségi házak és helyi tanácsok, szakszervezetek, nem kormányzati szervezetek és civil szervezetek járultak hozzá. A program azt is elősegítette, hogy kapcsolatba lépjenek felnőttképzési szakemberekkel, főiskolai igazgatókkal, iskolavezetési csoportokkal, munkavállalási tanácsadókkal, tanácsadó tanárokkal és szülői egye-

sületekkel. Az állami szolgáltatókkal való együttműködés mellett az „Felnőttkori Tanulásra vonatkozó EU Cselekvési Program” segítségével megpróbáltak bevonni képzési vállalkozásokat is annak érdekében, hogy elérjék azt a széles réteget, melybe az alacsony képességekkel rendelkező, alacsony képzettségű dolgozók, különösen az általános iskolában tanuló gyermekek szülei, nők, bevándorlók, korai iskolaelhagyók, az EPALE közösség és EPALE nagykövetői tartoznak.

A programot az „EU Agenda a Máltai Felnőttkori Tanulásért” elnevezésű Erasmus+ projekt finanszírozta. A projekt befejezését követően az Igazgatóság úgy döntött, hogy átveszi a program működtetését és nemzeti támogatásokból folytatja. A tanulási programok kidolgozásához szükséges oktatók toborzására, valamint a közösségekben a tanfolyamok lebonyolításának finanszírozására szükség van pénzügyi háttér biztosítására. További forrásokat különítettek el a felnőttoktatási tanulócsoportok fenntartása céljából.

A projekt záró eseményén magas színvonalon zajlott a tapasztalatcsere. A rendezvényre több tanulót is meghívtak azzal a céllal, hogy mondják el tapasztalataikat, osszák meg jó gyakorlataikat. Lehetőség volt továbbá arra is, hogy az Igazgatóság elindítson egy aktuális témákban történő eszmecsere a különböző közösségeken belüli felnőtt tanulók igényeire vonatkozóan, melynek köszönhetően meghatározásra kerültek azok a további szükséges lépések, amelyek a jövőben projektek, vagy a javasolt intézkedések fenntarthatóságának biztosításához szükségesek.

A beszámolók, blogok, cikkek és hírek többféle módon készültek el annak érdekében, hogy az EPALE honlapon megjelenő tartalmak minél színvonalasabbak legyenek.

4. A program eredményei

- Egy értékelő kérdőíves felmérés került lebonyolításra, amely lehetővé tette a programok tanulók, oktatók, iskolák vezetői és oktatási szakemberek körében történő mérését, továbbá hasznos információkat nyújtott ahhoz, hogy a későbbi projekteknél milyen indikátorokat szükséges használni. A felmérés tartalmazza a pozitívumokat és a negatívumokat is, és feltérképezi azokat a további fejlesztési lehetőségeket, amelyek egy jövőbeli programban kidolgozásra kerülhetnek.
- Események/találkozók/tanfolyamok során visszacsatolás kérése értékelő szekciók beiktatásával, értékelő lapok használatával, vagy online kérdőíveken keresztül.
- Korábbi beszámolók értékelése annak meghatározására, hogy mi fejleszthető az új tevékenységek kivitelezése során.
- Projektzárást követő találkozók az Igazgatóság kollégáival, és alvállalkozók szakembereivel.
- Közösségi médián és egyéb média csatornákon érkező válaszok elemzése.
- Az EU Agenda a Felnőttkori Tanulásért projekt menedzsere által feltöltött tartalmak alapján az EPALE bekapcsolódásának értékelése.
- Az alapkészség-fejlesztő és egyéb tanfolyamok menedzsment tagokból, koordinátorokból, oktatókból és tanulókból álló fókuszcsoportokon keresztül történő értékelése.
- Egy, a programról szóló dokumentumfilm és egy rövidebb (1 perces) beharangozó videó készítése és népszerűsítése, amely továbbterjesztésre került a szülők és gondviselők körében azzal a céllal, hogy felhívják a figyelmet az alapkészségekre irányuló programok fontosságára.
- A tanárképző oktatással párhuzamosan az alapkészségek keretrendszerének kidolgozása az alapkészségek tanulásának, tanításának hatékonyabb struktúrája érdekében. Ez az Alapkészség-fejlesztés Európai Hálózatával együttműködésben készül.

A programban folytatott iskolák közötti együttműködés révén a projekt során új tanulási kultúra fejlődött ki a kötelező oktatást és a felnőttkori tanulást érintően is. Az átvett rugalmas és innovatív tanulási szemlélet a szülők és fiatal tanulók számára is érthetővé tette, hogy a tanulás egy élethosszig tartó folyamat lehet. A program megfelelt a különböző, programban résztvevő iskolák egyedi követelményeinek, hatást gyakorolt a projekt és az iskolai felnőtt célközönségre is.

A 2017-ben elvégzett kísérleti projekt korábbi eredményei alapján megállapítást nyert, hogy a tanulók által egy kellemes környezetben elsajátított készségek hozzájárulnak ahhoz, hogy jobban elköteleződjenek a közösségen belül, közvetlenebb kommunikáció valósulhasson meg közöttük.

A program sikerének feltételei:

- A közösséggel történő interakció
- Az iskola felső vezetésével történő interakció
- Rugalmasság biztosítása a szolgáltatás nyújtása során
- Időbeosztás menedzselése
- A (felnőtt tanulók igényeihez igazodóan) irányított tartalom
- Pénzügyi támogatás
- Tanácsadás/iránymutatás

További részletekért látogassa meg az alábbi honlapot:
<https://www.facebook.com/EPALE.MT/videos/532554580970110/>

III.6. Spanyolország

III.6.1. Az Olmedo-i Felnőtt Tanulási Központ (CEPA OLMEDO): Digitális és nyelvi kompetenciák fejlesztése

1. A program célja és háttere

Háttérinformációk

Az alábbiakban a CEPA Olmedo központ digitális és angol nyelvi kompetenciák oktatása, fejlesztése területén végzett tevékenysége kerül bemutatásra. A központ tevékenysége az 1970-es évekre nyúlik vissza, amikor is a felnőttek szervezett formában történő képzése széles körben elterjedté vált Spanyolországban. A CEPA Olmedo helyi állami felnőttképző központ, mely 8 környező települést (Olmedo, Pedrajas de San Esteban, Íscar, Mojados, Alcazarén, Portillo, La Pedraja de Portillo és Valdestillas) ölel fel. A 2019-2020-as tanévben 312 hallgatója volt, tanárainak száma jelenleg 5 fő. Az oktatók a településeken, falvakban tartják meg óráikat.

A programról bővebben

Az alábbiak során a digitális és angol nyelvi készségek elsajátításának módszere kerül bemutatásra. A tapasztalatokat elsősorban a hallgatókra kifejtett hatás szempontjából a tanulást és motivációt illetően ismertetjük.

E kompetenciák azért kerültek előtérbe, mert elsajátításuk a vidéki területeken a környezet és a rendelkezésre álló források miatt nehézségekbe ütközhet, valamint a mai világban és a jövőbeni társadalomban is e két kom-

petencia bír a legnagyobb jelentőséggel. A készségek helyes elsajátítását a gyakorlati alkalmazás szempontjából tartjuk fontosnak, melyet a későbbiekben a hallgatók tovább tudnak fejleszteni.

Célkitűzések:

- Digitális készségek alapszinten történő elsajátítása
 - Digitális eszközök használata a közös érdeklődésre számot tartó termékek megtervezése és kifejlesztése céljából
 - A szövegszerkesztő használata ételreceptek megtervezése céljából
 - Vizuális tervezőeszközök használata személyre szabott, egyedi naptárak készítése céljából
 - A közösségi médiacsatornák használata a tevékenységek és eredmények kommunikálása céljából
- Alapszintű angol nyelvtudás elsajátítása
 - Azonos szinten lévő nyelvtanulókkal és anyanyelvi beszélőkkel történő folyékony kommunikáció céljából
 - Angol nyelvterületen történő munkavégzés céljából, ahol az angol a kommunikáció nyelve.

2. A program célcsoportja

A felnőttek számára nyújtott alapkészségek oktatásának célja az alapvető kulturális elemek biztosítása a különböző szociális területeken történő bevonódás és személyes fejlődés lehetőségének fejlesztése révén. E képzések tanmenetének kialakítása nem úgy történik, hogy a tananyag egészét minden egyes résztvevőnek el kell sajátítania, hanem inkább egy rugalmas rendszer formájában, ami lehetővé teszi, hogy a hallgató, korábbi képzettsége és tapasztalata alapján, bármely szinten be tudjon lépni.

A program résztvevői különböző kulturális és szociális háttérrel rendelkező 50 és 70 év közötti nők és férfiak, akik között a nők többségben vannak. Angol nyelvtudásuk és az új technológiákra vonatkozó ismereteik nagyon alap, ún. A1-es tanulási szinten vannak.

3. A programban megvalósított tevékenységek és a eredményeik

A digitális készségek elsajátítása lehetővé teszi a hallgatók számára, hogy szövegszerkesztő programok (pl. Word) segítségével különböző dokumentumokat készítsenek; képeket tervezzenek grafikusán, szerkesszék azokat vagy esetleg egy dokumentumon belül kombinálják a képeket és a szöveges részeket; és közösségi médiafelületeket használjanak kommunikációs eszközként és információ kinyerése céljából.

Az angol nyelvi készségek tanításának módszere úgy került kialakításra, hogy a hallgatók az azonos szinten lévő nyelvtanulókkal és az anyanyelvi beszélőkkel tudjanak kommunikálni. A kompetencia elsajátításához szükséges módszerek célja az információk közvetítése, megszerzése, illetve a mindennapi tevékenységek angol nyelven történő kivitelezése. A tanulási tevékenység egyik „csúcspontja” az évente egy alkalommal megszervezésre kerülő, angol nyelvterületre történő kiutazás, kirándulás, ahol a hallgatók élő környezetben gyakorolhatják a nyelvet kommunikáció, jelzések és szimbólumok értelmezése formájában, valamint általános szinten fejlesztik adott környezetben az angol nyelvtudásukat.

Digitális kompetenciák oktatása

A digitális kompetenciák tanításához szükséges módszerek, tevékenységek feladat-orientáltak, pl. viszonylag nagyszabású tevékenységeket igénylő feladatok és azok végrehajtása.

A következő feladatok valósulnak meg:

1. Digitális szakácskönyv létrehozása
2. Személyre szabott naptár készítése

1. DIGITÁLIS SZAKÁCSKÖNYV:

E tevékenység elsősorban Word szövegszerkesztőben megírt otthoni receptek összegyűjtését foglalja magában, melynek tartalmát és formáját is a hallgatók határozzák meg.

E tanfolyamon főként vidéki településekről érkező női hallgatók vesznek részt, a csoport tagjainak közös tulajdonsága, hogy mindannyian szeretnek főzni. A hallgatók fő motivációja így járul hozzá a tanulási folyamathoz.

A tanfolyam két hónapig tart, hetente 2 alkalommal 2 órában kerülnek megtartásra.

Ahogy az előzőekben is említésre került, a csoport egyik legfőbb tevékenysége egy szakácskönyv elkészítése, amiben minden hallgatónak megtalálható a saját receptje. A feladat teljesítése érdekében az alábbi különböző tevékenységek valósulnak meg:

- A szakácskönyvben szereplő recept kiválasztása. A receptek csoporttársakkal történő egyeztetése.
- Az egyes receptek formai követelményeinek kiválasztása (képek, hozzávalók, leírás, stb.)
- A receptek elfogadott szempontrendszer szerinti megírása.
- A receptek előzetesen elfogadott tartalmi és formai követelményeknek történő megfelelésének áttekintése.
- Az összes lépés publikálása a szervezettel kapcsolatban lévő közösségi média csatornán keresztül (Facebook és Twitter).

2. SZEMÉLYRE SZABOTT NAPTÁR

Ezen tevékenység egy digitális eszközöket használó naptár személyre szabását és ahhoz történő képek rendelését tartalmazza.

A tevékenységet az összes hallgató kivitelezte korábban, előre egyeztetett és kiválasztott követelmények szerint. Így mindenki egyformán felel a naptár képeinek kiválasztásáért és megtervezéséért.

A tanfolyam két hónapig tart, hetente 2 alkalommal 2 órában kerülnek megtartásra.

A végső kézzelfogható eredmény egy egyedi, személyre szabott naptár, mely fizikailag a hallgatók családjaihoz, barátaihoz és szomszédjaihoz kerül, otthonaikban van kitéve a falra. A feladat teljesítése érdekében az alábbi különböző tevékenységek valósulnak meg:

- A kezdőoldal terveinek megvitatása, kialakítása.
- Az egymást követő hónapokban megjelenő képek kiválasztása.
- A képek naptárba történő beillesztése.
- A fontosabb ünnepnapokhoz írott szöveg beillesztése.
- A naptár előre egyeztetett forma és szerkezet szerinti kialakítása.
- A naptárak kinyomtatása.
- A tanfolyam alatt végzett tevékenységekhez kapcsolódó eredmények terjesztése.

Eredmények:

Az eredmények nagyon jelentősek, igazodnak a 21. századi társadalom funkcionális szükségleteihez.

- Minden hallgató megtanulta alapszinten használni a szövegszerkesztőt: dokumentumokat megnyitni és bezárni, lementeni, gépelni, stílusokat és számozást, felsorolást használni, képeket beszúrni, stb.

FLAN DE HUEVO por Blanca Pérez García

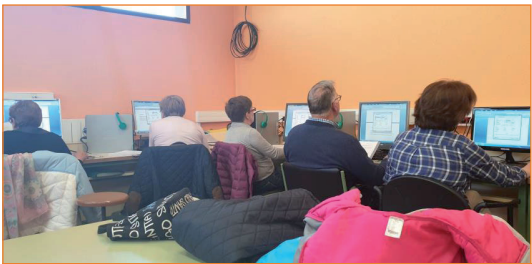
INGREDIENTES

- 1 litro de leche
- Una tableta de turrón blando
- 6 Huevos
- 150 gr de azúcar para el flan
- 3 cucharadas soperas de azúcar para el caramelo

PREPARACIÓN

1. En una cazuela echamos las 3 cucharadas de azúcar, lo ponemos al fuego y hacemos el caramelo moviendo la cazuela con cuidado para que no se queme.
2. Por otra parte batimos los huevos junto con los 150 gr de azúcar, el turrón y la leche.
3. Lo echamos en el molde del caramelo, y lo metemos al horno al baño maría media hora. Después de esta media hora, pinchar el flan con un cuchillo para ver si está cuajado.
4. Cuando esté cuajado, lo sacamos del horno, lo dejamos enfriar y lo echamos en una fuente honda.

Blanca Pérez García hallgató tojásos sodó receptje

A hallgatók megtervezik a szakácskönyv külalakját

A hallgatók által készített naptárak.

- Megtanulták a művészeti és tervezési fogalmak használatát, mivel eredményeiket összefüggő és vizuálisan harmonikus módon kellett prezentálniuk.
- A hallgatók megtanulták a közösségi médiák használatát. Ez magában foglalja az űrlap elkészítését, feltöltését, a megjelenítendő tartalom kitalálását, a személyes adatok védelme szabályainak betartásával, a tartalom megírását, a tevékenységeket kifejező képek kiválogatását, majd azok beillesztését, valamint a „hashtag” jel hozzáadását.
- A hallgatók előzetes tudása elismerésre került. Széleskörű tudással rendelkeztek a főzés és receptek terén, mivel családjaik számára azokat évek óta készítik. A hallgatók így tudásuk bővítését és használatát láthatják abban, hogy korábbi és meglévő ismereteik egy olyan könyvben kerülnek kiadásra, ami másoknak segítséget nyújthat a főzésben.
- A hallgatók láthatják munkájuk elismerését, büszkének érezhetik magukat a tanultakkal kapcsolatban, hiszen záró feladatuk kézzelfogható módon láthatóvá válik és a kész “terméket” mások használják. A szomszédok és rokonok által használt naptár és receptek az általuk elsajátított tudás elismerése, mely egyben motivációt is ad számukra a további, élethosszig tartó tanulás irányába.

NYELVI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE, ANGOL NYELV OKTATÁSA

A fenti kompetencia elsajátítása érdekében több egyidejű tevékenység is megvalósításra is kerül, melynek középpontjában egy angol nyelvterületre történő utazás áll. Egy ilyen út mögötti motiváció egyszerű: a hallgatók azon szándéka, hogy a célországról és a meglátogatandó helyekről minden lehetséges információt tudni szeretnének. A meglátogatandó helyekről történő különböző aspektusok szerinti információgyűjtéshez az angol nyelvet a lehető legteljesebb mértékben szükséges használni. A szavakon, kifejezéseken, az adott hely történelmi és kulturá-

Kirándulás az USA-ba

lis ismeretein keresztül beépül a tudás. A tanulási tevékenység egy specifikus helyre történő kirándulással zárul, ahol a hallgatók önállóan járnak-kelnek és kerülnek angol nyelven interakcióba a helyiekkel.

Eredmények:

- A hallgatók motiváltan tanulják az angol nyelvet.
- Szert tesznek egy alapfokú, társalgási szinten használható alap szókincsre.
- Információt és tudást sajátítanak el egy angol nyelvterület főbb kulturális és művészeti ismereteiről.
- Kialakul a hasznos tudás érzése. A hallgatókban kialakul az az érzés, hogy a szókincs, nyelvtan és kultúra terén elsajátított ismeretek valóban hasznosak, mely ezáltal motiválja őket a folyamatos, egész életen át tartó tanulás irányába.

Használt erőforrások:

- Digitális tábla
- Laptopok

- Projektor
- Számítógépes termék
- Internet
- Könyvtár

A program népszerűsítése és finanszírozása

A CEPA Olmedo által végzett képzési tevékenységet a Castilla y León (regionális hatóság) tartomány önkormányzata finanszírozza. A CEPA Olmedo egy állami felnőttképzési központ. Spanyolország területén a felnőttképzési központok fenntartói a regionális önkormányzatok. A hallgatók ingyenesen vesznek részt a tanfolyamokon.

A programot és a központ tevékenységeit 3 módon hirdetik, népszerűsítik:

- Ezek egyike az önkormányzat által minden polgár számára biztosított információforrás: a hivatalos honlap, a felnőttképzési központhoz közeli területeken kihelyezett plakátok, vagy a közösségi médiaoldalak.
- A második maga a központ. A képző intézmény rendelkezik közösségi médiafelületekkel és honlappal is, melyen megjelenik a teljes képzési kínálat; ezen kívül láthatóak még a hallgatók tanulás közbeni, vagy kirándulásokon készített fotói, stb.
- A harmadik terjesztési mód a hallgatók által megélt öröm és új ismeretek elsajátításán alapszik. Mindenki által ismert tény, hogy a "szájhagyomány útján" terjedő információk jelentős hatással bírnak. A tanárok tudják, hogy a hallgatókat érdeklő témakörökben, az általuk lelkesedéssel és örömmel végzett tevékenységek valóban hasznos tanulásnak minősülnek.

Fontos még megemlíteni ebben a fejezetben, hogy vannak olyan felnőttek, akik nem mernek bekapcsolódni képzésbe, mert úgy gondolják, hogy előítéletekkel rendelkeznek irányukba, szégyellik magukat, vagy egyszerűen csak kinevetik őket az emberek. A képzésben történő részvételt népszerűsítő tevékenység a fentiek közül leginkább a harmadik opcióra épül. A szomszédok és barátok általi motiváció és meggyőzés nagyon fontos; és az a tény, hogy a hallgatók legyenek azzal tisztában, hogy amit tanulnak, arra szükség van és hasznos, például: a digitális készségek elsajátítása révén tudnak majd a családjukkal videokonferencia formájában kapcsolatot tartani.

III.6.2. A jelen és jövő igényeihez igazodó képzési folyamatok megtervezésének elméleti és gyakorlati képzése

1. A program célja és háttere

Az alábbiakban bemutatott jó gyakorlat egy, a Valladolid-i Egyetem Társadalomtudományi Karán oktatott tantárgy, melynek az ún. „Élethosszig tartó tanulás” modulja kerül részletes bemutatásra. A szakon belül ez az egyik utolsó modul, mivel számos előzetes, a szakon korábbiakban megszerzett ismeret szükséges hozzá, például: állampolgári ismeretek, szociálpolitika, a felnőttképzés pedagógiai alapelvei, stb. Ezen felül, a fentiekben említett programok és tapasztalatok megismerését megelőzően fontos és hasznos, hogy a felnőttek a megértéshez, tervezéshez, interaktív kommunikációhoz és a társadalmi-nevelési szinten végzett értékeléshez szükséges szakmai kompetenciákat elsajátítsák.

Spanyolországban a felnőttek oktatásához kapcsolódó tantárgyak jellemzően nem képezik részét az általános nevelői/tanítói (óvodai, általános iskolai, iskolai szociális munkás) végzettséget nyújtó képzéseknek. Így, egy egyetemi hallgatónak szinte ez az egyetlen lehetősége arra, hogy a felnőttoktatásról tanuljon.

A programban kitűzött célok az alábbiak:

- A felnőttoktatás és az ahhoz kapcsolódó képzési programok megtervezése iránti kereslet és felmerülő igények beazonosítása és értelmezése.
- A felnőttoktatási politikák elemzése, a döntéshozatali folyamatok különböző szintjeihez tartozó jellemzők és alkalmazási területek beazonosítása.

- A felnőttoktatás főbb irányvonalainak és modelljeinek megértése, elemzése, megkülönböztetése és kritikus módon történő értékelése
- A felnőttoktatásban alkalmazott társadalmi-nevelési beavatkozás különböző típusait alakító/befolyásoló tényezők, lehetőségek és szabályozások elemzése és megértése
- Az alkalmazott szakmai cikkekben és szakirodalmi dokumentumokban szereplő információk megfelelő módon történő szelektálása, szintetizálása és feldolgozása
- A felnőttoktatási keretrendszerben szereplő aktuális nemzetközi, országos, regionális vagy helyi tervezések, programok elemzése és értékelése
- A felnőttoktatási programok megtervezési lépéseinek beazonosítása, a folyamat irányítása, az egyes szintekhez kapcsolódóan előforduló beavatkozások és specifikus elemek különböző struktúráinak, jellemzőinek és típusainak megkülönböztetése
- A felnőttoktatás területén lévő – erkölcsi elkötelezettséget és kritikus, illetve önkritikus elveket figyelembe vevő - társadalmi-nevelési intervenciós programok megtervezése
- A felnőttoktatási tervek és programok erősségeinek és gyengeségeinek beazonosítása és értékelése
- A felnőttoktatási tervek és programok megtervezése (a lehetőségek értékelése):
- Az aktuálisan kidolgozás alatt álló felnőttoktatási programokat meghatározó különböző, preferált kutatási területek és képzési típusok és elemek
- Az országos, regionális és helyi politikák alapján kialakított felnőttoktatás elméleti-gyakorlati megközelítése és tanterve
- A képzések különböző típusait figyelembe vevő felnőttoktatási tanítási és tanulási stratégiák
- A vidéki/települési és városi területeken alkalmazott felnőttoktatás tapasztalatai
- A 21. századi felnőttoktatás tervezésének és a programok kialakításának kihívásai

2. A program célcsoportja

A célcsoport az oktatási/nevelési szakok hallgatóiból áll, akik többnyire 20 és 25 év közötti fiatalok.

3. A programban megvalósított tevékenységek

A programban előírt tevékenységek az összes hallgató számára kötelezőek. A tantárgyak kiválasztása opcionális, az abban előírt tartalmak (ismeretek, készségek, attitűdök) elvégzése azonban kötelező.

Szakmai tartalom:

- Szükségletelemzés és a felnőttoktatás különböző területeihez és fejlesztéseihez kapcsolódó társadalmi modellek, perspektívák, politikák és irányvonalak.
- A felnőttoktatási szükségletek és programok iránti igény növekedése és beazonosítása.
 - A tanulás társadalmi dimenziójának és a felnőttek körében végzett tanítási folyamat során alkalmazott interaktív kommunikáció
 - A felnőttképzés nemzetközi aspektusainak és modelljeinek
 - Az országos, regionális és helyi szintű felnőttoktatási politikák főbb irányvonalainak
 - A felnőttoktatással foglalkozó szervezetek, intézmények és társadalmi kezdeményezések
 - Az európai szintű felnőttoktatási programok elemzése

Tanulmányaik során a hallgatók elméleti és gyakorlati tudásra is szert tesznek.

Az elméleti tanulmányok az alábbi témák/területek elemzését, egymással történő szembeállítását, valamint mélyebb megismerését tartalmazzák:

- Andragógia: a felnőttek tanulásának főbb ismertetőjegyei
- A felnőttoktatás múltja, jelene, jövője
- A felnőttek oktatásához kapcsolódó különböző módszertanok:
 - Dialogikus tanulás

- A téma főbb szerzőinek művei: azaz Grundvig és a populáris illusztráció
 - Horton és a társadalmi mozgalmak pedagógiája
 - Knowles és az andragógia
 - Freire és a párbeszéd pedagógiája
 - Gutierrez és a teljes nyelv pedagógiája

A gyakorlati tanulmányok során a hallgatók oktatási-nevelési projektet terveznek, valamint a felnőttek specifikus célcsoportjainak igényeit kielégítő workshop-okat és tevékenységeket szerveznek. Ezek az előzetesen felmért, tanulmányozott és beazonosított szükségletekre épülnek és az alábbiakat tartalmazzák:

- Indoklás és környezetbe való helyezés;
- Célkitűzések
- Tartalom
- A konkrét tevékenységek meghatározása és kronológiai sorrendbe történő helyezése
- Módszertan
- Források és anyagok
- Helyi adottságok
- Humán erőforrás
- Értékelés

A tantárgyak és a szak az egyetemen meghirdetett többi szakhoz hasonlóan kerül népszerűsítésre: honlapok, regionális TV, rádió- és újsághirdetés és az egyetemi honlap útján.

2020-ban elmondható, hogy a fenti tartalmakat magába foglaló szak az egyik legjobbnak számító továbbtanulási választás Spanyolországban.

E tantárgy/modul a tanuló által választható. Tanulmányaik utolsó éveiben szinte minden hallgató felveszi e tantárgyat.

4. A program eredményei

A hallgatók a tanulási folyamatot 90%-ban sikeresen teljesítik a fenti program esetében. A tantárgy abban az esetben tekinthető teljesítettnek, ha az elméleti és a gyakorlati rész is sikeresen elvégzésre kerül.

A hallgatók elsajátítják az andragógia főbb jellemzőit, konkrétan az oktatási folyamatok felnőtt célcsoportra történő adaptációját. A képzés ideje alatt a hallgatók a gyakorlatban is megvalósítható tanulási folyamatokat terveznek meg.

Felkészítik a hallgatókat a tanulási helyzetek különböző célcsoportokra, specifikus helyzetekre, különböző környezetből érkező személyekre történő alkalmazására. Az alkalmazott módszerek különbözőek a beavatkozási területektől és az alábbi tényezőktől függően:

- Életkor alapján: a szociális hátránnyal veszélyeztetett gyermekek, adott családi környezetből érkező kamaszok vagy fiatal felnőttek, nyugdíj előtt álló felnőttek, stb.
- Az iskolai végzettséghez és kulturális szinthez kapcsolódóan: az olvasás-, írástudatlanság felzárkóztatására, az iskolai rendszerhez történő alkalmazkodási zavar kezelésére szolgáló programok, stb.
- A fizikai, pszichológiai, szociális vagy kulturális tényezők meglétének következtében kialakult társadalmi és szocializációs különbözőségekhez kapcsolódóan: fizikálisan, mentálisan sérült, vagy érzékszervi sérülésben szenvedő személyek; tartós, krónikus vagy akut betegségben szenvedő betegek; szociális hátránnyal veszélyeztetett vagy társadalmi konfliktussal érintett személyek; etnikai kisebbséghez tartozó személyek; kábítószerfüggő személyek, stb.

A hallgatók megismerik és megtanulják – elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt – hogy milyen módon adjanak választ a 21. század oktatási, nevelési igényeire, melyben a kulcskompetenciák kiemelt jelentőséggel bírnak a jelen és jövő társadalom embere számára. Elengedhetetlenül fontos, hogy olyan oktatói társadalom alakuljon ki, akik ismerik a felnőttoktatás jelenét és jövőjét, ezáltal tudják, hogyan adaptálják a képzési folyamatokat a jövő igényeihez igazodva. Így biztosítják a felnőttek aktívabb és jelentősebb társadalmi részvételét, hozzájárulva ezáltal a saját és közösségük életszínvonalának fejlődéséhez.

IV. Az alacsony készség szintű felnőttek társadalmi elfogadásában, az érzékenyítésben alkalmazott jó gyakorlatok

Észtország

Az alacsony iskolai végzettséggel és/vagy készségekkel rendelkező felnőttek iskolapadba történő visszatérése egyre növekvő jelentőséggel bír korunk társadalmában, mely az oktatási szereplők együttműködésének egyik legfőbb eredménye. Az Észt Állami Reklámügynökség által felmért adatok alapján a társadalom is egyre inkább nyitott és jövőbe tekintő magatartást tanúsít a téma iránt, a társaság kezdeményezett is a közelmúltban egy újabb beszélgetést a felnőttkori tanulást érintően. 2020 novemberében az ügynökség útjára indította az aktuális témákat bemutató „Mondd el, mit gondolsz” („Suud puhtaks”) sorozat részeként fő műsoridőben levetített ún. „Felnőttként az iskolában” („Täiskasvanuna koolipingis”) elnevezésű, speciális felnőttkori tanuláshoz kapcsolódó műsorát. A különböző életkorú, eltérő háttérrel rendelkező személyek több százezer néző előtt nyíltan és bátran osztják meg személyes történeteiket. Ennek köszönhetően az emberek tudatossága és figyelme jelentősen megnőtt a téma iránt az utóbbi időben; már nem számít többé károsnak, ha valaki felnőtt korában kezd el tanulni, sőt, éppen az ellenkezője – megértik, hogy a tanulás révén tovább fejlődhetnek, az segít számukra a munkaerőpiac változó szükségleteinek igazodásához.

Németország

Az A.B.C. projekt és az Oldenburg olvasási index

A Németország észak-nyugati részén fekvő Oldenburg városában működő Alapfokú Oktatási Központ (Volkshochschule) 1981 óta foglalkozik olvasást és írást segítő tanfolyamok nyújtásával a németül beszélő felnőttek számára. Az évek során folyamatosan nőtt a képzési kínálat, és sorra jelentek meg olyan különböző képzési formák is, mint például az esti tanfolyamok, az intenzív délelőtti kurzusok, vagy a bárki számára nyitott tanuló workshopok, mely utóbbiak általában délutánonként kerültek megtartásra.

2007 évben jött létre egy azóta is működő szakmai csapat – 2012 óta már az Alapfokú Oktatási Központ Regionális Alapfokú Oktatási Központja keretein belül –, amely szakmai háttérrel biztosít az oktatáshoz, valamint az alapfokú oktatás minőségének folyamatos javítására, fejlesztésére irányuló mintaprojektek megvalósításához.

A Regionális Alapfokú Oktatási Központ munkatársai regionális, országos és nemzetközi konferenciákon osztják meg tapasztalataikat, látogatókat hívnak el a szakmai tapasztalatcserére. A Központ saját maga is valósít meg projekteket, melyek közül az egyik kiemelt az A.B.C. projekt és az ún. Oldenburg olvasási index.

Az Oktatási és Kutatási Tartományi Minisztérium támogatásával 2007 és 2011 között megvalósuló A.B.C. kutatási projekt⁶ keretében intenzív tanulási csoportokban vizsgálták az oktatási és tanulási folyamatokat, értékelték a speciálisan kidolgozott oktatási modulokat annak érdekében, hogy a tanfolyamvezetők számára az általános írás- és olvasáskészség-fejlesztési gyakorlatokhoz használható támogató rendszereket dolgozzanak ki, valamint hozzájáruljanak a felnőttek alapfokú oktatási rendszerének továbbfejlesztéséhez.

Az A.B.C projekt elemeként 2008 szeptemberében került kiadásra a rendszeresen megjelenő ABC-Zeitung online napilap, melynek szerkesztői egyrészt az Oldenburgi Felnőttképzési Központ írást és olvasást fejlesztő tanfolyamainak, valamint egyéb németországi és külföldi felnőttképzési intézmények⁷ által biztosított képzések résztvevői.

2009 októberében Oldenburg Város Önkormányzata emléklakettet készített az A.B.C projektben megvalósított, a készségfejlesztés, a tolerancia és a technológia területén alkalmazott innovatív megközelítések elismerése-

⁶ <https://abc-projekt.de>

⁷ <https://abc-projekt.de/abc-zeitung>

ként. Az is megállapítást nyert, hogy a program nem csak az írásfejlesztéshez járul hozzá, hanem ahhoz is, hogy a tanulók felismerhetik, megismerhetik saját képességeiket, készségeiket, ezáltal lehetőségük van azok fejlesztésére.

Kathleen Bleßmann nevéhez fűződően készült el az Oldenburg olvasási index (Oldenburger Lesekartei), amely nyitott tanulási lehetőséget biztosít. Az index lényege, hogy A4-es méretű kártyákon képek és rövid szövegek találhatóak, amelyet a felnőttek elolvashatnak. A szövegek általában 50-200 szót tartalmaznak, mely éppen elegendő azok számára, akik már el tudnak olvasni kisebb szövegeket is. A kártyák hátoldalán pedig a szövegekben található bonyolultabb szavak kerültek kilistázásra, valamint kapcsolódó kérdésekre lehet válaszolni.

A projekt hatékony disszeminációs tevékenységének – szakmai anyagok készítése, rádiós és televíziós megjelenés, újságcikkek megjelentetése, tanulók meghívása speciális konferenciákra, nyilvános eseményekre – köszönhetően nőtt a társadalmi elfogadás a funkcionális írástudatlanok irányába. A fejlesztő cég honlapja, amely egy többszerzős, a látogatók számára hasznos szoftver programokat tartalmazó információs portál, is sokkal korszerűbbé, gyakorlatiasabbá vált. A projektnek is készült saját honlapja, amely szintén egy többszerzős információs portál, ahol folyamatosan frissülő tudományos cikkek, felnőttképzéshez kapcsolódó oktatási tartalmak érhetőek el ingyenesen.

Magyarország

Nyitott Tanulási Központ modell - Magyarország

A „Szövetség az Életen Át Tartó Tanulásért” elnevezésű, nonprofit szervezeteket tömörítő szövetségnek az alapkészség fejlesztés területén végzett tevékenysége 20 éves múltira tekint vissza, és tagja az Európai Alapkészségfejlesztő Hálózatnak is.

A szervezet alapszabályában deklarált alapvető célja a szakmai dialógus és együttműködés létrehozása országhatárokon belüli és azokon kívüli oktatási, foglalkoztatási szervezetekkel, valamint szociális partnerekkel, annak elősegítése érdekében, hogy az alapkészségek és kompetenciák fejlesztése, az életen át tartó tanulás lehetőségei mindenki számára elérhetőek legyenek.

A Szövetség az Életen Át Tartó Tanulásért szervezet vezetésével létrejövő, az Innovációs és Technológiai Minisztériummal alkotott konzorcium a legújabb nemzetközi tapasztalatok felhasználásával a harmadik generációs Nyitott Tanulási Központ modellt, mint az alapkészségek és tanulási tevékenységek innovatív modelljének fenntartását és továbbfejlesztését valósítja meg 2017-2021 közötti időszakban.

A „NYITOK hálózat a munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztéséért” elnevezésű projekt hozzájárul az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája 2014-2020 évekre dokumentumban meghatározott, alábbi specifikus célkitűzésekhez: kompetenciafejlesztésre irányuló felnőttképzési programok, és a nem formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek bővítése, munkahelyi tanulás támogatása és fejlesztése.

A program kiemelt célja a foglalkoztathatóság növelése az aktív korúak munkaerőpiac szempontjából elvárt kulcskompetenciáinak és transzverzális készségeinek fejlesztése által. Általános cél továbbá, hogy a felnőttek, a munkaerő-piaci szereplők szükségleteinek és a felnőttkori tanulási lehetőséget nyújtó szereplők kínálatának összekapcsolása járuljon hozzá a munkaerő kereslet és kínálat közötti jobb megfeleléshez.

A program közvetlen célcsoportját azon aktív korú, 16-64 év közötti személyek alkotják, akiknek társadalmi és munkaerő-piaci integrációját, munkahelyük megtartását illetve karrier- és életpálya építését akadályozza alapkészségeik és kulcskompetenciáik alacsony szintje, valamint akik számára nem biztosított az esélyegyenlőség a számukra megfelelő tanulási és kompetenciafejlesztési lehetőségekhez való hozzáférés tekintetében. A célcsoport tagjai nem rendelkeznek a nappali tagozatos tanulói/ hallgatói jogviszonnyal, valamint Budapesten és Pest megyén kívüli élnek.

A tanulási központok az ország egész területén megtalálhatók, 55 településen vannak jelen. A központok képzési kínálatában elérhetőek a hagyományos kontaktórás és e-learning képzések egyaránt, számos területen. Többek között nyelvi, informatikai (pl. képszerkesztés, prezentációkészítés, szövegszerkesztés), iparági (munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztése az autóipar, gépipar, építőipar, turizmus, irodai szolgáltatás, stb. területeken) és egyéb képzések (vállalkozási ismeretek, tudatos állampolgárság, önmenedzsment, stb.) szerepelnek a kínálatban.

A projekt keretében került kidolgozásra a Nemzeti Alapkészségfejlesztési Rendszer (továbbiakban NAR), melynek alapvető célja, hogy kiszélesítse a tanulásba bekapcsolódó felnőttek körét, elősegítse a munkaerő rugalmasságát, valamint a szakképzési és munkaerőpiaci-képzések eredményességét. A rendszer 3 pillére egymást erősítve és kiegészítve, három különböző élethelyzetben, különböző céllal és eszközökkel biztosítja a továbblépéshez szükséges alapkészségeket. A NAR 1. pillére alacsonyküszöbű belépést biztosít a tanulás világába azok számára, akik régóta nem vettek részt oktatásban és képzésben, és emiatt sok bizonytalansággal és kétséggel küzdenek. A NAR 2. pillére a szakképzésben és munkaerő-piaci képzésekben való eredményes helytállást, a lemorzsolódás megakadályozását segíti elő személyre szabott alapkészség fejlesztéssel és támogatással, valamint a képző intézmények – az alapkészség fejlesztés területén való tudatosabb – működésének fejlesztésével. A NAR 3. pillére a munkahelyi elvárásokhoz és változásokhoz szükséges alkalmazkodást támogatja a vállalati igényekhez alakított munkahelyi alapkészség fejlesztés keretében.

További információ a <https://nyitok.hu/> és a <https://www.szett.hu/> oldalakon.

Írország

Amikor 1997-ben közzétették a Nemzetközi Felnőtt Olvasás- és Íráskészség Vizsgálat Írországra vonatkozó eredményeit, a felmérés szerint a politikai döntéshozói körökben és a társadalomban általánosságban nem vettek tudomást az ír lakosságon belüli olvasás- és írásbeli nehézségek széles körben elterjedt problémájáról. A legnagyobb mértékű készséghiánnyal rendelkező személyek többnyire a társadalom peremén elszigetelten éltek voltak, akik az olvasás- és írástudatlanságukat inkább eltitkolták, vagy munkanélküliek voltak, esetleg minimális készséget igénylő, ismétlődő munkakörben dolgoztak, ahol az olvasás- és írástudás nem volt feltétlenül szükséges a munka elvégzéséhez. Sokan közülük nagyon hátrányos helyzetű, jellemzően alacsony szocio-gazdasági aktivitással rendelkező városrészben és nagyon gyakran a többségi társadalomtól teljesen elzárva éltek.

Az olvasás- és írástudatlanság problémájának tudatosítása végett a helyzetet enyhítő stratégiákat dolgoztak ki. Helyi szinten az olvasás- és íráskészség fejlesztését végző szolgálatok átvették az érzékenyítő tréning bevált módszerét és alkalmazták azt a helyi munkaügyi szervezet és közösségi szolgáltatók vezetősége, munkatársai és ügyfelei körében a készségek terén jelentkező problémák, valamint az azok által, az alacsony készségekkel rendelkező ügyfelekben kiváltott negatív hatás irányába történő érzékenyítés miatt. Ez a folyamat kiemelten fontos volt és lesz is az érzékeny bánásmód szempontjából, melyhez az egyénnek joga van a hatóságokkal és közösségi szolgáltatókkal történő ügyintézés során. Ezt elsősorban az érintett szervezetekből álló hálózati együttműködéssel, az olvasás- és írástudatlanság hatásait, az ügyfél viselkedésének megértését és a számára nyújtott támogatási módokat bemutató prezentációk és információs workshopok megszervezésével érik el. A fenti problémák felismerési módszerének elsajátítása minden bevont partner számára hasznos és aktuális információ.

Az olvasás- és íráskészség fejlesztését igénybe vevő, kellő magabiztossággal rendelkező személyek bátorítása a fentiekben említett workshopokon történő felszólalásra az érzékenyítő tréningek sarkalatos pontja, mely valóság alapot biztosít. Ennek volt az egyik legnagyobb hatása, mivel az érzékenyítés legjobb módja a személyes tapasztalatok átadása azoktól, akik maguk is olvasás- és írástudásbeli nehézségekkel küzdöttek. A problémák orvosolását elősegítő szolgáltatás igénybevételének első tapasztalatai, majd a hatóságokkal, családdal és barátokkal történő interakciókban történő további előrehaladás megerősíti az érzékenyítő tréning iránti szükségletet a helyi közösségekben is.

Országos szinten a Nemzeti Felnőttkori Olvasás- és Íráskészség-fejlesztési Ügynökség non-profit szervezete képviseli az olvasás- és írástudásbeli nehézségekkel küzdő személyek érdekeit. Az ügynökség munkáját a kormány Oktatási és Készség-fejlesztési Főosztálya koordinálja, melynek az olvasás- és írástudást érintő ügyekben egyeztetési feladata van. Ők szervezik a TV és rádió által támogatott figyelemfelkeltő kampányokat és a különböző témájú konferenciákat, melyek mind a tudatosítás, tanítás és tanulás, és egyéb speciális területeket érintenek. Az ügynökség számos kapcsolódó kutatási projektben is részt vesz és kiadványt jelentet meg.

A fenti helyi és nemzeti stratégiák hatásai nagyon pozitívnak mutatkoznak, és jelentős előrelépés látszik az olvasás- és írástudatlanság problémájának megértése, elfogadása felé, valamint a téma iránti érzékenyebbé válás-

ban. Ezt támasztja alá az emberek nehézségeinek leküzdésére irányuló valós segítő szándék, valamint a szolgáltatás elérhetővé tétele és nyújtása. A stratégiák kivitelezését egy, a felnőttek alapkészségeinek fejlesztésére irányuló, az Oktatási és Képzési Testületek és egyéb, képzést nyújtó szervezetek által országos szinten megvalósuló programok támogatására létrehozott, folyamatosan rendelkezésre álló forrás finanszírozza.

Az utóbbi években az olvasási és írási nehézségekkel küzdő személyek nyitottabbá váltak arra, hogy a problémáikról és fejlődésükről személyesen is megosszák tapasztalataikat. A résztvevők a munkahelyi és élethosszig tartó tanulásra tett hatását is egyre nagyobb mértékben elismerik. Kiépült tehát az ezirányú bizalom és az olvasás- és írástudatlanság problémájára úgy tekintenek, mint fejlesztendő és megoldandó területre, melynek köszönhetően a társadalomba történő beilleszkedés és az aktív állampolgári szerepvállalás sokkal pozitívabb hatású.

Málta

Az Oktatási és Munkaügyi Minisztérium Kutatási, Élethosszig tartó tanulási és Foglalkoztatási Igazgatósága szervezésében kísérleti jelleggel létrehozott ún. Aktív Állampolgári Oktatási Program (2019/2020) keretében számos különböző eseménysorozatot rendeztek egyének, szervezetek és közösségek közreműködésével a társadalom aktív állampolgári feladatainak kiaknázása és előnyeinek kihasználása céljából. A tevékenységek különféle non-formális tanítási és tanulási módszereket, stratégiákat foglaltak magukban, és a közösség hasznos tagjává válásának különböző aspektusait és területeit érintette.

A program hat különböző részből tevődött össze. Az egyik ilyen egy, a közösségen belüli fenntarthatóságra irányuló workshop volt, ahol egy ún. „javítóműhely” is helyet kapott. Az Igazgatóság a Máltai Föld Barátai elnevezésű szervezettel közreműködve a fenntarthatósághoz kapcsolódóan biztosított hasznos ismereteket és különböző készségeket a felnőttek számára, illetve arra vonatkozóan, hogy hogyan legyen környezettudatosabb az emberek gondolkodása. A résztvevők a „javítóműhelybe” behozták javításra szoruló, elromlott tárgyaikat, készülékeiket, ahol megoszthatták tapasztalataikat, segíteni tudtak egymásnak és elsajátították, hogyan tudnak egyszerűen megszerelni dolgokat. Nagyon sok, kidobásra ítélt dolgot könnyen és gyorsan meg lehet szerelni az ebben jártas személyek részéről tanúsított némi türelemmel és odafigyeléssel.

A program egy másik komponense a migráns személyek tapasztalatainak megosztására és a helyzet iránti érzékenyítésre fókuszált a történetmesélés módszere segítségével. Az Igazgatóság a Swieqi Helyi Önkormányzattal és egy gyakorló tanácsadó szakemberrel történő együttműködésben a helyi bevándorló közösség tapasztalatait osztotta meg egy nagy létszámú migráns és máltai nemzetiségű személyekből álló csoporttal, ahol megvitatták, hogy mit jelent az otthon és a migráns lét a helyi közösségben, az országban (Málta) és a világon. A történetmesélési műhelymunka végére a résztvevők képesek voltak meghatározni a migráció, társadalmi befogadás és integráció fogalmát. Ezen felül el tudták magyarázni, hogy a helyi közösség milyen módon fogadja be az újonnan érkező migráns személyeket.

Spanyolország

1. jó gyakorlat:

Megnevezése: Kampany a foglalkoztatásért. A foglalkoztatásért dolgozunk.

Célja: A társadalmi kirekesztődés által fenyegetett és alacsony iskolai végzettségű személyek foglalkoztatásának elősegítése.

A program támogatója: Cáritas Diocesana

Link: <https://fundacioncaritasgz.es/index.php/campana-por-el-empleo>

Regionális szinten: Aragon

A jelen szociális körülmények mellett, a Caritas szervezete a foglalkoztatás elősegítése terén erősítette meg és folytatja tevékenységét, mely során mindvégig a szociálisan hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettséggel rendelkező személyek munkaerőpiacra történő visszajutásának lehetőségeit keresi.

Az általa indított és támogatott egyik legfontosabb projekt az ún. A TODO TRAPO Zaragoza S.L.U. A Kampany a foglalkoztatásért sorozatot a Cáritas Zaragoza május 1-jén indította útjára. A kampány minden, foglalkoztatással kapcsolatos kezdeményezést, vállalást és hátrányos helyzetű személyek bevonását támogatja.

2. jó gyakorlat:

Megnevezése: A szociálisan hátrányos helyzetű munkavállalók után kapott kiegészítő támogatás.

Célcsoportja: A társadalmi kirekesztődés által veszélyeztetett személyek, beleértve az alacsony iskolai végzettségű személyek is

Célja: Kiegészítő támogatást nyújtani azon munkáltatók számára, akik hátrányos szociális helyzetű személyeket alkalmaznak

A program országos szintű támogatója: A spanyol kormány.

Link: <https://www.canaltrabajo.com/contratos-bonificados-para-trabajadores-en-situacion-de-exclusion-social>

A munkaszerződés elemei:

FORMÁJA, IDŐTARTAMA

A támogatás alapját képező szerződés köthető határozatlan időre, mely tartalmazhat több, egymást követő határozott idejű időszakot, vagy egyéb teljes-, vagy részmunkaidős, határozott idejű, egyszeri/ideiglenes munkaviszonyt is. Az írásban rögzített dokumentumot az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által kiadott minta szolgáltatja.

A megkötött szerződést az aláírástól számított tíz napon belül meg kell küldeni az Állami Foglalkoztatási Szolgálat részére.

TÁMOGATÁS

Minden, határozott vagy határozatlan időre megkötött szerződés feljogosítja a munkáltatót arra, hogy megkapja a társadalombiztosítási járulék után járó kedvezményt, melynek összege havi 50 euró (évi 600 euró), és amely 4 évig adható.

A határozott idejű, egyszeri munkaviszony esetén havi 41,67 euró (évi 500 euró) támogatás jár a munkáltató részére a szerződés teljes időtartamára.

EGYÉB JELLEMZŐK

A megállapított kedvezmény, az egyéb közpénzekből folyósított, hasonló célú támogatásokkal együtt, nem haladhatja meg a szerződött személy éves fizetésének 60%-át.

A feltételeknek történő megfelelés hiányában, jogtalanul felvett támogatás esetén a társadalombiztosítás összegéből járó kedvezmény folyósítása azonnal megszüntetésre kerül, visszafizetése a társadalombiztosításra vonatkozó jogszabályokban lefektetett járulék és késedelmi kamat összegével kerül terhelésre.

3. jó gyakorlat:

Megnevezése: Hozzuk közelebb a munkaerőpiacot

A program támogatója: Vöröskereszt spanyolországi szervezete

Link: <https://www2.cruzroja.es/que-hacemos/empleo>

Célcsoportja: a társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett, közöttük az alacsony iskolai végzettségű személyek

1. komponens: az aktív munkaerőpiaci bevonás módszerei

18.257 személy

A foglalkoztatásban tartósan, vagy hosszú ideje nem résztvevő személyek bevonása, melynek célja új szakmai készségek szerzése, vagy különböző munkáltatóknál elérhető gyakornoki helyekhez történő hozzáférés elősegítése.

2. komponens: 45 év feletti személyek munkaerőpiaci bevonásának kihívásai

3.551 személy

Célja, hogy a 45 év feletti személyek értékelni tudják saját készségeiket és szakmai kompetenciáikat, mely által újra közelebb kerülhetnek a munkaerőpiachoz.

V. Zárszó

A projekt során megismert valamennyi jó gyakorlat bemutatására nincs mód ezen kiadvány keretei között, így azokat emeltük ki, amelyekből az olvasó a legtöbbet profitálhat.

Felhívjuk ugyanakkor a téma iránt érdeklődő szakemberek figyelmét a projekt hatásait bemutató, a projekt során megismert módszerek alkalmazásának tapasztalatairól készített szakmai anyagra is.

A projekt megvalósítása során a hatás visszamérésére kiemelt figyelmet fordítottunk. A projekt második évében a partnerség minden egyes tagja kiválasztott néhányat a megismert jó gyakorlatok közül, melyet úgy ítélt meg, hogy annak kipróbálásával és esetleges későbbi alkalmazásával jelentősen javíthatja saját és nemzeti partnerhálózata szakmai munkáját. A projektpartnerek előre meghatározott szempont alapján végezték el a projekthatás mérését, mely során beszámoltak arról, hogy a megismert módszerek közül mit és hogyan építettek be a szervezetük működésébe, mik az alkalmazás tapasztalatai, és esetlegesen milyen módosításokat javasolnak a módszer javítása érdekében.

A projekt során megismert módszerek intézményi működésbe való beépítésének tapasztalatait összefoglaló tanulmány is elérhető a téma iránt érdeklődők számára.

Ajánljuk továbbá a téma iránt érdeklődők figyelmébe a felnőttkori kulcskompetencia fejlesztésben közreműködő szakemberek felkészítésének keretrendszerére vonatkozó javaslatunkat, valamint a szakpolitikai döntéshozók, a felnőttképzési intézmények és egyéb szervezetek számára készült országspecifikus javaslatainkat egyaránt.

További információért a partnerszervezetekhez fordulhat:

Békés Megyei Kormányhivatal

(koordinátor)

5600 Békéscsaba, Derkovits sor 2., Hungary

Kapcsolattartó: Vidovenyecz Éva

Tel: +36/66/444-211

E-mail: vidovenyecz.eva@bekes.gov.hu

Honlap: <http://bekes.munka.hu>

Kodolányi János Egyetem

5900 Orosháza, Gyopárosi u. 4. Hungary

Kapcsolattartó: Dr. Malatyinszki Szilárd

Tel: +36/30/445-6943

E-mail: mszilard@kodolanyi.hu

Honlap: www.kodolanyi.hu

Universidad de Valladolid

47002 Plaza Santa Cruz 8, Palacio de

Santa Cruz, Valladolid, Spain

Kapcsolattartó: Dr. Luis Carro

Tel: +34 983 423 286

E-mail: luis.carro@uva.es

Honlap: www.uva.es

Ballymun Adult Read and Write Scheme

Ballymun Job Centre, Civic Centre,

Ballymun, Dublin 9., Ireland

Kapcsolattartó: Christine Carroll

Tel: +353 1 8622402

E-mail: christine@barws.ie

Honlap: www.ballymunreadandwrite.ie

Gál Ferenc Egyetem Technikum, Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium

5630 Békés, Hőzső utca 39. Hungary

Tel: +36/20/211-8333

Kapcsolattartó: Marton József

E-mail: marton.jozsef@gfe-technikum.hu

Honlap: www.gfe-technikum.hu

ETKA ANDRAS

10151 Joe TN 9, Tallinn, Estonia

Kapcsolattartó: Sirje Plaks

Tel: +372 6211670

E-mail: sirje@andras.ee

Honlap: www.andras.ee

Grundbildungszentrum Potsdam

14467 Am Kanal 47, Potsdam, Germany

Kapcsolattartó: Dr. Myrtan Xhyra

Tel: 49 331 289 4574

E-mail: gbz@rathaus.potsdam.de

Honlap: <https://vhs.potsdam.de>

Ministry for Education and Employment Directorate for Research, Lifelong Learning and Employability

VLT 2000 Great Siege Road, Floriana, Malta

Kapcsolattartó: Jennifer Formosa

Tel: +356 25982273

E-mail: jennifer.a.azzopardi@gov.mt

Honlap: <https://lifelonglearning.gov.mt>

Back to Learning

